

**SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
GRUPY KAPITAŁOWEJ
BANKU HANDLOWEGO W WARSZAWIE S.A.
W 2009 ROKU**

MARZEC 2010

SPIS TREŚCI

I. GOSPODARKA POLSKA W 2009 ROKU	5
1. GŁÓWNE TENDENCJE MAKROEKONOMICZNE	5
2. RYNEK PIENIĘŻNY I WALUTOWY	5
3. RYNEK KAPITAŁOWY	6
4. SEKTOR BANKOWY	7
II. SCHEMAT ORGANIZACYJNY GRUPY KAPITAŁOWEJ BANKU HANDLOWEGO W WARSZAWIE S.A.	7
III. STRUKTURA ORGANIZACYJNA GRUPY KAPITAŁOWEJ BANKU HANDLOWEGO W WARSZAWIE S.A.	9
IV. PODSTAWOWE DANE BILANSOWE I WYNIKI FINANSOWE GRUPY KAPITAŁOWEJ BANKU HANDLOWEGO W WARSZAWIE S.A.	10
1. ISTOTNE ZDARZENIA W 2009 ROKU	10
2. SYNTETYCZNE ZESTAWIENIE PODSTAWOWYCH DANYCH FINANSOWYCH GRUPY	10
3. WYNIKI FINANSOWE GRUPY W 2009 ROKU	10
V. DZIAŁALNOŚĆ GRUPY KAPITAŁOWEJ BANKU HANDLOWEGO W WARSZAWIE S.A. W 2009 ROKU	19
1. KREDYTY I INNE ZAANGAŻOWANIA OBCIĄŻONE RYZYKIEM	19
2. FUNDUSZE ZEWNĘTRZNE	22
3. SEGMENT BANKOWOŚCI KORPORACYJNEJ	24
4. SEGMENT BANKOWOŚCI DETALICZNEJ	38
5. OSIĄGNIĘCIA W POSZCZEGÓLNYCH KANAŁACH DYSTRYBUCJI	45
6. ZMIANY W ZAKRESIE TECHNOLOGII INFORMATYCZNYCH	47
7. ZAANGAŻOWANIA KAPITAŁOWE GRUPY	49
8. INNE INFORMACJE O GRUPIE	50
9. CELOWE SPÓŁKI INWESTYCYJNE	57
VI. ISTOTNE CZYNNIKI RYZYKA ZWIĄZANE Z DZIAŁALNOŚCIĄ GRUPY KAPITAŁOWEJ BANKU HANDLOWEGO W WARSZAWIE S.A.	58
1. ISTOTNE CZYNNIKI RYZYKA I ZAGROŻENIA ZWIĄZANE Z OTOCZENIEM GRUPY	58
2. ISTOTNE CZYNNIKI RYZYKA I ZAGROŻENIA ZWIĄZANE Z GRUPĄ I JEJ DZIAŁALNOŚCIĄ	60
VII. PERSPEKTYWY ROZWOJU GRUPY KAPITAŁOWEJ BANKU HANDLOWEGO W WARSZAWIE S.A.	62
1. OGÓLNE CELE ROZWOJU GRUPY	62
VIII. OŚWIADCZENIE BANKU HANDLOWEGO W WARSZAWIE S.A. O STOSOWANIU W BANKU ZASAD ŁADU KORPORACYJNEGO W 2009 R.	64
IX. INNE INFORMACJE O WŁADZACH BANKU HANDLOWEGO W WARSZAWIE S.A. I ZASADY ZARZĄDZANIA	80
1. WYNAGRODZENIA I NAGRODY (W PIENIĄDZU I W NATURZE), ŁĄCZNIE Z WYNAGRODZENIAMI Z ZYSKU, WYPŁACONE LUB NALEŻNE OSOBOM ZARZĄDZAJĄCYM I NADZORUJĄCYM	80

2.	INFORMACJE O ŁĄCZNEJ LICZBIE I WARTOŚCI NOMINALNEJ AKCJI BANKU ORAZ AKCJI I UDZIAŁÓW W JEDNOSTKACH POWIĄZANYCH BANKU, BĘDĄCYCH W POSIADANIU CZŁONKÓW ZARZĄDU ORAZ CZŁONKÓW RADY NADZORCZEJ	82
3.	INFORMACJE O WSZELKICH UMOWACH ZAWARTYCH MIĘDZY BANKIEM, A CZŁONKAMI ZARZĄDU, PRZEWIDUJĄCYCH REKOMPENSATĘ W PRZYPADKU ICH REZYGNACJI LUB ZWOLNIENIA Z ZAJMOWANEGO STANOWISKA BEZ WAŻNEJ PRZYCZYNY LUB GDY ICH ODWOŁANIE LUB ZWOLNIENIE NASTĘPUJE Z POWODU POŁĄCZENIA BANKU PRZEZ PRZEJĘCIE	83
4.	ZASADY ZARZĄDZANIA	83
X.	UMOWY ZAWARTE Z PODMIOTEM UPRAWNIONYM DO BADANIA I PRZEGLĄDU SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH	83

I. Gospodarka polska w 2009 roku

1. Główne tendencje makroekonomiczne

W ciągu pierwszych trzech kwartałów 2009 roku tempo wzrostu polskiej gospodarki wyhamowało do 1,2% r/r z 5,0% r/r w 2008 roku. Do spowolnienia gospodarczego przyczyniły się przede wszystkim spadek inwestycji, obniżenie się dynamiki konsumpcji prywatnej oraz głębokie dostosowanie poziomu zapasów. Produkcja przemysłowa w okresie styczeń-listopad 2009 roku spadła przeciętnie o 4,6% r/r. Spadek produkcji przemysłowej był częściowo ograniczany dzięki osłabieniu złotego, które zwiększyło konkurencyjność polskich towarów na rynkach zagranicznych oraz przyczyniło się do obniżenia dynamiki importu.

Trwające spowolnienie gospodarcze doprowadziło do pogorszenia sytuacji na rynku pracy oraz ograniczenia presji płacowej. Wzrost przeciętnego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w okresie styczeń-listopad 2009 roku wyniósł 4,0% r/r, wobec 10,4% r/r w 2008 roku. Z kolei stopa bezrobocia wzrosła w tym okresie do poziomu 11,4%.

W okresie styczeń-grudzień 2009 roku wskaźnik inflacji oscylował wokół górnej granicy celu inflacyjnego Rady Polityki Pieniężnej, wynosząc przeciętnie 3,4% r/r wobec 4,2% r/r w 2008 roku. Do wyższego poziomu wskaźnika przyczyniły się między innymi wysokie ceny administracyjnie kontrolowane oraz słaby złoty, który oddziaływał na wzrost cen towarów importowanych. Z kolei wskaźnik inflacji bazowej po wyeliminowaniu cen żywności oraz energii wyniósł w tym okresie przeciętnie 2,7% r/r.

Trwające spowolnienie gospodarcze w kraju w połączeniu z niskim poziomem stóp procentowych w strefie euro i Stanach Zjednoczonych skłoniły Radę Polityki Pieniężnej do poluzowania polityki monetarnej. Stopa referencyjna została obniżona przez RPP w I połowie 2009 roku łącznie o 150 punktów bazowych do 3,50% oraz została utrzymana na tym poziomie do końca 2009 roku.

2. Rynek pieniężny i walutowy

Rok 2009 charakteryzował się kontynuacją zawirowań na rynkach finansowych związanych z konsekwencjami kryzysu kredytowego na świecie. Odwrót inwestorów zagranicznych od rynków wschodzących w połączeniu z załamaniem się koniunktury w Polsce przyczyniły się do wyraźnego osłabienia złotego w pierwszym kwartale 2009 roku. W tym okresie kurs EUR/PLN zbliżył się do swojego historycznego maksimum przekraczając 4,90.

Przyznanie Polsce elastycznej linii kredytowej przez Międzynarodowy Fundusz Walutowy, które zmniejszyło zagrożenie związane z potrzebami finansowania zewnętrznego oraz szybka poprawa w bilansie płatniczym w kolejnych miesiącach przyczyniły się do stopniowego umocnienia złotego. Aprecjacji polskiej waluty sprzyjała również poprawa globalnego sentymentu w drugiej połowie 2009 roku. Kurs polskiej waluty wobec dolara osiągnął na zakończenie 2009 roku poziom 2,85, a kurs złotego wobec euro 4,11.

W 2009 roku podstawowym czynnikiem wpływającym na koniunkturę na krajowym rynku obligacji było trwające spowolnienie gospodarcze oraz kontynuacja luzowania polityki monetarnej przez Radę Polityki Pieniężnej. Jednak obawy inwestorów o stan finansów publicznych Polski ograniczyły skalę spadku rentowności obligacji rządowych. W 2009 roku stawka trzymiesięcznej stopy WIBOR spadła z 5,88% do poziomu 4,27%, a rentowności dwuletnich obligacji obniżyły się z 5,33% do 5,19%. Z kolei rentowności obligacji pięcioletnich wzrosły z 5,34% do 5,91%, a dziesięcioletnich z 5,46% do 6,26%.

3. Rynek kapitałowy

Rok 2009 przyniósł wyraźne poprawienie nastrojów na rynku akcji. W minionym roku na GPW odnotowano imponujące wzrosty, które objęły wszystkie główne indeksy GPW. W ciągu 2009 roku indeks WIG zwyżkował o 46,9%, zaś najbardziej znaczący wzrost odnotował segment małych spółek sWIG80 (+61,8%). Blue chipy zakończyły rok na poziomie 33,5% wyższym w porównaniu z poziomem z końca 2008 roku. Spośród subindeksów sektorowych, na uwagę zasługują deweloperzy oraz spółki z sektora spożywczego. Indeksy spółek z tych sektorów wzrosły w 2009 roku o ponad 100% (odpowiednio: 124,8% oraz 126,2%). Najniższą stopę zwrotu odnotował WIG-Telekomunikacja (+1,9% r/r), głównie z powodu relatywnie słabego kształtowania się kursu akcji Telekomunikacji Polskiej.

Czynnikiem kształtującym koniunkturę na rynkach finansowych był napływ kapitału będący efektem wdrożenia licznych pakietów stymulacyjnych. Pozytywny wpływ na krajowy rynek akcji miała także korzystna na tle innych krajów sytuacja makroekonomiczna Polski. Warto zwrócić uwagę, że zanikł negatywny czynnik w postaci umorzeń jednostek w funduszach inwestycyjnych (według szacunków Domu Maklerskiego Banku Handlowego „DMBH”) po 11 miesiącach saldo nabyć i umorzeń wyniosło +2,3 mld zł). Wyraźnie wyższa była również aktywność OFE na GPW. Według szacunków DMBH, wartość zakupów netto akcji dokonanych przez fundusze emerytalne przekroczyła 12 mld zł i była wyższa r/r o 35%. W najbliższej perspektywie kluczowe znaczenie dla sytuacji na rynku akcji w Polsce będzie miało przeprowadzenie na szeroką skalę procesu prywatyzacyjnego. Na podstawie zebranych danych, DMBH szacuje, że łączna wartość planowanych ofert publicznych na rynku pierwotnym i wtórnym w 2010 roku wyniesie ok. 20 mld zł.

W 2009 roku na głównym parkiecie zadebiutowało 13 nowych podmiotów, z kolei akcje 8 spółek zostały wycofane z obrotu. W efekcie liczba spółek notowanych na GPW wzrosła do 379. Łączna wartość pierwotnych ofert publicznych wyniosła prawie 7,0 mld zł (wobec 9,3 mld zł rok wcześniej), przy czym, 85% tej wartości stanowiła oferta publiczna Polskiej Grupy Energetycznej.

Kapitalizacja GPW na koniec 2009 roku zwiększyła się do 715,8 mld zł (+54% r/r), z czego 59% stanowiły podmioty krajowe.

Gieldowe indeksy rynku akcji według stanu na dzień 31 grudnia 2009 r.

Indeks	2009	Zmiana (%)	2008	Zmiana (%)	2007
WIG	39 985,99	46,9%	27 228,64	(51,1%)	55 648,54
WIG-PL	39 372,61	44,9%	27 167,25	(50,6%)	55 011,93
WIG20	2 388,72	33,5%	1 789,73	(48,2%)	3 456,05
mWIG40	2 346,14	55,2%	1 511,27	(62,5%)	4 028,37
sWIG80	11 090,93	61,8%	6 852,79	(56,9%)	15 917,92
Subindeksy sektorowe					
WIG-Banki	5 869,10	33,7%	4 390,90	(44,8%)	7 949,94
WIG-Budownictwo	5 026,32	16,1%	4 329,98	(50,1%)	8 673,57
WIG-Chemia*	3 201,34	75,5%	1 823,63	-	-
WIG-Deweloperzy	2 897,23	124,8%	1 288,65	(73,1%)	4 788,89
WIG-Informatyka	1 281,06	36,5%	938,77	(46,8%)	1 764,67
WIG-Media	3 012,68	16,7%	2 580,80	(47,4%)	4 911,01
WIG-Przemysł paliwowy	2 435,46	28,9%	1 889,46	(46,8%)	3 548,44
WIG-Przemysł spożywczy	3 063,84	126,2%	1 354,52	(59,2%)	3 317,96
WIG-Telekomunikacja	1 128,79	1,9%	1 107,33	(12,8%)	1 270,21

* subindeks wyznaczany od 19 września 2008 roku

Źródło: GPW, Dom Maklerski Banku Handlowego S.A.

Wartość obrotu akcjami i obligacjami oraz wolumeny obrotów instrumentami pochodnymi na GPW na dzień 31 grudnia 2009 r.

	2009	Zmiana (%)	2008	Zmiana (%)	2007
Akcje* (mln zł)	333 391	3,9%	320 712	(30,6%)	461 917
Obligacje (mln zł)	2 862	(39,0%)	4 691	43,7%	3 264
Kontrakty terminowe (tys. szt)	13 425	9,7%	12 235	29,1%	9 478
Opcje (tys. szt)	421,6	29,1%	326,6	(18,2%)	399,1

Źródło: GPW, Dom Maklerski Banku Handlowego S.A.

* Bez transakcji pakietowych

Z punktu widzenia aktywności inwestorów, rynki akcji zanotował niewielką poprawę w 2009 roku. W tym czasie wartość obrotów instrumentami udziałowymi wzrosła o 3,9% do poziomu 333,4 mld zł.

Z kolei rynek papierów dłużnych na GPW charakteryzował istotnie mniejszym zainteresowaniem ze strony inwestorów. Wartość obrotu obligacjami na GPW skurczyła się o 39,0% w porównaniu z 2008 rokiem.

Rok 2009 przyniósł wzrost wolumenu obrotów kontraktami terminowymi o 9,7% do 13,4 mln sztuk. Z kolei rynek opcji okazał się segmentem o największej dynamice wzrostu aktywności w ujęciu rocznym (wzrost wolumenu obrotów o 29,1% r/r).

4. Sektor bankowy

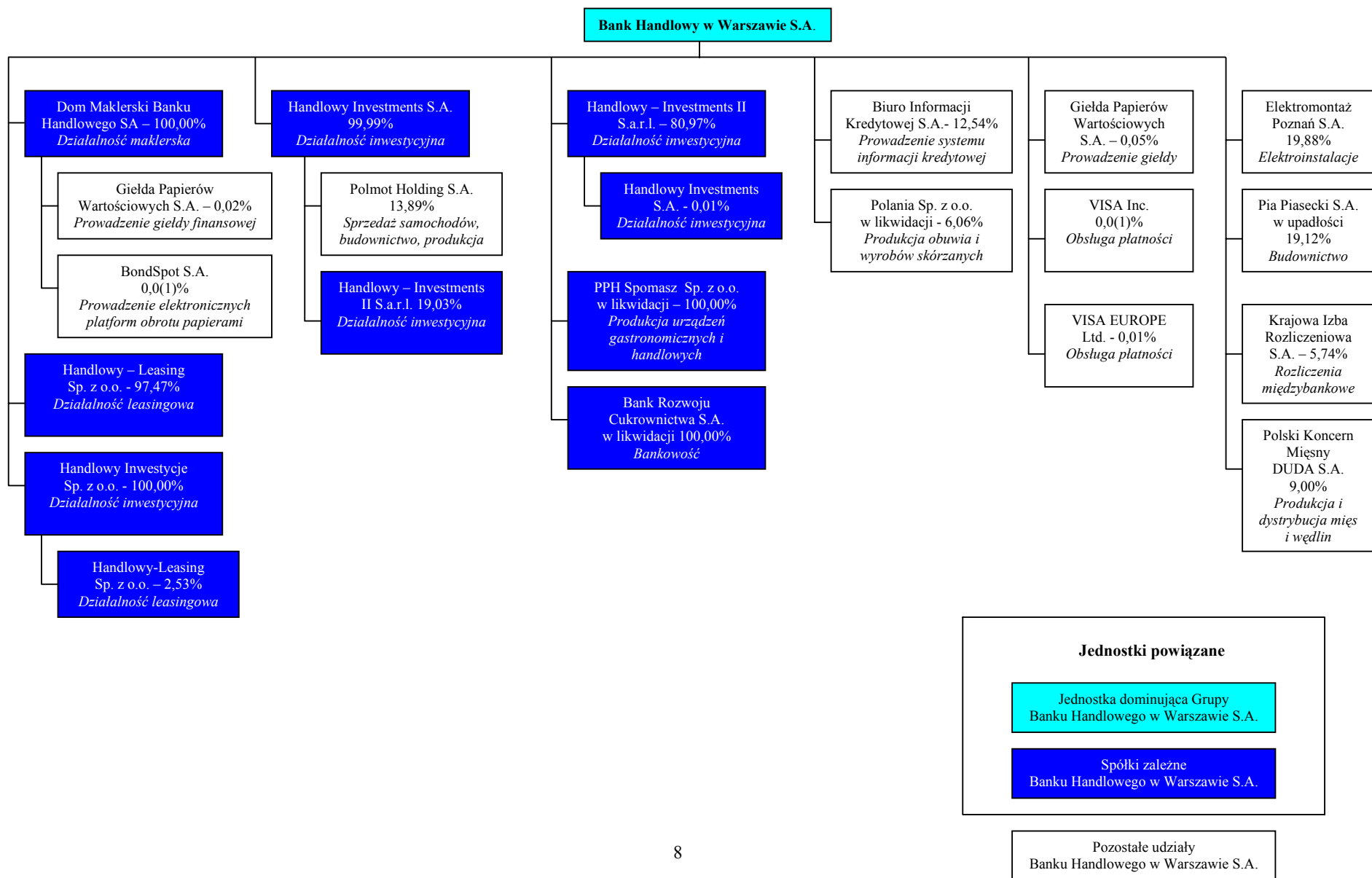
W roku 2009 polski sektor bankowy znajdował się pod silnym wpływem niekorzystnych warunków makroekonomicznych panujących w globalnej gospodarce. W wyniku znacznego obniżenia wzrostu gospodarczego prowadzenie działalności bankowej stało się zdecydowanie trudniejsze i bardziej ryzykowne. Ponadto, drastyczne obniżenie płynności na rynku międzybankowym skutkowało istotnym wzrostem kosztu pozyskania kapitału.

W 2009 roku zysk netto sektora bankowego wyniósł blisko 9 mld zł i był niższy o ponad 35% od wypracowanego w 2008 roku. Na taki wynik sektora największy negatywny wpływ miał ponad dwukrotny wzrost odpisów na utratę wartości, podnosząc poziom odpisów do najwyższego w historii sektora bankowego, jak również wzrost amortyzacji. Zdarzenia te zniwelowały pozytywny wpływ wzrostu przychodów sektora, napędzany głównie dynamicznym wzrostem wyniku z tytułu prowizji, jak również istotnym wzrostem wyniku z operacji finansowych. Wynik z tytułu odsetek był 5% niższy ze względu na istotne obniżenie stóp procentowych, a także oferowanie przez banki wysokich stawek oprocentowania depozytów klientów, co spowodowane było istotnym zmniejszeniem płynności na rynkach finansowych.

Suma bilansowa sektora bankowego nie uległa istotnej zmianie, co związane było między innymi z ograniczeniem akcji kredytowej, zwłaszcza w segmencie przedsiębiorstw, jak również umocnieniem się złotego w porównaniu do poziomów kursu walutowego z końca roku 2008. W ujęciu rocznym złoty umocnił się względem dolara amerykańskiego o 3,8%, względem euro o 1,5% oraz o 1,3% względem franka szwajcarskiego, co miało szczególny wpływ na walutowe kredyty hipoteczne stanowiące ponad 30% kredytów udzielonych gospodarstwom domowym. W całym 2009 roku wartość kredytów dla przedsiębiorstw zmniejszyła się o 4% r/r. W tym samym okresie kredyty udzielone gospodarstwom domowym wzrosły o 12% r/r. Po stronie zobowiązań sektora bankowego odnotowano w ujęciu rocznym wzrost depozytów przedsiębiorstw wynoszący 11% r/r, podczas gdy depozyty gospodarstw domowych zwiększyły się o 15% r/r.

II. Schemat organizacyjny Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.

Na poniższym schemacie przedstawiono strukturę grupy jednostek powiązanych Banku Handlowego w Warszawie S.A. („Bank”) według stanu na 31 grudnia 2009 roku według udziałów w kapitałach spółek.

III. Struktura organizacyjna Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.

Grupa Kapitałowa Banku Handlowego w Warszawie S.A. („Grupa”) obejmuje jednostkę dominującą oraz jednostki zależne:

JEDNOSTKI GRUPY KAPITAŁOWEJ BANKU HANDLOWEGO W WARSZAWIE S.A. KONSOLIDOWANE METODĄ PEŁNĄ

Nazwa jednostki	Przedmiot działalności	Charakter powiązania kapitałowego	Procent posiadanego kapitału	Zastosowana metoda konsolidacji / wyceny	Kapitał własny (tys. zł)
Bank Handlowy w Warszawie S.A.	bankowość	jednostka dominująca	-	-	6 134 623*
Dom Maklerski Banku Handlowego S.A. („DMBH”)**	działalność maklerska	jednostka zależna	100,00%	konsolidacja pełna	90 776
Handlowy - Leasing Sp. z o.o.**	działalność leasingowa	jednostka zależna	100,00%**	konsolidacja pełna	158 667
Handlowy Investments S.A.**	działalność inwestycyjna	jednostka zależna	100,00%	konsolidacja pełna	28 991
PPH Spomasz Sp. z o.o. w likwidacji**	nie prowadzi działalności	jednostka zależna	100,00%	konsolidacja pełna	Jednostka postawiona w stan likwidacji

* Kapitał własny Banku Handlowego w Warszawie S.A. zgodnie z jednostkowym bilansem Banku za 2009 rok.

**Z uwzględnieniem udziałów pośrednich.

JEDNOSTKI GRUPY KAPITAŁOWEJ BANKU HANDLOWEGO W WARSZAWIE S.A. NIE OBJĘTE KONSOLIDACJĄ

Nazwa jednostki	Przedmiot działalności	Charakter powiązania kapitałowego	Procent posiadanego kapitału	Zastosowana metoda konsolidacji / wyceny	Kapitał własny (tys. zł)
Handlowy Inwestycje Sp. z o.o.**	działalność inwestycyjna	Jednostka zależna	100,00%	wycena metodą praw własności	12 089
Handlowy Investments II S.a.r.l.**	działalność inwestycyjna	Jednostka zależna	100,00%**	wycena metodą praw własności	6 927
Bank Rozwoju Cukrownictwa S.A. w likwidacji**	Bankowość	Jednostka zależna	100,00%	wycena metodą praw własności	Jednostka postawiona w stan likwidacji

**Z uwzględnieniem udziałów pośrednich.

*** Powyższe dane nie zostały zaudytowane

W dniu 23 marca 2009 roku Bank dokonał zbycia wszystkich posiadanych 338 914 akcji spółki BondSpot S.A. (przed zmianą nazwy - MTS CeTo S.A.) o wartości nominalnej 1,00 zł każda i łącznej wartości nominalnej 338 914,00 zł, stanowiących 3,39% w kapitale Spółki. Obecnie jedną akcję BondSpot S.A. Bank posiada poprzez swoją spółkę zależną – Dom Maklerski Banku Handlowego S.A.

W 2009 roku miała również miejsce transakcja sprzedaży akcji spółki Centrozap S.A. Bank poprzez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. sprzedał posiadany pakiet 1 939 521 akcji spółki o wartości nominalnej 1,00 zł każda i łącznej wartości nominalnej 1 939 521,00 zł, stanowiących 1,33% w kapitale.

W II półroczu 2009 roku w wyniku konwersji wierzytelności przysługującej Bankowi wobec PKM DUDA S.A. na akcje Spółki, Bank Handlowy w Warszawie S.A. objął 20 369 538 akcji PKM DUDA S.A. o wartości nominalnej 1 zł każda i łącznej wartości nominalnej 20 369 538,00 zł, stanowiących 9% udział w kapitale Spółki.

IV. Podstawowe dane bilansowe i wyniki finansowe Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.

1. Istotne zdarzenia w 2009 roku

Rok 2009 okazał się trudny dla sektora bankowego w Polsce. Pomimo niesprzyjających okoliczności Grupa odnotowała sukcesy. Do najważniejszych osiągnięć należy zaliczyć:

- Politykę dyscypliny kosztowej (**spadek kosztów o 7,8%**);
- Znaczną poprawę efektywności kosztowo-przychodowej (spadek wskaźnika koszty/dochody o 8,8 p.p.);
- Wzrost marży odsetkowej netto o 0,2 p.p.;
- Wzrost salda depozytów w sektorze niefinansowym (wzrost o 3,2%);
- **Osiągnięcie pozycji lidera na rynku przez Dom Maklerski Banku Handlowego S.A.** (udział rynkowy mierzony wartością obrotu akcjami oraz transakcjami pakietowymi na rynku wtórnym GPW);
- **Sukcesy bankowości transakcyjnej** – lider na polskim rynku kart przedpłaconych oraz na rynku Mikrowpłat, nagroda „Top Rated” w kategorii największych i najbardziej wymagających klientów dla usług powierniczych przyznana przez „Global Custodian” w prestiżowym badaniu stopnia satysfakcji klientów;
- Dalszą **optymalizację sieci oddziałów** – działania w ramach sieci oddziałów, które przyczyniły się do zwiększenia efektywności procesów operacyjnych, działań sprzedażowych, optymalnego wykorzystania zasobów ludzkich, jak i infrastruktury oraz ograniczenia kosztów związanych z zarządzaniem nieruchomościami Banku.

2. Syntetyczne zestawienie podstawowych danych finansowych Grupy

mln zł	2009	2008
Suma bilansowa	37 633,1	42 550,3
Kapitał własny	6 199,4	5 625,8
Kredyty*	11 974,7	13 886,0
Depozyty*	20 572,0	19 935,1
Wynik finansowy netto	504,4	600,4
Współczynnik wypłacalności	16,7%	12,1%

* Należności i zobowiązania od sektora niefinansowego i budżetowego.

3. Wyniki finansowe Grupy w 2009 roku

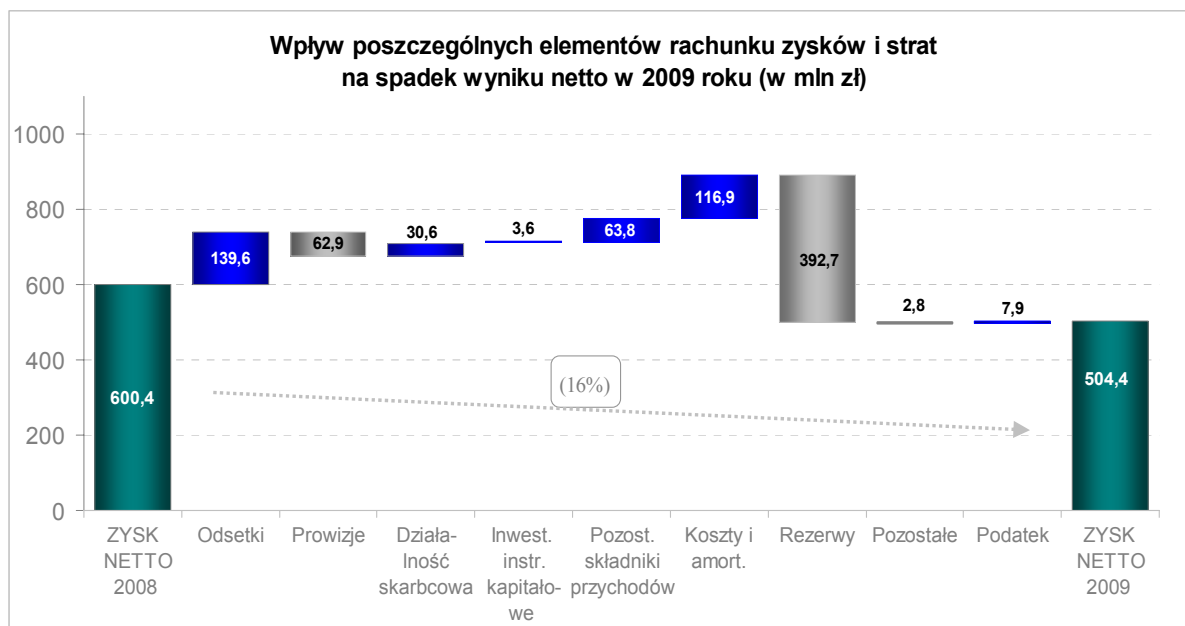
3.1 Rachunek zysków i strat

W 2009 roku Grupa wypracowała zysk brutto w wysokości 655,3 mln zł, co oznacza spadek o 103,9 mln zł (tj. 13,7%) w stosunku do ubiegłego roku. W tym samym okresie skonsolidowany zysk netto wyniósł 504,4 mln zł, co oznacza spadek o 96,0 mln zł (tj. 16,0%) w stosunku do 2008 roku.

Wybrane pozycje z rachunku zysków i strat

w tys. zł	2009	2008	Zmiana	
			tys. zł	%
Wynik z tytułu odsetek	1 505 381	1 365 750	139 631	10,2%
Wynik z tytułu prowizji	556 014	618 945	(62 931)	(10,2%)
Przychody z tytułu dywidend	6 451	11 761	(5 310)	(45,1%)
Wynik na handlowych instrumentach finansowych i rewaluacji	269 248	259 342	9 906	3,8%
Wynik na inwestycyjnych dłużnych papierach wartościowych	77 845	57 184	20 661	36,1%
Wynik na inwestycyjnych instrumentach kapitałowych	3 437	(168)	3 605	2145,8%
Wynik na pozostałych przychodach i kosztach operacyjnych	158 630	89 425	69 205	77,4%
Razem przychody	2 577 006	2 402 239	174 767	7,3%
Koszty działania Banku i koszty ogólnego zarządu oraz amortyzacja, w tym:				
Koszty działania banku i koszty ogólnego zarządu	(1 379 055)	(1 495 908)	116 853	7,8%
Amortyzacja środków trwałych oraz wartości niematerialnych	(78 847)	(97 115)	18 268	18,8%
Wynik z tytułu zbycia aktywów trwałych	2 698	3 255	(557)	(17,1%)
Zmiana stanu odpisów (netto) na utratę wartości	(545 809)	(153 080)	(392 729)	(256,6%)
Udział w zyskach (stratach) netto podmiotów wycenianych metodą praw własności	426	2 656	(2 230)	(84,0%)
Zysk brutto	655 266	759 162	(103 896)	(13,7%)
Podatek dochodowy	(150 867)	(158 728)	7 861	5,0%
Zysk netto	504 399	600 434	(96 035)	(16,0%)

Wpływ poszczególnych pozycji rachunku zysku i strat na wynik netto przedstawia poniższy wykres:

Na spadek wyników największy wpływ miały odpisy netto na utratę wartości aktywów finansowych, które w 2009 roku wyniosły 545,8 mln zł, wobec 153,1 mln zł odpisów netto w 2008 roku (negatywny wpływ na wynik netto w kwocie 392,7 mln zł) oraz spadek wyniku z tytułu prowizji o 62,9 mln zł w porównaniu do 2008 roku. Pozytywny wpływ na zysk netto miał natomiast wzrost wyniku z tytułu odsetek o 139,6 mln zł oraz spadek kosztów o 116,9 mln zł w porównaniu do 2008 roku.

Przychody operacyjne (obejmujące wynik z tytułu odsetek i prowizji, przychody z tytułu dywidend, wynik na handlowych instrumentach finansowych i rewaluacji, wynik na inwestycyjnych dłużnych papierach

wartościowych, wynik na inwestycyjnych instrumentach kapitałowych oraz wynik na pozostałych przychodach i kosztach operacyjnych) w 2009 roku w porównaniu do 2008 roku wzrosły o 174,8 mln i wyniosły 2 577,0 mln zł. Największy wpływ na wzrost przychodów operacyjnych miały wzrost wyniku z tytułu odsetek oraz na pozostałych przychodach i kosztach operacyjnych.

W tym samym okresie koszty działania Grupy, ogólnego zarządu oraz amortyzacji spadły o 116,9 mln zł (tj. 7,8%).

Zarówno w 2009, jak i 2008 roku odnotowano znaczące zdarzenia jednorazowe, które miały wpływ na wyniki Grupy.

W 2009 roku dokonano korekt rozliczeń podatkowych z tytułu podatku od towarów i usług oraz wystąpiono z wnioskiem o stwierdzenie nadpłaty za lata 2005 - 2008. Kwota jednorazowego wpływu zdarzenia na zysk brutto w 2009 roku dotycząca korekty lat ubiegłych wyniosła 128 mln zł (z tego 125 mln zł zwiększenie pozostałych przychodów operacyjnych i 3 mln zł zmniejszenie amortyzacji).

W 2008 roku zawiązano rezerwę na restrukturyzację zatrudnienia w kwocie 30 mln zł, odnotowano dodatkowy przychód operacyjny w kwocie 11 mln zł z tytułu korzystnego dla Banku wyroku sądowego i zakończenia sprawy spornej, dodatkowy przychód operacyjny w kwocie 3,8 mln zł z tytułu przyznania akcji od Visy Incorporated oraz rozwiązanie rezerwy w wysokości 10 mln zł z tytułu kary nałożonej przez UOKiK w związku z postępowaniem dotyczącym opłat „interchange” w sektorze bankowym,

Po wyłączeniu wpływu tych transakcji spadek zysku brutto w 2009 roku w stosunku do 2008 roku wyniósł 236,7 mln zł (tj. 31,0%), a zysku netto 228,9 mln zł (tj. 37,8%), natomiast przychody operacyjne wzrosły o 74,9 mln zł, tj. 3,2%.

3.1.1 Przychody

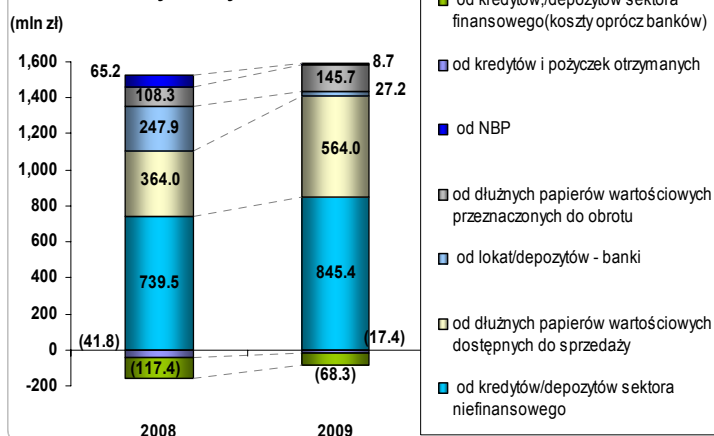
Na odnotowany w 2009 roku poziom przychodów z działalności operacyjnej wynoszący 2 577,0 mln zł, będący rezultatem o 174,8 mln zł wyższym niż w 2008 roku, miały w szczególności wpływ następujące czynniki:

- wzrost wyniku z tytułu odsetek o 139,6 mln zł (tj. 10,2 %), głównie w efekcie wzrostu przychodów od dłużnych papierów wartościowych (przede wszystkim z portfela dostępnych do sprzedaży), w związku ze wzrostem portfela papierów oraz spadku kosztów depozytów sektora niefinansowego (głównie korporacyjnych), co było spowodowane spadkiem stóp

Przychody Grupy

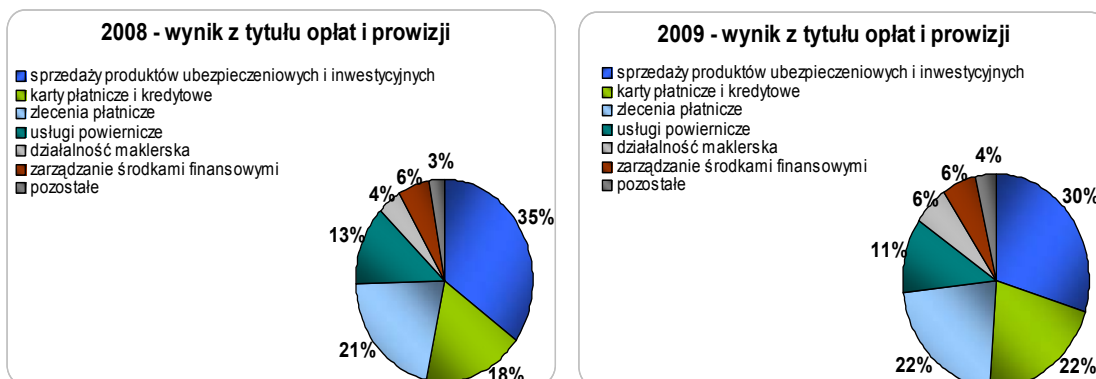

Wynik z tytułu odsetek

procentowych oraz niższym saldem depozytów,

- spadek wyniku z tytułu prowizji o 62,9 mln zł (tj. 10,2%), głównie za sprawą prowizji od produktów ubezpieczeniowych i inwestycyjnych w segmencie Bankowości Detalicznej oraz prowizji z tytułu usług powierniczych,

- spadek przychodów z tytułu dywidend o 5,3 mln zł (tj. 45,1%),
- wzrost wyniku na inwestycyjnych dłużnych papierach wartościowych o 20,7 mln zł (tj. 36,6%) będący rezultatem aktywnej strategii zarządzania portfelem oraz wykorzystania dobrej sytuacji na rynkach obligacji,
- wzrost wyniku na handlowych instrumentach finansowych i rewaluacji o 9,9 mln zł (tj. 3,8%),
- wzrost wyniku na inwestycyjnych instrumentach kapitałowych o 3,6 mln zł, przede wszystkim jako efekt sprzedaży akcji spółek Centrozap S.A. oraz MTS-Ceto S.A.,
- wzrost wyniku na pozostałych przychodach i kosztach operacyjnych o 69,2 mln zł, (tj. 77,4%), co jest przede wszystkim efektem przychodów z tytułu rozliczenia podatku od towarów i usług (VAT) za lata ubiegłe.

Reasumując, na odnotowany w 2009 roku poziom przychodów z działalności operacyjnej wynoszący 2 577,0 mln zł oraz wzrost o 174,8 mln zł w porównaniu do 2008 roku największy wpływ miał wzrost wyniku z tytułu odsetek, o 139,6 mln zł, wzrost wyniku na pozostałych przychodach i kosztach o 69,2 mln zł oraz spadek wyniku z tytułu prowizji o 62,9 mln zł.

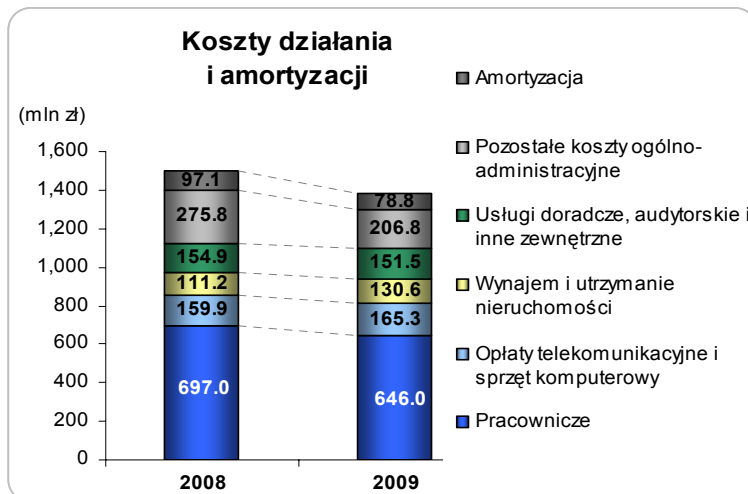
3.1.2 Koszty

Koszty

w tys. zł	2009	2008	Zmiana	
			tys. zł	%
Koszty pracownicze	645 979	696 961	(50 982)	(7,3%)
Koszty ogólnoadministracyjne, w tym m.in.	654 229	701 832	(47 603)	(6,8%)
Koszty opłat telekomunikacyjnych i sprzętu komputerowego	165 344	159 943	5 401	3,4%
Koszty wynajmu i utrzymania nieruchomości	130 565	111 174	19 391	17,4%
Koszty usług doradczych, audytorskich, konsultacyjnych i innych zewnętrznych	151 510	154 880	(3 370)	(2,2%)
Koszty działania Banku i koszty ogólnego zarządu	1 300 208	1 398 793	(98 585)	(7,0%)
Amortyzacja	78 847	97 115	(18 268)	(18,8%)
Koszty ogółem	1 379 055	1 495 908	(116 853)	(7,8%)

W roku 2009 Grupa kontynuowała politykę dyscypliny kosztowej. W porównaniu do 2008 roku koszty spadły o 7,8%, tj. o 116,9 mln zł. Niższe koszty wynikają zarówno ze spadku kosztów działania Banku i

kosztów ogólnego zarządu jak również amortyzacji. W segmencie Bankowości Korporacyjnej nastąpił spadek amortyzacji, kosztów transakcyjnych oraz kosztów pracowniczych. Spadek kosztów w segmencie Bankowości Detalicznej, był spowodowany racjonalizacją wydatków marketingowych, optymalizacją systemu motywacyjnego sprzedaży oraz optymalizacją i konsolidacją pomiędzy korporacyjną i detaliczną siecią oddziałów.

3.1.3 Odpisy netto na utratę wartości aktywów finansowych i różnica wartości rezerw na zobowiązania pozabilansowe

Odpisy netto

w tys. zł	2009	2008	Zmiana	
			tys. zł	%
Odpisy netto na poniesione niezidentyfikowane straty (IBNR)	(74 942)	(16 726)	(58 216)	(348,1%)
Odpisy netto na należności i zobowiązania pozabilansowe	(470 867)	(136 354)	(334 513)	(245,3%)
oceniane indywidualnie	(262 350)	(60 900)	(201 450)	(330,8%)
oceniane portfelowo	(208 517)	(75 454)	(133 063)	(176,3%)
Razem różnica utraty wartości	(545 809)	(153 080)	(392 729)	(256,6%)

Wartość odpisów netto na utratę wartości wynosząca w 2009 roku 545,8 mln zł wobec 153,1 mln zł w 2008 roku była efektem wzrostu poziomu ryzyka kredytowego, będącego wynikiem spowolnienia gospodarki oraz pogorszenia koniunktury na rynku, co w konsekwencji doprowadziło do poniesienia strat finansowych przez klientów Banku w segmencie Bankowości Korporacyjnej (dodatkowym negatywnym czynnikiem były odpisy na opcje walutowe). W segmencie Bankowości Detalicznej wzrost rezerw spowodowany był zwiększeniem odpisów na poniesione, niezidentyfikowane straty (IBNR) w związku z pogorszeniem koniunktury na rynku oraz przyrostem portfela kredytów i kart kredytowych, a także wzrostem udziału należności obsługiwanych nieterminowo.

3.1.4 Analiza wskaźnikowa

Wskaźniki rentowności i efektywności kosztowej Grupy

	2009	2008
Stopa zwrotu z kapitału (ROE)*	8,9%	11,7%
Stopa zwrotu z aktywów (ROA)**	1,2%	1,5%
Marża odsetkowa netto (NIM)***	3,7%	3,5%
Zysk netto na 1 akcję zwykłą w zł	3,86	4,60
Koszty / dochody****	53,5%	62,3%
Kredyty sektora niefinansowego/ Depozyty sektora niefinansowego	58%	70%
Kredyty sektora niefinansowego / Aktywa ogółem	32%	33%
Wynik z tytułu odsetek / przychody ogółem	58%	57%
Wynik z tytułu prowizji / przychody ogółem	22%	26%

* Iloraz zysku netto i średniego stanu kapitałów własnych (z wyłączeniem zysku netto bieżącego okresu) liczonego na bazie kwartalnej;

** Iloraz zysku netto i średniego stanu sumy bilansowej liczonego na bazie kwartalnej;

*** Iloraz wyniku z tytułu odsetek i średniego stanu sumy bilansowej liczonego na bazie kwartalnej;

**** Relacja sumy kosztów działania i amortyzacji do przychodów działalności operacyjnej

W zakresie efektywności kosztowej Bank uzyskał znaczącą poprawę, wskaźnik Koszty/ dochody spadł o 8,8 p.p. do poziomu 53,5%. Na uwagę zasługuje również wzrost marży odsetkowej netto o 0,2 p.p. do poziomu 3,7%.

Jednocześnie nastąpiło pogorszenie wskaźników zwrotu z kapitału (ROE), o 2,8 p.p. oraz zwrotu z aktywów (ROA), o 0,3 p.p. Było to efektem niższego wyniku netto, a w przypadku ROE również wzrostu kapitału w efekcie zatrzymania zysku za 2008 rok.

Udział kredytów od sektora niefinansowego w aktywach ogółem nieznacznie spadł i wyniósł 32%, a stosunek kredytów od sektora niefinansowego do depozytów od sektora niefinansowego spadł o 12 p.p. i wyniósł 58%.

3.2 Bilans

Według stanu na dzień 31 grudnia 2009 roku suma bilansowa Grupy wyniosła 37 633,1 mln zł i była o 11,6% niższa niż na koniec 2008 roku.

Bilans

w tys. zł	Wg stanu na dzień		Zmiana	
	31.12.2009	31.12.2008	tys. zł	%
AKTYWA				
Kasa, operacje z Bankiem Centralnym	4 113 355	3 530 977	582 378	16,5%
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	5 397 125	7 885 488	(2 488 363)	(31,6%)
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	8 290 225	10 814 828	(2 524 603)	(23,3%)
Inwestycje kapitałowe wyceniane metodą praw własności	56 895	56 469	426	0,8%
Inwestycje kapitałowe	24 140	11 095	13 045	117,6%
Kredyty, pożyczki i inne należności	16 777 255	17 581 499	(804 244)	(4,6%)
od sektora finansowego	4 802 562	3 695 522	1 107 040	30,0%
od sektora niefinansowego	11 974 693	13 885 977	(1 911 284)	(13,8%)
Rzeczowe aktywa trwałe	505 192	571 947	(66 755)	(11,7%)
nieruchomości i wyposażenie	486 884	553 639	(66 755)	(12,1%)
nieruchomości stanowiące inwestycje	18 308	18 308	-	0,0%

w tys. zł	Wg stanu na dzień		Zmiana	
	31.12.2009	31.12.2008	tys. zł	%
Wartości niematerialne	1 282 574	1 283 326	(752)	(0,1%)
Aktywa z tytułu podatku dochodowego	476 372	336 290	140 082	41,7%
Inne aktywa	690 384	443 159	247 225	55,8%
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	19 546	35 267	(15 721)	(44,6%)
A k t y w a r a z e m	37 633 063	42 550 345	(4 917 282)	(11,6%)
PASYWA				
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	980 446	-	980 446	-
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	3 108 493	6 806 790	(3 698 297)	(54,3%)
Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	26 359 837	29 345 498	(2 985 661)	(10,2%)
depozyty	25 307 218	27 857 332	(2 550 114)	(9,2%)
sektora finansowego	4 735 260	7 922 260	(3 187 000)	(40,2%)
sektora niefinansowego	20 571 958	19 935 072	636 886	3,2%
pozostałe zobowiązania	1 052 619	1 488 166	(435 547)	(29,3%)
Rezerwy	49 390	24 578	24 812	101,0%
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego	-	77	(77)	-
Inne zobowiązania	935 508	747 593	187 915	25,1%
Z o b o w i ą z a n i a r a z e m	31 433 674	36 924 536	(5 490 862)	(14,9%)
KAPITAŁY				
Kapitał zakładowy	522 638	522 638	-	0,0%
Kapitał zapasowy	3 030 546	3 029 703	843	0,0%
Kapitał z aktualizacji wyceny	(81 026)	(144 110)	63 084	43,8%
Pozostałe kapitały rezerwowe	2 225 712	1 627 692	598 020	36,7%
Zyski zatrzymane	501 519	589 886	(88 367)	(15,0%)
K a p i t a ł y r a z e m	6 199 389	5 625 809	573 580	10,2%
P a s y w a r a z e m	37 633 063	42 550 345	(4 917 282)	(11,6%)

3.2.1 Aktywa

Należności brutto *

w tys. zł	Wg stanu na dzień		Zmiana	
	31.12.2009	31.12.2008	tys. zł	%
Banki i inne monetarne instytucje finansowe	3 478 494	3 021 777	456 717	15,1%
Niebankowe instytucje finansowe	1 346 388	751 369	595 019	79,2%
Niefinansowe podmioty gospodarcze	7 143 749	9 416 460	(2 272 711)	(24,1%)
Osoby prywatne	6 177 923	5 774 318	403 605	7,0%
Jednostki budżetowe	86 947	71 597	15 350	21,4%
Pozostałe należności niefinansowe	5 509	10 771	(5 262)	(48,9%)
Razem	18 239 010	19 046 292	(807 282)	(4,2%)

* *należności z odsetkami należnymi*

W 2009 roku portfel kredytowy klientów niefinansowych zanotował spadek (w stosunku do końca 2008 roku o 1 911,3 mln zł, tj. 13,8%). W ujęciu brutto w obszarze niefinansowych podmiotów gospodarczych spadek ten wyniósł 2 272,7 mln zł (tj. 24,1%), natomiast w obszarze osób prywatnych zanotowano wzrost o 403,6 mln zł (tj. 7,0%).

Wzrost wynoszący 595,0 mln zł (tj. 79,2%), odnotowany został na saldzie należności od niebankowych instytucji finansowych. Wzrosło też saldo należności od banków i innych monetarnych instytucji finansowych, wzrost o 456,7 mln zł, (tj. 15,1%).

Portfel dłużnych papierów wartościowych spadł w 2009 roku o 1 497,1 mln zł, (tj. o 12,4%), pozostaje on nadal drugim największym składnikiem aktywów Banku.

Portfel dłużnych papierów wartościowych

w tys. zł	Wg stanu na dzień		Zmiana	
	31.12.2009	31.12.2008	tys. zł	%
Obligacje skarbowe	10 471 216	7 802 405	2 668 811	34,2%
Obligacje NBP	-	383 665	(383 665)	-
Obligacje komunalne	19 016	-	19 016	-
Bony skarbowe	827	1 826 120	(1 825 293)	(100,0%)
Certyfikaty depozytowe i obligacje banków	40 729	26 065	(26 065)	(56,3%)
Emitowane przez podmioty niefinansowe	34 230	21 929	12 301	56,1%
Emitowane przez podmioty finansowe	-	3 185	(3 185)	-
Bony pieniężne NBP	-	1 999 722	(1 999 722)	-
R A Z E M	10 566 018	12 063 091	(1 497 073)	(12,4%)

3.2.2 Pasywa

Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu

w tys. zł	Wg stanu na dzień		Zmiana	
	31.12.2009	31.12.2008	tys. zł	%
Zobowiązania wobec sektora finansowego	4 731 434	7 918 041	(3 186 607)	(40,2%)
- środki na rachunkach banków i innych monetarnych instytucji finansowych	1 632 227	3 334 887	(1 702 660)	(51,1%)
- depozyty niebankowych podmiotów finansowych	3 099 207	4 583 154	(1 483 947)	(32,4%)
Zobowiązania wobec sektora niefinansowego, w tym:	20 551 250	19 908 156	643 094	3,2%
- klientów korporacyjnych	10 576 734	11 794 311	(1 217 577)	(10,3%)
- osób prywatnych	6 336 304	5 472 599	863 705	15,8%
Pozostałe zobowiązania (w tym odsetki naliczone)	1 077 153	1 519 301	(442 148)	(29,1%)
Razem	26 359 837	29 345 498	(2 985 661)	(10,2%)

Główną pozycję finansującą aktywa Grupy stanowią zobowiązania wobec klientów sektora niefinansowego. W porównaniu do końca 2008 roku wielkość zobowiązań wobec klientów korporacyjnych spadła o 1 217,6 mln zł (tj. 10,3%), a wobec osób prywatnych wzrosła o 863,7 mln zł (tj. 15,8%).

W grupie zobowiązań wobec sektora finansowego zostały odnotowane spadki, spadek o 1 702,7 mln (tj. 51,1%) na rachunkach banków i innych monetarnych instytucji finansowych, a na depozytach niebankowych podmiotów finansowych spadek o 1 483,9 mln zł (tj. 32,4%).

3.2.3 Źródła pozyskiwania funduszy i ich wykorzystanie

Fundusze pozyskane	31.12.2009	31.12.2008
Fundusze banków i innych monetarnych instytucji finansowych	2 474 630	4 594 886
Fundusze klientów i sektora budżetowego	23 885 207	24 750 612
Fundusze własne łącznie z wynikiem finansowym	6 199 389	5 625 809
Pozostałe fundusze	5 073 837	7 579 038
Ogółem fundusze pozyskane	37 633 063	42 550 345
Wykorzystanie funduszy		
Należności od banków i innych monetarnych instytucji finansowych	3 477 729	3 017 739
Należności od klientów i sektora budżetowego	13 299 526	14 563 760
Papiery wartościowe, udziały i inne aktywa finansowe	13 768 385	18 767 880
Pozostałe wykorzystanie	7 087 423	6 200 966
Razem wykorzystanie funduszy	37 633 063	42 550 345

3.3 Kapitały własne i współczynnik wypłacalności

W porównaniu z końcem 2008 roku wartość kapitałów własnych Grupy na koniec 2009 roku wzrosła o 669,6 mln zł (tj. o 13,3%). Nastąpiło zwiększenie kapitału rezerwowego o 516,9 mln zł o kwotę pochodzącą z zysku za 2008 rok oraz zwiększenie funduszu ogólnego ryzyka bankowego o 75,0 mln o kwotę pochodzącą z zysku za 2008 rok zł, pozostałych kapitałów o 13,8 mln zł, a także zwiększenie kapitału z aktualizacji wyceny o 63,1 mln zł.

Kapitały własne*

w tys. zł	Wg stanu na dzień		Zmiana	
	31.12.2009	31.12.2008	tys. zł	%
Kapitał zakładowy	522 638	522 638	-	0,0%
Kapitał zapasowy	3 030 546	3 029 703	843	0,0%
Kapitał rezerwowy	1 750 757	1 233 896	516 861	41,9%
Kapitał z aktualizacji wyceny	(81 026)	(144 110)	63 084	43,8%
Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	465 000	390 000	75 000	19,2%
Pozostałe kapitały	7 075	(6 752)	13 827	204,8%
Kapitały własne ogółem	5 694 990	5 025 375	669 615	13,3%

*Kapitały własne bez wyniku finansowego netto

Poziom kapitałów jest w pełni wystarczający do zachowania bezpieczeństwa finansowego instytucji, zgromadzonych w niej depozytów, a także całkowicie zapewniający możliwości rozwoju Grupy.

Poniższa tabela prezentuje dane finansowe do wyliczenia współczynnika wypłacalności na podstawie skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy.

Współczynnik wypłacalności

w tys. zł	31.12.2009*	31.12.2008**
I Fundusze własne ogółem, w tym:	4 329 257	3 675 517
pomniejszenia funduszy podstawowych i uzupełniających		
- z tytułu zaangażowania kapitałowego w jednostkach finansowych	56 895	56 469
- z tytułu wartości niematerialnych, w tym:	1 282 574	1 283 326
wartość firmy	1 245 976	1 245 976
II Aktywa i zobowiązania pozabilansowe ważone ryzykiem (portfel bankowy)	17 536 963	19 867 900
III Całkowity wymóg kapitałowy, z tego:	2 072 351	2 435 448
- wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego (II*8%)	1 402 957	1 589 432
- wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kontrahenta	131 142	272 222
- wymóg kapitałowy z tytułu przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań	54 387	82 835
- suma wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka rynkowego	106 772	132 313
- wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego	345 885	347 112
- inne wymogi kapitałowe	31 208	11 534
Współczynnik wypłacalności (I/III*12,5)	16,71%	12,07%

*Współczynnik wypłacalności został obliczony według zasad określonych w uchwale nr 380/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008 r. w sprawie zakresu i szczegółowych zasad wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka (...) (Dz. Urz. KNF Nr 8, poz. 34).

**Współczynnik wypłacalności został obliczony według zasad określonych w uchwale nr 1/2007 Komisji Nadzoru Bankowego z dnia 13 marca 2007 r. w sprawie zakresu i szczegółowych zasad wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka (...) (Dz. Urz. NBP Nr 2, poz. 3).

Na dzień 31 grudnia 2009 roku współczynnik wypłacalności Grupy wyniósł 16,71% i był o 4,64 pkt. proc. wyższy niż na koniec 2008 roku, co spowodowane było przede wszystkim wzrostem funduszy własnych o

653,7 mln zł, w tym w wyniku przeznaczenia całego zysku netto Banku za 2008 rok na ich zwiększenie oraz spadkiem całkowitego wymogu kapitałowego (przede wszystkim z tytułu mniejszego wymogu z tytułu ryzyka kredytowego, jak również spadku wymogu z tytułu ryzyka kontrahenta).

V. Działalność Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. w 2009 roku

1. Kredyty i inne zaangażowania obciążone ryzykiem

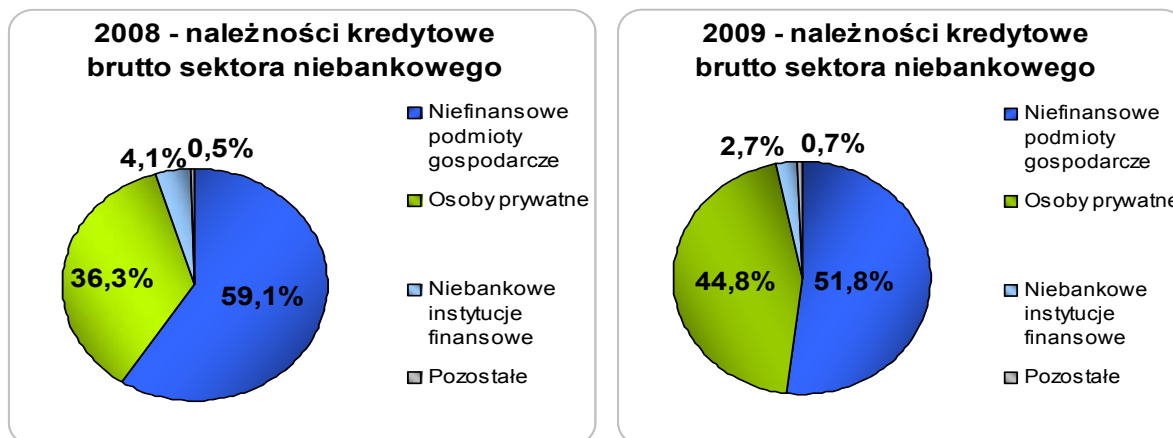
1.1 Akcja kredytowa

Polityka kredytowa Grupy oparta jest o aktywne zarządzanie portfelowe i precyzyjnie określone rynki docelowe, zaprojektowane w celu ułatwienia analizy ekspozycji oraz ryzyka kredytowego w ramach danej branży działalności klienta. Dodatkowo, poszczególni kredytobiorcy są stale monitorowani w celu możliwie wczesnego wykrycia symptomów pogarszania się zdolności kredytowej oraz wdrożenia działań naprawczych. W 2009 roku Grupa kontynuowała prace w celu optymalizacji procesu kredytowego oraz dostosowywania oferty kredytowej Grupy do potrzeb klientów i aktualnej sytuacji rynkowej. Portfel należności od klientów indywidualnych jest zarządzany przy pomocy modeli, które uwzględniają ryzyko i przychodowość poszczególnych grup kredytów w portfelu. W procesie oceny ryzyka kredytowego oraz oceny punktowej (scorecard) wykorzystywane są informacje z Biura Informacji Kredytowej. W latach 2006 - 2009 Bank wdrożył modele oceny punktowej dla portfeli kredytów gotówkowych oraz linii kredytowych niezabezpieczonych.

Należności kredytowe brutto od klientów z sektora niebankowego

w tys. zł	Wg stanu na dzień		Zmiana	
	31.12.2009	31.12.2008	tys. zł	%
Należności złotowe	11 891 744	13 345 705	(1 453 961)	(10,9%)
Należności walutowe	1 887 942	2 581 936	(693 994)	(26,9%)
Razem	13 779 686	15 927 641	(2 147 955)	(13,5%)
Należności od sektora niefinansowego	13 327 180	15 201 549	(1 874 369)	(12,3%)
Należności od sektora finansowego	365 559	654 495	(288 936)	(44,1%)
Należności od sektora budżetowego	86 947	71 597	15 350	21,4%
Razem	13 779 686	15 927 641	(2 147 955)	(13,5%)
Niefinansowe podmioty gospodarcze	7 143 748	9 416 460	(2 272 712)	(24,1%)
Osoby prywatne	6 177 923	5 774 318	403 605	7,0%
Niebankowe instytucje finansowe	365 559	654 495	(288 936)	(44,1%)
Jednostki budżetowe	86 947	71 597	15 350	21,4%
Pozostałe należności niefinansowe	5 509	10 771	(5 262)	(48,9%)
Razem	13 779 686	15 927 641	(2 147 955)	(13,5%)

Na dzień 31 grudnia 2009 roku ekspozycja kredytowa brutto wobec sektora niebankowego wyniosła 13 779,7 mln zł, co stanowiło spadek o 13,5% w stosunku do 31 grudnia 2008 roku. Największą część portfela kredytowego sektora niebankowego stanowią kredyty udzielone podmiotom gospodarczym (51,8%), które odnotowały w 2009 roku spadek o 24,1%. Należności od osób prywatnych wzrosły w porównaniu do 2008 roku o 7,0% do poziomu 6 177,9 mln zł. Ich udział w strukturze należności kredytowych brutto ogółem zwiększył się o 8,6 p.p. Wzrost portfela kredytów dla klientów indywidualnych był efektem rozwoju oferty kierowanej do klientów detalicznych oraz zintensyfikowanych działań promocyjno-sprzedażowych.

Struktura walutowa kredytów na koniec grudnia 2009 roku uległa nieznacznej zmianie w porównaniu z końcem 2008 roku. Udział kredytów w walutach obcych, wynoszący w grudniu 2008 roku 16,2%, spadł do 13,7% w grudniu 2009 roku. Podkreślić należy, iż Grupa udziela kredytów w walutach obcych klientom, którzy dysponują strumieniem przychodów w walucie kredytu, lub podmiotom, które, zdaniem Grupy, są zdolne przewidzieć lub absorbować ryzyko walutowe bez znaczącego narażenia swojej kondycji finansowej.

Grupa monitoruje na bieżąco koncentrację ekspozycji kredytowych, starając się uniknąć sytuacji, w której portfel jest uzależniony od niewielkiej liczby klientów. Na koniec grudnia 2009 roku zaangażowanie kredytowe Grupy w jednostki niebankowe nie przekroczyło limitu koncentracji wymaganego przez prawo.

Koncentracja zaangażowań – klienci niebankowi

	31.12.2009			31.12.2008		
	Zaangażowanie bilansowe*	Zaangażowanie pozabilansowe	Łączne zaangażowanie	Zaangażowanie bilansowe*	Zaangażowanie pozabilansowe	Łączne zaangażowanie
GRUPA 1	70 536	657 004	727 539	187 916	311 341	499 257
GRUPA 2	284 984	351 906	636 890	344 592	408 274	752 866
GRUPA 3	251 321	312 657	563 978	267 359	179 323	446 682
GRUPA 4	252 989	226 951	479 940	245 000	5 000	250 000
KLIENT 5	7 512	469 583	477 095	135 195	327 636	462 831
KLIENT 6	1	319 519	319 520	6	312 102	312 108
GRUPA 7	211 117	102 983	314 100	86 728	235 094	321 822
GRUPA 8	4	275 972	275 976	113 757	188 303	302 060
GRUPA 9	116 575	139 182	255 757	111 534	164 381	275 915
GRUPA 10	9 905	244 626	254 531	238 175	38 605	276 780
Razem 10	1 204 943	3 100 383	4 305 326	1 730 262	2 170 059	3 900 321

* Nie obejmuje zaangażowań z tytułu posiadanych akcji i innych papierów wartościowych

1.2 Jakość portfela kredytowego

Należności Grupy przypisywane są do dwóch portfeli w zależności od istniejącego zagrożenia utraty wartości należności: portfel należności niezagrażonych utratą wartości oraz portfel należności zagrożonych utratą wartości. W zależności od stopnia istotności należności i sposobu zarządzania, portfel zagrożony utratą wartości dzielony jest następnie na należności podlegające ocenie indywidualnej lub grupowej.

Kredyty, pożyczki i inne należności brutto od sektora niebankowego (w tym transakcje reverse repo)

<i>w tys. zł</i>	31.12.2009	31.12.2008	Zmiana	
			tys. zł	%
Niezagrożone utratą wartości	12 502 809	14 082 832	(1 580 023)	(11,2%)
w tym, klientów sektora niefinansowego				
<i>klientów korporacyjnych</i>	5 637 988	7 977 384	(2 339 396)	(29,3%)
<i>klientów indywidualnych</i>	5 540 852	5 429 682	111 170	2,0%
Zagrożone utratą wartości	2 120 333	1 927 552	192 781	10,0%
w tym, klientów sektora niefinansowego				
<i>klientów korporacyjnych</i>	1 460 258	1 504 747	(44 489)	(3,0%)
<i>klientów indywidualnych</i>	637 658	347 430	290 228	83,5%
Instrumenty pochodne	137 373	14 127	123 246	872,4%
Razem	14 760 515	16 024 511	(1 263 996)	(7,9%)
Utrata wartości, w tym:	1 460 989	1 460 752	237	0,0%
na instrumenty pochodne	106 360	2 197	104 163	4741,1%
Kredyty, pożyczki i inne należności netto od sektora niebankowego	13 299 526	14 563 759	(1 264 233)	(8,7%)
Wskaźnik pokrycia rezerwami należności zagrożonych	64%	76%		

Poniżej przedstawiono podział należności na obsługiwane i nieobsługiwane. Pomimo wzrostu należności zagrożonych o 192,8 mln zł (tj. 10,0%) w porównaniu do 2008 roku, wartość kredytów nieobsługiwanych spadła o 196,6 mln zł (tj. 10,2%).

Kredyty, pożyczki i inne należności brutto od sektora niebankowego w podziale na obsługiwane/nieobsługiwane (w tym transakcje reverse repo)

<i>w tys. zł</i>	31.12.2009	31.12.2008	Zmiana	
			tys. zł	%
Kredyty obsługiwane	12 892 154	14 082 832	(1 190 678)	(8,5%)
w tym, klientów sektora niefinansowego				
<i>klientów korporacyjnych</i>	5 950 278	7 977 384	(2 027 106)	(25,4%)
<i>klientów indywidualnych</i>	5 617 907	5 429 682	188 225	3,5%
Kredyty nieobsługiwane	1 730 988	1 927 552	(196 564)	(10,2%)
w tym, klientów sektora niefinansowego				
<i>klientów korporacyjnych</i>	1 147 968	1 504 747	(356 779)	(23,7%)
<i>klientów indywidualnych</i>	560 603	347 430	213 173	61,4%
Instrumenty pochodne	137 373	14 127	123 246	872,4%
Razem	14 760 515	16 024 511	(1 263 996)	(7,9%)
Wskaźnik kredytów nieobsługiwanych (NPL)	11,8%	12,0%		

Zdaniem Zarządu obecne rezerwy na należności są najlepszym szacunkiem w zakresie utraty wartości portfela, biorąc pod uwagę zdyskontowaną prognozę przepływów związanych ze spłatą należności. Co więcej, rezerwy szacowane są dla każdej należności bez względu na przypisanie do portfela, również na poniesione, ale jeszcze niezidentyfikowane straty.

Na dzień 31 grudnia 2009 roku utrata wartości portfela wynosiła 1 461,0 mln zł, co stanowiło minimalny wzrost w porównaniu do kwoty 1 460,8 mln zł na koniec grudnia 2008 roku. Wzrost utraty wartości miał miejsce na należnościach ocenianych portfelowo (wzrost o 158,4 mln zł tj. 40,7%), odnotowano też wzrost utraty wartości na poniesione niezidentyfikowane straty IBNR (wzrost o 71,3 mln zł tj. 100,8%). Największy spadek utraty wartości miał miejsce na portfelu ocenianym indywidualnie 229,5 mln zł, co stanowiło 22,9% spadku w stosunku do grudnia 2008. Wskaźnik pokrycia rezerwami wzrósł z 9,2% w grudniu 2008 do 10,6% w grudniu 2009 dzięki spadkowi należności kredytowych w Grupie o prawie 2,1 mld zł w tym samym okresie.

Utrata wartości na należności kredytowe od klientów sektora niebankowego

w tys. zł	Wg stanu na dzień		Zmiana od	
	31.12.2009	31.12.2008	tys. zł	%
Utrata wartości na poniesione niezidentyfikowane straty (IBNR)	141 982	70 701	71 281	100,8%
Utrata wartości na należności	1 319 007	1 390 051	(71 044)	(5,1%)
oceniane indywidualnie	771 034	1 000 523	(229 489)	(22,9%)
oceniane portfelowo	547 973	389 528	158 445	40,7%
Razem utrata wartości	1 460 989	1 460 752	237	0,0%
Wskaźnik pokrycia rezerwami należności ogółem	10,6%	9,2%		

1.3 Zaangażowania pozabilansowe

Na dzień 31 grudnia 2009 roku, zaangażowanie pozabilansowe Grupy wyniosło 13 767,4 mln zł, co oznacza wzrost o 1,8% w stosunku do dnia 31 grudnia 2008 roku. Największa zmiana dotyczyła kredytów przyrzeczonych, które wzrosły o 479,0 mln zł (4,4%). Największy udział (tj. 83,0%) w zobowiązaniach pozabilansowych ma kwota kredytów przyrzeczonych, którą reprezentują przyrzeczone, ale niewykorzystane linie kredytowe oraz niewykorzystane linie kredytowe w rachunku bieżącym.

Zobowiązania pozabilansowe warunkowe udzielone

w tys. zł	Wg stanu na dzień		Zmiana	
	31.12.2009	31.12.2008	tys. zł	%
Gwarancje	1 902 396	2 349 068	(446 672)	(19,0%)
Akredytywy własne	128 453	188 228	(59 775)	(31,8%)
Akredytywy obce potwierdzone	8 023	10 141	(2 118)	(20,9%)
Kredyty przyrzeczone	11 428 560	10 949 511	479 049	4,4%
Gwarantowanie emisji	300 000	29 500	270 500	916,9%
Razem	13 767 432	13 526 448	240 984	1,8%
Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	37 427	8 520	28 906	339,3%
Wskaźnik pokrycia rezerwami	0,27%	0,06%		

Łączna kwota zabezpieczeń ustanowionych na rachunkach lub aktywach kredytobiorców Banku wyniosła na dzień 31 grudnia 2009 roku 2 482 mln zł, natomiast na dzień 31 grudnia 2008 roku 4 597 mln zł.

W 2009 roku Grupa wystawiła 27 343 tytułów egzekucyjnych o łącznej wartości 378,5 mln zł, podczas gdy w 2008 wystawiła 10 703 tytułów egzekucyjnych o łącznej wartości 154,8 mln zł.

2. Fundusze zewnętrzne

Według stanu na koniec 2009 roku łączna wartość funduszy zewnętrznych Grupy wyniosła 26 359,8 mln zł i była o 2 985,7 mln zł (10,2%) niższa niż na koniec 2008 roku.

Fundusze zewnętrzne

w tys. zł	Wg stanu na dzień		Zmiana	
	31.12.2009	31.12.2008	tys. zł	%
Zobowiązania wobec sektora finansowego	4 735 260	7 922 260	(3 187 000)	(40,2%)
Środki na rachunkach bieżących, w tym:	2 240 998	2 089 692	151 306	7,2%
- środki na rachunkach bieżących banków	1 474 356	1 212 394	261 962	21,6%
Depozyty, w tym:	2 490 436	5 828 349	(3 337 913)	(57,3%)
- depozyty banków	157 871	2 122 493	(1 964 622)	(92,6%)
Odsetki naliczone	3 826	4 219	(393)	(9,3%)
Zobowiązania wobec sektora niefinansowego	20 571 958	19 935 072	636 886	3,2%
Środki na rachunkach bieżących, w tym:	10 611 554	7 476 940	3 134 614	41,9%
- klientów korporacyjnych	3 523 963	3 336 662	187 301	5,6%
- klientów indywidualnych	4 545 352	3 181 256	1 364 096	42,9%
- jednostek budżetowych	1 957 517	611 357	1 346 160	220,2%
Depozyty terminowe, w tym:	9 939 696	12 431 216	(2 491 520)	(20,0%)
- klientów korporacyjnych	7 052 771	8 457 649	(1 404 878)	(16,6%)
- klientów indywidualnych	1 790 952	2 291 343	(500 391)	(21,8%)
- jednostek budżetowych	690 391	1 171 453	(481 062)	(41,1%)
Odsetki naliczone	20 708	26 916	(6 208)	(23,1%)
Pozostałe zobowiązania	1 052 619	1 488 166	(435 547)	(29,3%)
Kredyty i pożyczki otrzymane	828 585	1 253 420	(424 835)	(33,9%)
Inne zobowiązania	221 452	229 928	(8 476)	(3,7%)-
Odsetki naliczone	2 582	4 818	(2 236)	(46,4%)
Razem fundusze zewnętrzne	26 359 837	29 345 498	(2 985 661)	(10,2%)

Największa zmiana w pozycji zobowiązań wobec sektora finansowego dotyczyła spadku o 1 964,6 mln zł (tj. 92,6%) depozytów banków.

W ramach zobowiązań wobec sektora niefinansowego największy spadek, o 1 404,9 (tj. 16,6%), odnotowano w zakresie depozytów terminowych klientów korporacyjnych. Wzrosły natomiast środki na rachunkach bieżących, najbardziej w grupie klientów indywidualnych, o 1 364,1 mln zł, (tj. 42,9%).

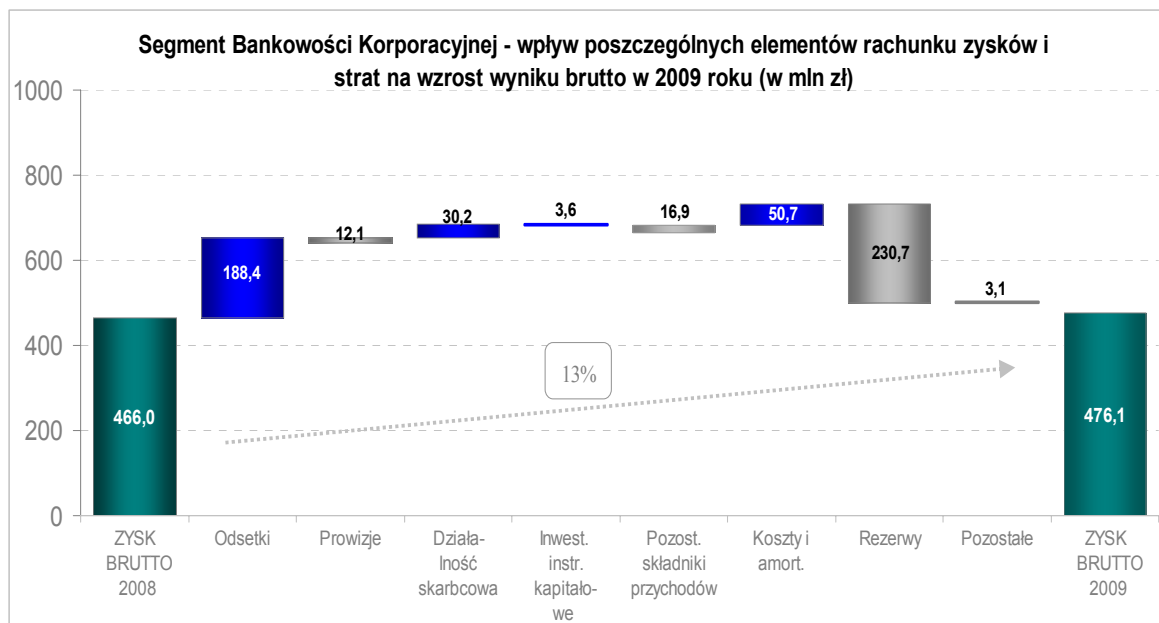
Zobowiązania wobec klientów niebankowych

w tys. zł	Wg stanu na dzień		Zmiana	
	31.12.2009	31.12.2008	tys. zł	%
Zobowiązania wobec:				
Osób prywatnych	6 390 760	5 528 996	861 764	15,6%
Niefinansowych podmiotów gospodarczych	11 302 507	12 298 482	(995 975)	(8,1%)
Instytucji niekomercyjnych	359 135	451 278	(92 143)	(20,4%)
Niebankowych instytucji finansowych	3 088 258	4 581 503	(1 493 245)	(32,6%)
Sektora budżetowego	2 649 390	1 784 515	864 874	48,5%
Inne zobowiązania	70 627	73 070	(2 443)	(3,3%)
Razem	23 860 676	24 717 844	(857 168)	(3,5%)
Złotowe	19 858 350	20 575 953	(717 604)	(3,5%)
Walutowe	4 002 326	4 141 891	(139 564)	(3,4%)
Razem	23 860 676	24 717 844	(857 168)	(3,5%)

3. Segment Bankowości Korporacyjnej

3.1 Podsumowanie wyników segmentu

W wynikach segmentu w pozycji pozostałe przychody operacyjne nie uwzględniono korekt z tytułu rozliczeń podatkowych VAT za lata ubiegłe.

Rok 2009 był rokiem nieznacznego wzrostu wyniku brutto wypracowanego przez segment Bankowości Korporacyjnej w stosunku do 2008 roku. Pozytywny wpływ na wynik miały:

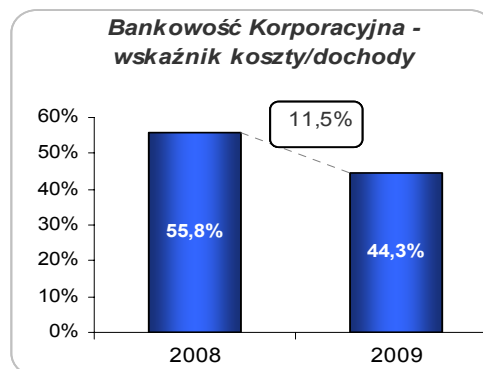
- Wzrost wyniku odsetkowego o 188,4 mln, przede wszystkim w efekcie wzrostu przychodów od dłużnych papierów wartościowych (głównie z portfela dostępnych do sprzedaży), w związku ze wzrostem portfela tych papierów oraz spadku kosztów depozytów sektora niefinansowego, w związku ze spadkiem stóp procentowych oraz niższym saldem depozytów;
- Spadek kosztów o 50,7 mln zł, głównie w efekcie niższej amortyzacji, kosztów transakcyjnych, oraz niższych kosztów pracowniczych;
- Wzrost wyniku na działalności skarbcowej o 30,2 mln zł, na który składa się wzrost wyniku na inwestycyjnych dłużnych papierach wartościowych o 20,7 mln zł oraz wzrost wyniku na handlowych instrumentach finansowych i rewaluacji o 9,5 mln zł.

Natomiast, wśród czynników, które miały negatywny wpływ na zmianę wyniku brutto w stosunku do 2008 roku należy wymienić:

- Wzrost odpisów netto na utratę wartości aktywów finansowych, które w 2009 roku wyniosły 294,3 mln zł, wobec 63,6 mln zł w 2008 roku, w związku ze wzrostem poziomu ryzyka kredytowego, będącego wynikiem spowolnienia gospodarki oraz pogorszenia koniunktury na rynku, co w konsekwencji doprowadziło do poniesienia strat finansowych przez klientów Banku (dodatkowym negatywnym czynnikiem były odpisy na opcje walutowe);
- Spadek wyniku z tytułu prowizji o 12,1 mln zł przede wszystkim w związku z niższymi przychodami z realizacji usług powierniczych oraz niższymi opłatami za przelewy i prowadzenie rachunków;
- Spadek wyniku na pozostałych przychodach i kosztach operacyjnych o 16,9 mln zł między innymi z powodu dodatkowych jednorazowych przychodów w 2008 roku (około 11 mln).

Nastąpiła znaczna poprawa efektywności kosztowo-przychodowej w ramach segmentu. W ciągu roku wskaźnik koszty/dochody spadł o 11,5 p.p.

3.2 Bankowość Transakcyjna

Bank posiada bogatą, kompleksową i nowoczesną ofertę obsługi finansowej i transakcyjnej przedsiębiorstw. Równolegle ze świadczeniem tradycyjnych usług, takich jak prowadzenie rachunków bieżących, obsługa przelewów krajowych i zagranicznych, przyjmowanie depozytów Bank oferuje nowoczesne rozwiązania zarządzania płynnością (Rachunek Skonsolidowany, Cash Pool), a także produkty z obszaru płatności masowych i zarządzania należnościami (Speedcollect, Polecenie Zapłaty, Unikasa).

W obszarze bankowości transakcyjnej Bank realizuje strategię, której priorytetami są:

- wysoki poziom zadowolenia klientów,
- innowacje,
- dalszy wzrost efektywności.

Działania mające na celu realizację strategii zakładają uproszczenie dokumentacji i procedur obsługi produktów, co zapewni wzrost zadowolenia klientów. Celem Banku jest ciągła poprawa satysfakcji klientów we wszystkich segmentach klientów i obszarach produktowych, już obecnie zadowolenie z poziomu obsługi telefonicznej Departamentu Obsługi Klienta sięga 88% i jest jednym z najlepszych wyników na rynku. Nowe rozwiązania technologiczne wdrażane przez Bank zapewniają ciągłą rozbudowę oferty produktowej o innowacyjne usługi. Nowe platformy technologiczne zapewnią zwiększenie wygody klientów i umożliwią automatyzację procesów. Optymalizacja procesów obsługi produktów i promowanie rozwiązań automatycznych zapewnią dalszy wzrost efektywności wykorzystania zasobów Banku.

3.2.1 Obsługa transakcyjna

a) Produkty zarządzania środkami finansowymi

- *Depozyty i rachunki bieżące*

Podstawą do skorzystania z pełnego zakresu usług Banku jest rachunek bieżący, który umożliwia gromadzenie środków finansowych oraz prowadzenie rozliczeń zarówno krajowych, jak i zagranicznych. Bank umożliwia otwarcie i prowadzenie rachunków złotych oraz dewizowych.

Bank proponuje również indywidualną strukturę rachunku, to jest otwarcie kont pomocniczych do rachunku bieżącego, w liczbie uzależnionej od potrzeb wynikających ze struktury organizacyjnej firmy i rodzaju działalności. Bank umożliwia klientom otrzymywanie wyciągów w formie elektronicznej, która w pełni zastępuje papierowe odpowiedniki, znacznie ułatwiając i przyspieszając pracę.

Poprzez wyższe oprocentowanie oferowane na lokatach terminowych Bank gwarantuje swym klientom większą efektywność gospodarowania wolnymi środkami pieniężnymi.

W ofercie Banku znajdują się następujące typy lokat:

- Depozyt automatyczny, który po złożeniu wniosku i ustaleniu wysokości oprocentowania jest automatycznie zakładany na okres jednego dnia (lokata O/N). Zaletą rozwiązania jest to, że Bank

wykonuje transakcje w imieniu firmy odciażając tym samym pracowników firmy z codziennych czynności związanych z obsługą bankową.

- Depozyt negocjowany – możliwość inwestowania środków w depozyty oraz lokaty overnight poprzez składanie zleceń telefonicznych.

Bank efektywnie zarządza saldami depozytowymi w celu zapewnienia wysokiego poziomu płynności oraz niskiego kosztu odsetkowego. Stany bazy depozytowej są monitorowane na bazie dziennej. Procedury Banku oraz duża płynność gwarantują stabilność sald w Banku.

- *Rachunek zastrzeżony*

Niewątpliwą zaletą rachunku zastrzeżonego jest ograniczenie ryzyka towarzyszącego transakcji. Konstrukcja rachunku zastrzeżonego opiera się bowiem na powierzeniu Bankowi roli strażnika interesów poszczególnych stron transakcji. Na podstawie umowy Rachunku zastrzeżonego zawartej pomiędzy trzema stronami: dostawcą, odbiorcą a Bankiem następuje rozliczenie transakcji na warunkach ustalonych przez strony, podczas gdy wykonawcą tej umowy jest Bank. Rozwiązanie to ma zastosowanie szczególnie w sytuacjach, w których środki przeznaczone na realizację transakcji powinny podlegać ścisłej kontroli oraz być wykorzystane zgodnie z ich przeznaczeniem uzgodnionym między stronami. Dzięki rachunkowi zastrzeżonemu zostało zabezpieczonych wiele transakcji, w tym jedne z największych na rynku, dotyczące przejęcia firm, zakupu nieruchomości oraz transakcji walutowych.

b) Produkty zarządzania płynnością

Bank jest czołowym dostawcą rozwiązań zarządzania płynnością dla firm na polskim rynku bankowym. Ponad dziesięcioletnie doświadczenie w oferowaniu rozwiązań cash pooling powoduje, że Bank jest dla klientów rzetelnym partnerem w dziedzinie rozwiązań efektywnego zarządzania płynnością.

W swej ofercie Bank posiada:

- wirtualny cash pooling,
- cash pooling rzeczywisty,
- rzeczywisty cash pooling bez transferów zwrotnych.

Struktury typu cash pooling umożliwiają klientom Banku efektywne zarządzanie środkami finansowymi w ramach grupy minimalizując ryzyko utraty płynności. Korzyści, jakie daje wykorzystanie struktur cash poolingowych, mają istotne znaczenie szczególnie w kontekście bieżącej sytuacji na rynkach finansowych.

Lista klientów korzystających z rozwiązań Banku w obszarze zarządzania płynnością liczy kilkadziesiąt grup kapitałowych. W 2009 roku lista wydłużyła się o kolejne grupy kapitałowe.

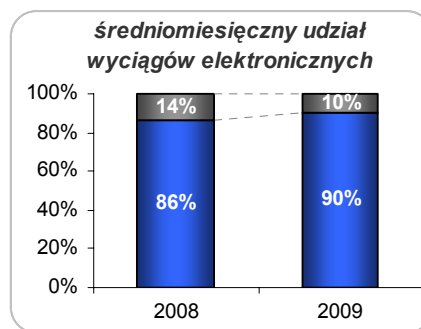
c) Bankowość elektroniczna

Podstawowym systemem bankowości elektronicznej, który Bank oferuje swoim klientom korporacyjnym jest system CitiDirect.

W 2009 roku w CitiDirect aktywowano 950 klientów. Standardowo aktywacja wykonywana jest w ciągu 48 godzin od momentu podpisania umowy z klientem. Wysoka jakość obsługi i zadowolenie klientów są priorytetem Banku. Szybka aktywacja systemów bankowości elektronicznej jest ważnym elementem realizacji tego celu.

Liczba klientów używających aktywnie systemu na koniec roku 2009 wynosi ponad 5 tysięcy.

Ogólna liczba transakcji przetworzonych w systemie bankowości internetowej CitiDirect wyniosła w roku 2009 podobnie jak w roku 2008 nieco ponad 23,5 miliona. Udział wyciągów dostarczanych do klientów w postaci elektronicznej zwiększył się z 86% na koniec 2008 do 90% na koniec 2009 roku.

d) Płatności i należności

- *Unikasa*

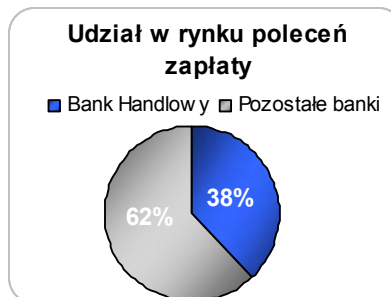
Unikasa jest znaną marką o ugruntowanej pozycji na polskim rynku obsługi płatności masowych. Produkt ten usprawnia obsługę należności klientów Banku oraz umożliwia płatnikowi regulowanie rachunków za produkty i usługi w najczęściej odwiedzanych miejscach – super- i hipermarketach na terenie całego kraju. W 2009 roku Bank kontynuował prace nad optymalizacją kosztów działania Sieci Unikasa oraz wdrażaniem kolejnych punktów agencyjnych. Dzięki nowemu modelowi biznesowemu kontrahenci Banku mogą tworzyć sieć płatności pod własną marką bądź pod marką Unikasa Partner. Sieć Unikasa obecna jest w ponad 250 miastach na terenie całego kraju. Równolegle do tworzenia nowych punktów obsługi oraz pozyskiwania nowych wystawców faktur Bank kontynuuje prace mające na celu optymalizację kosztów stałych funkcjonowania sieci, jak również eliminację nierentownych kanałów dystrybucji.

Kluczowym momentem dla rozwoju produktu w 2009 roku było podjęcie współpracy z nowym dostawcą rozwiązań technologicznych. Kooperacja z nowym partnerem umożliwi elastyczne dostosowanie usługi do oczekiwań klientów i jeszcze bardziej dynamiczną rozbudowę sieci. Celem na 2010 rok jest dalszy wzrost zadowolenia klientów z jakości świadczonych usług. Kluczowymi elementami tych działań jest modernizacja kluczowych elementów systemu oraz uruchomienie kolejnych punktów agencyjnych.

- *Polecenie Zapłaty*

Bank umożliwia swoim klientom kompleksową obsługę należności. Jednym z segmentów rynku usług tego typu, na którym Bank posiada dominującą pozycję, jest rynek polecenia zapłaty.

W 2009 roku Bank zrealizował ponad 9 milionów transakcji polecenia zapłaty jako bank wierzyciela i umocnił się na pozycji lidera na rynku pod względem liczby przetwarzanych poleceń zapłaty z udziałem sięgającym 38% rynku. Liczba zrealizowanych transakcji w 2009 roku była o 6% większa niż w poprzednim roku.

- *SpeedCollect*

SpeedCollect to usługa pozwalająca na automatyczne księgowanie należności. Jest to doskonałe rozwiązanie dla firm, które posiadają dużą bazę odbiorców dokonujących częstych wpłat i chcą efektywnie zarządzać całym procesem odbioru i rejestracji należności. Bank posiada blisko piętnastoletnie doświadczenie w obsłudze SpeedCollect. Bank był pierwszą instytucją na polskim rynku, która włączyła produkt typu SpeedCollect do swojej oferty. W 2009 roku Bank zrealizował prawie 140 milionów transakcji typu SpeedCollect, co daje miejsce w ścisłej czołówce polskiego rynku.

- *Elektroniczne Przekazy Pocztowe*

Elektroniczne Przekazy Pocztowe to produkt skierowany do klientów korporacyjnych, którzy przekazują środki pieniężne w formie gotówkowej osobom fizycznym. W 2009 roku wzrosła liczba przekazów pocztowych w stosunku do 2008 roku o ponad 10%, a wartość zrealizowanych przekazów wzrosła o ponad 11%.

- *Mikrowpłaty*

W 2009 roku Bank umacniał pozycję lidera w segmencie rynku, w którym oferowany jest produkt Mikrowpłaty. Produkt Mikrowpłaty wykorzystywany jest przez instytucje i podmioty, które przyjmują w depozyt środki finansowe od płatników i są zobowiązane do ich zwrotu z należnymi odsetkami. Klientami Banku wykorzystującymi ten produkt są sądy i prokuratury.

Na koniec 2009 roku liczba aktywnych klientów korzystających z Mikrowpłat wzrosła o 25% w porównaniu do ubiegłego roku. Bank dąży do dalszego zwiększenia liczby klientów korzystających z tej usługi.

W celu zapewnienia kompleksowej obsługi depozytów oraz umożliwienia zarządzania wpłatami płatników Bank wdrożył moduł odsetkowy dla produktu Mikrowpłaty. Moduł odsetkowy służy do wyliczenia wartości odsetek archiwalnych, czyli przypisania kwoty odsetek do danego depozytu złożonego przez płatnika. Usługa ta jest oferowana zarówno potencjalnym klientom jak i instytucjom już korzystającym z produktu Mikrowpłaty.

Bank kontynuuje prace nad dostarczaniem nowych rozwiązań, nowych funkcjonalności oraz stale modyfikuje usługi bankowe oferowane w ramach obsługi Mikrowpłat.

- *Loro*

W 2009 roku Bank we współpracy z KIR oraz innymi bankami wdrożył proces rozliczania płatności bez numeru rachunku w formacie NRB poprzez system rozliczeniowy Elixir. Efektem wdrożenia tej inicjatywy jest istotna poprawa efektywności procesów rozliczeniowych dla płatności międzybankowych. Dodatkowo dla wybranych klientów Banku została wydłużona godzina graniczna, do której klient może zlecać transakcje.

- *Przelewy Zagraniczne*

W 2009 roku Bank zrealizował szereg inicjatyw i usprawnień, ich oczekiwanym efektem jest wzrost zadowolenia klientów ze świadczonych usług. Automatyzacja procesu księgowania zleceń pozwoliła na dalszą poprawę efektywności, jakości i szybkości obsługi płatności zagranicznych. Zmiana godzin przyjmowania i realizacji płatności zagranicznych ekspresowych i pilnych daje klientom większe możliwości współpracy finansowej z kontrahentami zagranicznymi. Optymalizacje procesów w połączeniu z automatyzacją pozwalają na efektywne wykorzystanie zasobów Banku oraz pozytywnie wpływają na wynik finansowy Banku.

Bank przygotowuje się do implementacji Dyrektywy 2007/64/EC Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie usług płatniczych w ramach rynku wewnętrznego z dnia 13 listopada 2007 roku (Payments Services Directive). Bank bierze udział w pracach grupy roboczej przy Związku Banków Polskich. Dodatkowo za pośrednictwem Citibank Londyn Bank uczestniczył w pracach grup eksperckich działających przy Komisji Europejskiej. Kolejny element prac to analizy i działania w zakresie wdrożenia PSD, zarówno na poziomie koniecznych zmian systemowych i operacyjnych jak i zmian dokumentacji produktowej.

Główne cele Dyrektywy PSD można scharakteryzować na trzech płaszczyznach:

- Zwiększenie konkurencyjności

PSD poprzez rozszerzenie listy podmiotów mogących świadczyć usługi płatnicze przyczyni się do zwiększenia konkurencji w systemach płatniczych, wzrostu wydajności i znacznego zmniejszenia kosztów.

- Zwiększenie przejrzystości rynku

PSD wprowadza maksymalny czas na realizację zlecenia płatniczego, docelowo obowiązywać będzie zasada D+1. Oznacza to, że rachunek banku beneficjenta powinien zostać uznany kwotą płatności nie później niż do końca dnia roboczego następującego po dniu złożenia zlecenia (zasada D+1).

PSD wprowadza wymóg transferowania pełnej kwoty transakcji płatniczej i powstrzymywania się od potrącania opłat z transferowanej kwoty. Kwota oznaczona w zleceniu płatności powinna zostać przekazana odbiorcy bez żadnych potrąceń.

PSD ogranicza możliwość swobodnego ustalania przez bank daty waluty oraz terminu udostępniania środków na rachunku beneficjenta.

- Standaryzacja praw i obowiązków

PSD szczegółowo określa prawa i obowiązki dostawcy usług płatniczych oraz klienta przy świadczeniu usług płatniczych, w tym zasady odpowiedzialności za niewykonanie lub niewłaściwe wykonanie transakcji płatniczej.

Projekt implementacji Dyrektywy PSD ma strategiczne znaczenie dla Banku. Dzięki poczynionym już pracom Bank będzie gotowy zapewnić swoim klientom pełną ofertę produktową dostosowaną do wymogów ustawy implementującej Dyrektywę PSD w Polsce.

e) Produkty kartowe

Bank zajmuje pozycję niekwestionowanego lidera rynku przedpłaconych kart płatniczych w Polsce. Na koniec 2009 roku szacowany udział Banku w rynku wynosił 60%. Karty przedpłacone Banku są najczęściej wykorzystywane w programach lojalnościowych, promocyjnych oraz motywacyjnych. Karty przedpłacone są także doskonałym narzędziem dystrybucji świadczeń socjalnych. W 2009 roku Bank kontynuował aktywną promocję swoich kart przedpłaconych wśród klientów korporacyjnych.

Na koniec grudnia 2009 roku liczba aktywnie wykorzystywanych kart przedpłaconych przekroczyła 382 tysiące, co stanowi ponad 3% wzrost w porównaniu do liczby aktywnych kart na koniec 2008 roku.

Bank dąży do umocnienia swojej pozycji w segmencie kart typu biznes. W 2009 Bank udostępnił ogólnopolski program rabatowy dla kart biznes, w ramach którego użytkownicy kart biznes i przedpłaconych mogą korzystać z rabatów sięgających nawet 50% w ponad 1 500 punktach handlowych na terenie całego kraju.

Od początku 2009 roku Bank intensyfikował również działania z obszaru elektronicznej obsługi klienta, czego efektem jest możliwość otrzymywania wyciągów dla kart korporacyjnych w formacie PDF za pośrednictwem poczty elektronicznej oraz za pośrednictwem systemu bankowości elektronicznej CitiDirect. Nowa usługa pozwoliła w znacznym stopniu skrócić czas dostarczania dokumentacji do klienta oraz obniżyć koszty archiwizacji.

f) Produkty gotówkowe

Transakcje gotówkowe na rynku polskim nadal stanowią duży procent wszystkich przeprowadzanych transakcji. Bank zapewnia swoim klientom kompleksową obsługę gotówkową oraz wychodzi naprzeciw ich oczekiwaniom tworząc nowe rozwiązania. Silna pozycja rynkowa w obszarze produktów gotówkowych powoduje, że Bank jest często wybieranym partnerem firm i przedsiębiorstw posiadających duży wolumen obrotów gotówkowych.

Celem Banku jest uproszczenie dokumentacji sporządzanej przez klientów korzystających z produktów bankowości transakcyjnej. Wprowadzony przez Bank w roku 2009 elektroniczny bankowy dowód wpłaty (eBDW) umożliwił klientom uproszczenie procesu przygotowywania pakietów z wpłatami zamkniętymi. Korzyścią Banku jest eliminacja ryzyka błędów popełnianych przy ręcznym procesowaniu wpłat gotówkowych. Automatyzacja procesu zaowocowała ponadto bardziej efektywnym wykorzystaniem zasobów Banku.

Najszybciej rozwijającą się usługą w portfolio produktów gotówkowych w 2009 roku było kupno i sprzedaż znaków pieniężnych innym bankom. Rok 2009 był dla tego produktu okresem bardzo dynamicznego wzrostu wolumenów obsługiwanej gotówki a przychody z transakcji kupna i sprzedaży znaków pieniężnych wzrosły w 2009 roku ponad 10 krotnie w porównaniu do roku poprzedniego.

W 2009 Bank kontynuował prace nad optymalizacją kosztów obsługi gotówkowej. Przeprowadzono kilka projektów reorganizacji oraz optymalizacji procesów gotówkowych. Inicjatywy te pozwoliły na istotne obniżenie łącznych kosztów obsługi gotówkowej Banku.

g) Biuro ds. Unii Europejskiej

Biuro ds. Unii Europejskiej przygotowywało strategię działania w obszarze doradztwa unijnego. Strategia opiera się na poziomie oczekiwanych przepływów środków unijnych ujętych w perspektywie finansowej dla Polski na lata 2007-2013. Założenia strategii zakładają zarówno pozyskiwanie nowych klientów jak i aktywację obecnych klientów Banku.

W celu dotarcia do nowych oraz nieaktywnych klientów Banku rozpoczęto kampanię, w której wykorzystano różnorodne kanały informacyjne. Przedstawiciele Banku organizowali bezpośrednie spotkania z Klientami, w kampanii wykorzystano również media, w tym Internet. Pracownicy Biura ds. Unii Europejskiej wzięli udział w wielu spotkaniach z klientami Banku w oddziałach w Gdańsku, Katowicach i Poznaniu. Klientom Banku przedstawiano możliwości uzyskania dofinansowania projektów ze środków Unii Europejskiej. Klienci uzyskali również informacje o możliwościach dofinansowania innowacyjnych przedsięwzięć. „Dni otwarte” skierowane były głównie do firm segmentu małych i średnich przedsiębiorstw. Efektem kampanii było pozyskanie nowych klientów, dla których Biuro ds. Unii Europejskiej świadczyło usługi doradztwa oraz opracowywało dokumentację aplikacyjną.

Przedstawiciele Biura ds. Unii Europejskiej prowadzili szkolenia z szeroko rozumianej tematyki unijnej dla klientów z sektora administracji państwowej. Szkolenia te zostały bardzo pozytywnie odebrane przez przedstawicieli sektora publicznego. Tematyka szkoleń koncentrowała się na możliwościach aplikowania o fundusze unijne i ich wykorzystaniu w inwestycjach realizowanych przez samorządy.

Biuro ds. Unii Europejskiej wdrożyło nowy produkt kredyt technologiczny. Kredyt technologiczny jest nowym instrumentem finansowania innowacji dla klientów z segmentu małych i średnich przedsiębiorstw. Koncepcja kredytu technologicznego umożliwia częściową spłatę z dotacji unijnych pod warunkiem przeznaczenia środków na nowe technologie.

3.2.2 Produkty finansowania handlu

Bank posiada rozbudowaną ofertę produktów finansowania handlu. Kluczowym produktem w tym obszarze jest faktoring. W 2009 roku Bank przeprowadził kampanię marketingową, która pod hasłem „Płyniesz na fali, nie tracisz płynności” promowała faktoring. Kampania akcentowała zalety faktoringu jako narzędzia utrzymania płynności finansowej. Ma to szczególne znaczenie w obliczu obostrzeń na rynku kredytowym. Wysoki koszt kredytu i ograniczenie jego dostępności są czynnikami, które zwiększają atrakcyjność faktoringu jako alternatywnego źródła finansowania.

Celem kampanii było również podkreślenie przewag konkurencyjnych Banku w obszarze faktoringu:

- finansowanie wierzytelności do 100%,
- łatwość obsługi,
- elektroniczne przesyłanie danych,
- brak konieczności deklarowania obrotów.

W 2009 roku Bank rozszerzył swoją ofertę o nowe rozwiązanie w palecie produktów faktoringowych – Citi Faktoring, Faktoring Plus. Cechą charakterystyczną nowej usługi jest monitoring i monitorowanie spłat należności, którą Bank świadczy dla swoich klientów.

Celem Banku jest dalszy wzrost zadowolenia klientów z jakości świadczonych usług. Jednym z narzędzi osiągnięcia tego celu jest ograniczenie biurokracji i uproszczenie komunikacji klientów z Bankiem. Elementem tych działań jest ulepszenie rozwiązań technologicznych używanych do komunikacji klienta z Bankiem. Narzędziem, które służy klientom Banku do wymiany dokumentów związanych z produktami finansowania handlu jest platforma eTrade. W 2009 roku wprowadzono modyfikacje umożliwiające szybsze i bardziej efektywne przesyłanie dokumentów za pośrednictwem tej aplikacji. Klienci mogą obecnie wysyłać łącznie całe pakiety dokumentów, a nie pojedynczo jak było dotychczas. Znacznemu skróceniu uległ również proces wdrożenia nowego użytkownika platformy eTrade.

Oprócz tradycyjnych rozwiązań Bank może pochwalić się wysoką jakością świadczonych usług strukturyzowanego finansowania handlu. Istotne wydarzenia, które miały miejsce w 2009 roku w tym obszarze to:

- połączenie faktoringu z finansowaniem dystrybutorów dla jednego z największych producentów nawozów sztucznych na świecie,

- połączenie faktoringu z finansowaniem dystrybutorów dla jednego z największych producentów samochodów na świecie,
- strukturyzowana transakcja faktoringowa dla jednego z największych producentów paliw w Polsce,
- finansowanie wierzytelności przyszłych dla jednego z największych w Polsce producentów maszyn górniczych.

W 2009 roku Bank był aktywny w prowadzeniu szkoleń i spotkań, które miały przybliżyć klientom tematykę finansowania i obsługi handlu. Bank zorganizował:

- konferencję dla globalnych klientów Banku z przedstawieniem rozwiązań programów lojalnościowych dla dostawców i dystrybutorów
- Akademię Handlu - cykl spotkań z klientami z segmentu małych i średnich przedsiębiorstw z omówieniem oferty produktów finansowania i obsługi handlu
- Bank uczestniczył również w pierwszym Forum Dyrektorów Finansowych organizowanym przez Cooper Conferences jako partner merytoryczny forum w zakresie faktoringu.

3.2.3 Usługi powiernicze i depozytariusza

Bank prowadzi działalność na podstawie przepisów prawa polskiego i zgodnie z międzynarodowymi standardami usług powierniczych, oferowanych inwestorom i pośrednikom działającym na międzynarodowych rynkach papierów wartościowych. Bank potrafi sprostać wymogom największych i najbardziej wymagających klientów instytucjonalnych.

Bank wzmocnił pozycję lidera na rynku banków depozytariuszy w Polsce. Oferuje zarówno usługi powiernicze dla zagranicznych inwestorów instytucjonalnych, jak i usługi depozytariusza przeznaczone dla krajowych podmiotów finansowych, szczególnie funduszy emerytalnych, inwestycyjnych i kapitałowych funduszy ubezpieczeniowych.

W ramach regulaminowej działalności, na podstawie zezwolenia Komisji Papierów Wartościowych i Giełd (obecnie Komisja Nadzoru Finansowego), Bank prowadzi rachunki papierów wartościowych, rozlicza transakcje w obrocie papierami wartościowymi, zapewnia obsługę wypłat dywidend i odsetek, wycenę portfela aktywów, indywidualne raporty, a także aranżuje reprezentowanie klientów w walnych zgromadzeniach akcjonariuszy spółek publicznych. Ponadto, Bank świadczy usługi prowadzenia rejestru zagranicznych papierów wartościowych, w ramach, których pośredniczy w rozliczaniu transakcji klientów krajowych na rynkach zagranicznych.

W roku 2009 Bank ugruntował pozycję lidera rynku rozliczeń transakcji w obrocie papierami wartościowymi realizowanych na rzecz zdalnych członków Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. i BondSpot S.A. (dawne MTS-CeTO S.A.). Udział Banku w obrotach zdalnych członków w rynku akcji wzrósł do poziomu 43%. Ponadto, Bank uczestniczył w rozliczaniu transakcji zawieranych przez klientów instytucjonalnych na elektronicznej platformie obrotu dłużnymi papierami wartościowymi, działającej pod nazwą 'Treasury BondSpot Poland' (dawne 'MTS-Poland') zorganizowanej przez spółkę BondSpot S.A.

W 2009 roku Bank kontynuował działania na rzecz doskonalenia regulacji prawnych rynku papierów wartościowych. Przedstawiciel Banku przewodniczył pracom Rady Banków Depozytariuszy przy Związku Banków Polskich, Zespołu Doradczego przy Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych S.A. oraz Komitetu Sterującego ds. Standardów Walnych Zgromadzeń Akcjonariuszy. Wykorzystując własne zasoby, doświadczenie i kompetencje, pracownicy Banku kontynuowali współpracę z Komisją Nadzoru Finansowego, Krajowym Depozytem Papierów Wartościowych S.A. i Giełdą Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. przy wprowadzaniu nowych rozwiązań systemowych w ramach prac zespołów roboczych powołanych przy Związku Banków Polskich, w szczególności Grupy ds. Informacji i Grupy ds. Elektroniczacji Walnych Zgromadzeń Akcjonariuszy. Znaczącym osiągnięciem była zakończona sukcesem w dniu 1 sierpnia 2009 roku implementacja nowego systemu depozytowo-rozliczeniowego (NSDR), przygotowanego w ramach wielomiesięcznego projektu prowadzonego przez KDPW S.A.

Wdrożenie w życie zrealizowanych w mijającym okresie projektów przybliżyło praktyki obowiązujące na naszym rynku kapitałowym do standardów międzynarodowych.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2009 roku Bank prowadził 13 401 rachunków papierów wartościowych.

Usługi powiernicze Banku zostały wyróżnione statusem „Top Rated” w kategorii "Leading Clients" w ankiecie przeprowadzonej za 2009 rok wśród klientów profesjonalnych przez specjalistyczne wydawnictwo branżowe "Global Custodian". Ankieta ta jest najbardziej prestiżowym i kompleksowym badaniem stopnia satysfakcji klientów z usług powierniczych i jest przeprowadzana corocznie w ponad 50 krajach świata. Status "Top Rated" jest najwyższym możliwym do uzyskania przez bank powierniczy wyróżnieniem w tej ankiecie. Nagroda jest tym bardziej cenna, że została przyznana w kategorii "Leading Clients", a więc największych i najbardziej wymagających klientów, co potwierdza najwyższą jakość oferowanych usług.

W tym samym czasie Bank pełnił obowiązki depozytariusza dla siedmiu otwartych funduszy emerytalnych:

- AMPLICO OFE,
- AVIVAOFE AVIVA BZ WBK,
- Generali OFE,
- ING OFE,
- OFE Pocztylion,
- Pekao OFE,
- Nordea OFE

oraz dla dwóch pracowniczych funduszy emerytalnych:

- Pracowniczego Funduszu Emerytalnego PZU „Słoneczna Jesień”,
- Pracowniczego Funduszu Emerytalnego Telekomunikacji Polskiej S.A.

Bank pełnił obowiązki depozytariusza dla czterdziestu pięciu funduszy i subfunduszy inwestycyjnych, zarządzanych przez następujące Towarzystwa Funduszy Inwestycyjnych:

- BZ WBK AIB TFI S.A.,
- PKO TFI S.A.,
- OPERA TFI S.A.,
- PIONEER PEKAO TFI S.A.,
- LEGG MASON TFI S.A.,
- AVIVA INVESTORS POLAND TFI S.A.

3.3 Działalność Pionu Skarbu

W 2009 roku Bank posiadał szeroką ofertę produktów oraz usług związanych z rynkiem walutowym, skierowaną do klientów niebankowych. Proponowane przez Bank rozwiązania, umożliwiające klientom zarządzanie pozycją walutową, a także powiązana z nimi oferta dla lokowania nadwyżek finansowych, wychodzą naprzeciw wymaganiom klientów. W 2009 roku Bank utrzymał swoją pozycję na rynku wymiany walutowej z klientami korporacyjnymi.

Na szczególną uwagę zasługuje platforma internetowa CitiFX Pulse. Jest to nowa, rozbudowana wersja oferowanej wcześniej platformy Online Trading, pozwalająca klientom zawierać transakcje wymiany walutowej przez Internet po cenach rynkowych. Klienci korzystający z platformy zawierają transakcje w dogodnym momencie w sposób szybki i bezpieczny.

Platforma CitiFX Pulse jest wykorzystywana przez coraz szersze grono klientów. W 2009 roku liczba aktywnych użytkowników wzrosła o ok. 25% w porównaniu z 2008 rokiem. Jednocześnie Bank odnotował wzrost dochodów z tytułu transakcji walutowych zawartych za pośrednictwem platformy o ponad 20% w omawianym okresie w stosunku do okresu poprzedniego.

Na rynku papierów rządowych Bank zanotował dość dobre wyniki. Świadczy o tym wzrost wolumenu transakcji zawartych z klientami instytucjonalnymi w 2009 roku o ok. 13% w stosunku do roku poprzedniego.

W obszarze złożonych instrumentów pochodnych, głównie na stopę procentową, 2009 rok również okazał się korzystny. Zanotowano 70% wzrost obrotów w porównaniu do 2008 roku.

3.4 Bankowość Przedsiębiorstw

W bankowości przedsiębiorstw potencjalnymi klientami Banku są wszystkie firmy działające w Polsce, za wyjątkiem sektorów trwale wyłączonych ze względu na ogólną politykę Banku oraz firm, które znajdują się na ściśle określonych listach restrykcyjnych ze względu na międzynarodowe lub amerykańskie sankcje.

Pozycja Banku jest szczególnie silna w obsłudze międzynarodowych korporacji oraz największych polskich przedsiębiorstw. W obsłudze największych klientów silnym atutem Banku jest jego przynależność do Citigroup. Bank jest w stanie zaoferować klientom unikalne usługi, łączące jego znajomość krajowego otoczenia gospodarczego z międzynarodowym doświadczeniem i globalnym zasięgiem Citigroup.

W zakresie bankowości korporacyjnej Bank świadczy kompleksowe usługi finansowe dla największych polskich przedsiębiorstw oraz wybranych średnich przedsiębiorstw z silnym potencjałem wzrostu, jak również dla największych instytucji finansowych oraz spółek z sektora publicznego.

Cechą wspólną klientów bankowości korporacyjnej jest ich zapotrzebowanie na zaawansowane produkty finansowe oraz doradztwo w zakresie inżynierii finansowej. Bank zapewnia w tym obszarze koordynację oferowanych produktów z zakresu skarbu i zarządzania środkami finansowymi oraz przygotowuje oferty kredytowe różnorodnych form finansowania. Innowacyjność i konkurencyjność w zakresie oferowanych nowoczesnych struktur finansowania jest wynikiem połączenia wiedzy i doświadczenia Banku, a także współpracy w ramach globalnej struktury Citigroup.

W 2009 Bank utrzymywał strategię optymalizacji efektywności zaangażowanych środków ze zwróceniem uwagi na zachowanie płynności. Celem działań było maksymalizowanie efektywności operacyjnej.

Aktywa

mln zł	31.12. 2009	31.12. 2008	Zmiana	
			Kwota	%
Bankowość Przedsiębiorstw	7 148	9 773	(2 625)	(27%)
w tym:				
MSP*	691	944	(253)	(27%)
Duże Przedsiębiorstwa*	938	1 405	(467)	(33%)
Sektor Publiczny	104	97	7	7%
Klienci Globalni	2 332	3 682	(1 350)	(37%)
Klienci Strategiczni	2 000	2 461	(461)	(19%)

*Do segmentu MSP zalicza się przedsiębiorstwa do 75 mln zł obrotów rocznie, a do segmentu Dużych Przedsiębiorstw powyżej tej kwoty

Według stanu na koniec 2009 roku Bank odnotował 27% spadek aktywów w ramach bankowości przedsiębiorstw w porównaniu do 2008 roku. Poza Sektorem Publicznym, w innych odnotowano spadki, największy w przypadku Klientów Globalnych 37%.

Pasywa

mln zł	31.12. 2009	31.12. 2008*	Zmiana	
			Kwota	%
Bankowość Przedsiębiorstw	16 515	17 235	(720)	(4%)
w tym:				
MSP	1 892	2 198	(306)	(14%)
Duże Przedsiębiorstwa	1 113	1 361	(248)	(18%)
Sektor Publiczny	2 989	2 053	936	46%

mln zł	31.12. 2009	31.12. 2008*	Zmiana	
			Kwota	%
Klienci Globalni	8 129	7 872	257	3%
Klienci Strategiczni	2 272	3 705	(1 433)	(39%)

*Dane porównawcze na koniec 2008 roku różnią się od danych zaprezentowanych w Sprawozdaniu z działalności Banku Handlowego w Warszawie S.A. w 2008 roku z powodu zmiany segmentacyjnej.

Według stanu na koniec 2009 roku Bank odnotował ponad 4% spadek pasywów w ramach bankowości przedsiębiorstw w porównaniu do 2008 roku. Poza Sektorem Publicznym oraz Klientami Globalnymi, w pozostałych segmentach odnotowano spadki, największy w przypadku Klientów Strategicznych 39%.

3.4.1 Kluczowe wydarzenia w segmencie Małych i Średnich Przedsiębiorstw

2009 rok to okres stabilnej działalności Banku w obszarze MSP pozwalający zweryfikować skuteczność zmian wprowadzonych w połowie roku 2008.

Bank wdraża kolejne rozwiązania mające na celu dopasowanie oferty do potrzeb klientów. W obszarze najmniejszych mikroprzedsiębiorstw wprowadzono pakiety "Kapitałny Biały" i „Dynamiczny Czerwony” umożliwiające zwolnienie z opłaty miesięcznej za pakiet w zamian za aktywne korzystanie z płatności bezgotówkowych kartą debetową. Analogicznie, dla większych klientów segmentu MSP wdrożono możliwość obniżenia opłaty miesięcznej w zamian za utrzymanie odpowiedniego poziomu sald na rachunkach bieżących. Obie zmiany wynikają z konsekwentnej strategii Banku promowania klientów aktywnie współpracujących z Bankiem.

Dla większych firm duże znaczenie miały zmiany oferty dla wszystkich klientów korporacyjnych Banku np. wdrożenie nowej wersji platformy walutowej CitiFX Pulse oraz silniejsze zaakcentowanie oferty leasingowej we współpracy z Handlowy Leasing.

Zmiany w obszarze MSP zostały również docenione przez kapitułę X edycji konkursu Bank Przyjazny dla Przedsiębiorców, która nagrodziła Bank Wyróżnieniem Honorowym oraz Godłem Promocyjnym.

3.4.2 Kluczowe wydarzenia w segmencie Dużych Przedsiębiorstw

W 2009 roku rozszerzono ofertę produktową poprzez podpisanie umowy o współpracy z firmą konsultingową w zakresie M&A dla klientów MME. Dodatkowo zamknięto kluczowe transakcje z zakresu finansowania obrotowego, finansowanie kontraktu, programu emisji obligacji dla Miasta Białystok oraz otwarto kilka kolejnych rachunków dla sądów w ramach „mikrowpłat”.

Rok 2009 był dobrym okresem biznesowym również dla segmentu Dużych Przedsiębiorstw. Uruchomiono kampanię związaną z budową pasywów, zakończono medialną akcją publikowania w wiodących opiniotwórczych czasopismach w kraju (Forbes i Rzeczpospolita) transakcji z pierwszego półrocza 2009 roku. Ponadto Bank wyemitował obligacje dla Miasta Warszawa i Białystok, uzyskał 20% udział w obsłudze sum depozytowych sądów i prokuratur oraz udzielił kolejnych długoterminowych kredytów inwestycyjnych dla jednostek samorządu terytorialnego dofinansowanych z środków pomocowych EU.

3.4.3 Kluczowe wydarzenia w segmencie Klientów Globalnych

W segmencie Klientów Globalnych zostało nawiązanych 25 nowych relacji, co powinno zaowocować rozwojem współpracy w latach następnych. Wygrano kilka znaczących przetargów na kompleksową obsługę bankową dużych korporacji międzynarodowych, co z pewnością umacnia silną pozycję Banku jako strategicznego partnera firm międzynarodowych, współpracujących również z globalną siecią Citigroup. W celu sprostania oczekiwaniom dużych korporacji międzynarodowych wprowadzane są globalne rozwiązania z obszaru zarządzania środkami pieniężnymi, które w czasach spowolnienia gospodarczego są pozytywnie oceniane z punktu widzenia podniesienia efektywności zarządzania płynnością grup kapitałowych. Rozwiązania takie spełniają wymagania płynnościowe klientów globalnych.

Rok 2009 był również okresem zaktywizowanego zainteresowania klientów faktoringiem i leasingiem, co pozwoliło dużym międzynarodowym korporacjom na systemowe wspieranie swoich dostawców i odbiorców, w dużej mierze firm z sektora małych i średnich przedsiębiorstw. Rozwiązania takie funkcjonują z dużym powodzeniem w firmach zajmujących się handlem towarami szybko-rotującymi (FMCG) oraz w szeroko rozumianym sektorze chemicznym.

Wdrożono kilka struktur ulepszających zarządzanie płynnością grup klientowskich, oraz innowacyjny projekt z zakresu finansowania handlu, który dotyczył programów finansowania dostawców.

Kilku nowych klientów międzynarodowych dołączyło do grupy spółek, które zdecydowały się na implementację globalnych rozwiązań w zakresie zarządzania płynnością i przepływami walutowymi.

3.4.4 Kluczowe wydarzenia w segmencie Klientów Strategicznych

Rok 2009 zaowocował serią ciekawych transakcji. Już w styczniu 2009 roku wdrożono struktury cash-poolingu rzeczywistego dla grupy kapitałowej z sektora paliwowego (20 podmiotów) oraz transakcję zabezpieczenia ryzyka pożyczki wewnątrzgrupowej. W lutym 2009 roku zawarto transakcję zabezpieczenia ryzyka zmian cen surowców dla klienta sektora górniczo-hutniczego. W kwietniu 2009 roku zrestrukturyzowano finansowanie długoterminowe dla znaczącego klienta sektora paliwowego.

Przeprowadzono i objęto część emisji ostatniej transzy obligacji długoterminowych przeznaczonych na współfinansowanie budowy najnowocześniejszego bloku energetycznego w Polsce.

We wrześniu 2009 roku Bank objął pełną gwarancją i przeprowadził emisję obligacji drogowych Banku Gospodarstwa Krajowego na kwotę 600 milionów zł. Ponadto zaangażował się kwotą 300 milionów zł. w programie emisji obligacji jednej z największych spółek elektroenergetycznych oraz zawarł transakcje zabezpieczenia ryzyka walutowego dla kluczowego klienta z sektora gazowego.

Pod koniec 2009 roku Bank był współaranżującym emisje obligacji wysokooprocentowanych w kwocie łącznej około 900 mln USD z terminem zapadalności w 2016 roku.

Ponadto Bank zawarł największą tego typu transakcję strukturyzacyjną na rynku w zakresie finansowaniu dywidendy dla klienta sektora finansowego.

3.5 Działalność maklerska

Grupa prowadzi działalność maklerską na rynku kapitałowym za pośrednictwem spółki Dom Maklerski Banku Handlowego S.A. („DMBH”), w której Bank posiada 100-procentowy udział.

W omawianym roku DMBH uzyskał pierwszą pozycję na rynku pod względem udziału (12,8%) w obrotach akcjami i transakcjami pakietowymi na rynku wtórnym.

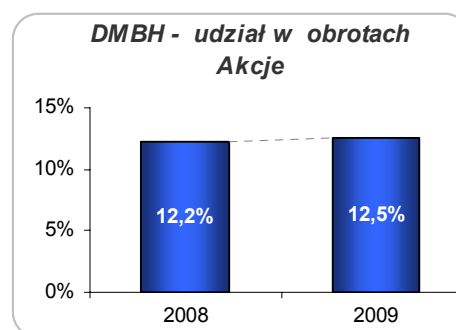
Wartość obrotu akcjami oraz wolumeny obrotów instrumentami pochodnymi w DMBH w 2009 roku

	2009	2008	Zmiana (%)	Udział w obrotach 2009	Udział w obrotach 2008
Akcje* (mln zł)	41 757	39 101	6,79%	12,53%	12,19%
Kontrakty terminowe (tys. szt.)	547	571	(4,19%)	2,04%	2,34%
Liczba rachunków inwestycyjnych (szt.)	11 470	9 812	16,90%	-	-

Źródło: GPW, Dom Maklerski Banku Handlowego S.A.

*Bez transakcji pakietowych

W porównaniu do 2008 roku udział DMBH w obrotach akcjami na rynku wtórnym wzrósł do 12,5%.

Liczba rachunków inwestycyjnych prowadzonych przez DMBH na koniec 2009 roku wynosiła 11,5 tys.

Kluczowymi czynnikami, które miały wpływ na osiągnięte przez DMBH wyniki finansowe w roku 2009 były utrzymanie wartości obrotów na poziomie porównywalnym do roku poprzedniego oraz pośredniczenie w transakcjach sprzedaży mniejszościowych pakietów akcji przez Skarb Państwa.

W 2009 roku w segmencie klientów detalicznych (osób fizycznych) dynamicznie rozwijały się nowe kanały dystrybucji usług maklerskich. W utworzonych w Banku Punktach Przyjmowania Zleceń, w 2009 roku przyjęto dyspozycje otwarcia prawie 2 tys. umów brokerskich.

W 2009 roku znaczna część inwestorów rozpoczęła korzystanie z internetowego kanału dostępu do rachunku inwestycyjnego, uruchomionego w ostatnim kwartale 2008 roku. Na koniec roku 2009 było otwartych przeszło 800 aneksów do umów, umożliwiających dostęp on-line do rachunku inwestycyjnego. W listopadzie i w grudniu 2009 roku już prawie $\frac{3}{4}$ ogólnej liczby zleceń złożonych zostało za pośrednictwem Internetu.

Na koniec 2009 roku DMBH pełnił funkcję Animatora dla 34 spółek, co stanowi 8,97 % wszystkich akcji notowanych na GPW. Spadek liczby emitentów, dla których DMBH pełnił funkcję Animatora rekompensowany został wzrostem aktywności dla spółek pozostających w naszym portfelu.

Dodatkowo, Wydział Inwestycji Własnych pełni tę funkcję dla kontraktów terminowych na indeks WIG20 oraz jednostek indeksowych MW20. Wśród animowanych spółek znalazły się spółki zagraniczne notowane równolegle na macierzystych rynkach. W grupie tych spółek pozostały w portfelu DMBH: MOL oraz ORCO Property Group.

W 2009 roku za pośrednictwem Biura Klientów Detalicznych DMBH były zawierane transakcje poza rynkiem regulowanym. Wartość transakcji akcjami rynku niepublicznego w roku 2009 roku wyniosła prawie 500 tys. zł.

W 2009 roku DMBH zorganizował następujące transakcje na rynku kapitałowym:

1. **Skarb Państwa, Vattenfall Aktiebolag** - w lipcu 2009 roku DMBH przeprowadził w ramach rynku niepublicznego transakcję sprzedaży pakietu mniejszościowego należącego do Skarbu Państwa w spółkach Górnośląski Zakład Elektroenergetyczny S.A. oraz Vattenfall Heat Poland S.A. do Vattenfall Aktiebolag- wartość transakcji 1 300 mln zł. W ramach procesu DMBH pełnił funkcję wyłącznego brokera.
2. **Miasto Warszawa** – w lipcu 2009 roku DMBH zakończył emisję publiczną obligacji komunalnych o wartości 572 mln zł. W ramach procesu DMBH pełnił funkcję współ-oferującego.
3. **Legg Mason Akcji Skoncentrowany Fundusz Inwestycyjny Zamknięty** – w lipcu 2009 roku DMBH zakończył pierwszą ofertę publiczną certyfikatów inwestycyjnych serii A, o wartości 36 mln zł. W ramach procesu DMBH pełnił funkcję oferującego.

Łączna wartość ww. transakcji wyniosła 1 908 mln zł.

Wybrane pozycje rachunku wyników i bilansu *

Nazwa spółki	Siedziba	Udział Banku w kapitale zakładowym spółki	Suma bilansowa 31.12.2009	Kapitał własny 31.12.2009	Wynik finansowy netto za 2009 rok
		%	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Dom Maklerski Banku Handlowego S.A.	Warszawa	100,00	653 114	90 776	8 325

*dane w trakcie audytu

3.6 Działalność leasingowa

Działalność leasingowa w ramach Grupy prowadzona jest poprzez spółkę Handlowy-Leasing Sp. z o.o. („Handlowy Leasing”, „HL”), w której Bank posiada 100-procentowy udział.

Wartość nowo zawartych umów leasingowych w 2009 roku wynosiła 246,7 mln zł. W porównaniu do 682,0 mln zł podpisanych umów w 2008 roku, zanotowano spadek o 63,8%.

Struktura aktywów oddanych w leasing w 2009 roku kształtowała się następująco:

- dominował udział maszyn i urządzeń, który stanowił 66,7% wartości środków trwałych oddanych w leasing.
- udział środków transportu ciężkiego stanowił 33,3% wartości ogółem sfinansowanych ruchomości.

Wartość środków oddanych w leasing

w mln zł	2009	2008	Zmiana mln zł	%
Wartość podpisanych umów w danym okresie	246,7	682,0	(435,3)	(63,8%)
- Pojazdy	82,1	442,2	(360,1)	(81,4%)
- Maszyny i Urządzenia	164,6	239,8	(75,2)	(31,4%)

Istotny wpływ na obserwowany w 2009 roku spadek wartości środków trwałych oddanych w leasing miało kilka czynników:

- ogólna sytuacja ekonomiczna i spadek tempa rozwoju gospodarczego w każdym segmencie rynku,
- utrzymujące się osłabienie popytu na rynku transportu ciężkiego, który w ostatnich latach był motorem dynamiki wzrostu,
- drastyczne ograniczenie planów inwestycyjnych przez klientów spowodowane niepewną perspektywą gospodarczą oraz wzrostem kosztów finansowania,
- wzrost ryzyka kredytowego odnotowany przez sektor finansowy, w tym branżę leasingową.

W wyniku powyższych przyczyn poziom sprzedaży w spółce był mniejszy od przyjętych założeń.

Głównym zadaniem spółki w 2009 roku była dbałość o jakość portfela kredytowego poprzez odpowiednie dostosowanie do sytuacji gospodarczej oceny ryzyka dla nowo zawieranych transakcji oraz utrzymanie dużej dyscypliny w zakresie zarządzania portfelem kredytowym przy jednoczesnym nacisku na minimalizację kosztów rezerw na nieregularne należności.

Obecnie priorytetem dla spółki jest obsługa klientów Banku oraz dalsze rozszerzanie rozpoznawalności marki Handlowy-Leasing wśród klientów Banku. Dążąc do zwiększenia zainteresowania ofertą leasingu klientów Banku, Handlowy-Leasing podejmuje działania zmierzające do poszerzenia swojej oferty skierowanej do tych klientów. Planowane są także wspólne akcje marketingowe z klientami z obszarów bankowości komercyjnej i detalicznej oraz klientów globalnych i strategicznych.

Wybrane pozycje rachunku wyników i bilansu *

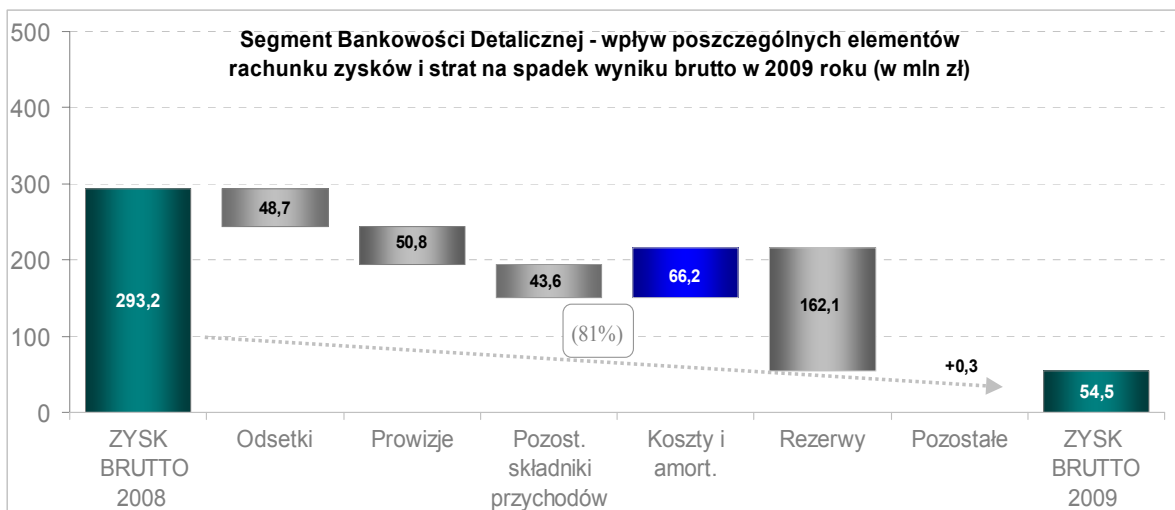
Nazwa spółki	Siedziba	Udział Banku w kapitale zakładowym spółki %	Suma bilansowa 31.12.2009 tys. zł	Kapitał własny 31.12.2009 tys. zł	Wynik finansowy netto za 2009 rok tys. zł
Handlowy-Leasing Sp. z o.o.	Warszawa	100,00	1 166 127	158 667	(15 250)

*dane w trakcie audytu

4. Segment Bankowości Detalicznej

4.1 Podsumowanie wyników segmentu

W wynikach segmentu w pozycji pozostałe przychody operacyjne nie uwzględniono korekt z tytułu rozliczeń podatkowych VAT za lata ubiegłe.

W porównaniu do 2008 roku, w 2009 roku segment Bankowości Detalicznej zanotował spadek zysku brutto o 238,6 mln zł tj. 81,4%.

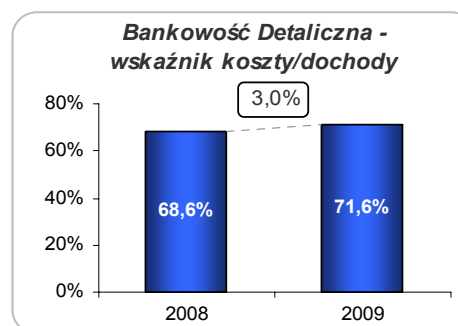
Negatywny wpływ na poziom wyniku brutto osiągniętego przez segment Bankowości Detalicznej miały:

- Wyższe odpisy netto na utratę wartości aktywów finansowych w 2009 roku niż w 2008 roku o kwotę 162,1 mln zł, wzrost rezerw spowodowany był zwiększeniem odpisów na poniesione, niezidentyfikowane straty (IBNR) w związku z pogorszeniem koniunktury na rynku oraz przyrostem portfela kredytów i kart kredytowych, a także wzrostem udziału należności obsługiwanych nieterminowo;
- Spadek wyniku odsetkowego o 48,7 mln zł, (tj. o 6,1%), przede wszystkim w efekcie obniżenia oprocentowania kart kredytowych oraz pożyczek gotówkowych związanego z obniżeniem stóp referencyjnych NBP oraz wymogami regulatora dotyczącymi maksymalnego oprocentowania kredytów konsumenckich;
- Spadek wyniku na prowizjach o 50,8 mln zł, tj. o 14,1% głównie z powodu niższych przychodów z tytułu sprzedaży produktów inwestycyjnych i ubezpieczeniowych.

Pozytywny wpływ na poziom wyniku brutto osiągniętego przez segment Bankowości Detalicznej miał:

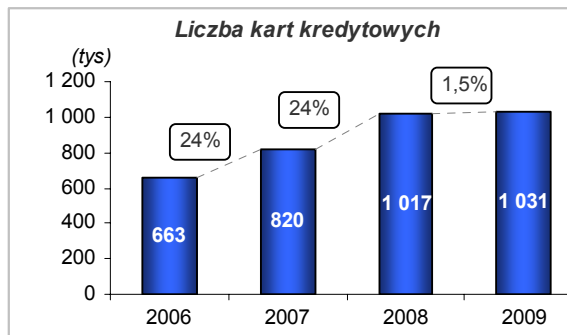
- Spadek kosztów o 66,2 mln zł spowodowany racjonalizacją wydatków marketingowych, optymalizacją systemu motywacyjnego sprzedaży oraz optymalizacją i konsolidacją pomiędzy korporacyjną i detaliczną siecią oddziałów.

W segmencie Bankowości Detalicznej w 2009 roku zanotowano nieznaczne pogorszenie się efektywności kosztowo-przychodowej. W trakcie roku poziom wskaźnika koszty/dochody wzrósł o 3,0 punktu procentowego.

4.2 Karty kredytowe

W 2009 roku Bank sprzedał ponad 185 tysięcy nowych kart kredytowych. Z końcem roku wielkość całego portfela kart kredytowych wyniosła 1 031 tysięcy, co oznacza wzrost o 1,5% w porównaniu do portfela z końca 2008 roku. Dynamika wzrostu portfela jest niższa niż w poprzednich latach, co jest spowodowane wprowadzonymi w połowie roku zmianami strategii akwizycyjnej oraz retencyjnej wobec klientów z wyższej grupy ryzyka. Ograniczenia te wynikają z niższych zwrotów osiągniętych w tym segmencie spowodowanych obniżkami stopy lombardowej, a także wzrostu niepewności makroekonomicznej. Nowa strategia retencyjna oparta jest na dokonywaniu zwrotów opłat tylko aktywnym i dochodowym klientom.

W 2009 roku Bank rozwijał innowacyjne metody sprzedaży kart kredytowych. Wprowadzony został między innymi internetowy system obsługi wniosku kredytowego, dzięki któremu klient po złożeniu wniosku o kartę kredytową, może w ciągu kilku sekund otrzymać informację o wstępnej decyzji kredytowej. Kolejną nowością było uruchomienie sprzedaży kart realizowanej przez pracowników własnych w sieci punktów franczyzowych Polkomtel S.A.

Karty partnerskie stanowiły znaczącą większość wśród kart pozyskanych w 2009 roku. W sumie było to 88% całkowitej akwizycji, a udział kart partnerskich w całym portfelu wynosi 57%. W trakcie 2009 roku największą popularnością cieszyła się karta Citibank – Plus. Portfel Kart Citibank – Plus osiągnął poziom 172 tysięcy kart. Dzięki wysokiej akwizycji jej liczebność w całym portfelu zbliża się do lidera kart partnerskich - karty Citibank – BP. Liczba kart Citibank – BP wyniosła 266 tysięcy sztuk. Portfel Karty Kredytowej Citibank – Elle, skierowanej specjalnie do kobiet, na koniec roku 2009 zamknął się liczbą ponad 83 tysięcy kart. Bank kontynuuje również udaną współpracę z PLL LOT oraz Programem Miles&More przy emisji Karty Kredytowej Citibank – LOT. Zaraz po karcie Citibank – Plus, karta Citibank – LOT charakteryzowała się najbardziej dynamicznym wzrostem, a ich całkowita liczba sięgnęła 47 tysięcy sztuk. Osiągnięcie tego wyniku było wsparte przeprowadzonymi promocjami dotyczącymi tej karty. W połowie 2009 roku odbyła się Loteria AMIGOS z trzema głównymi nagrodami w postaci czteroosobowych wycieczek do Barcelony. W grudniu 2009 roku natomiast odbyła się promocja „Double Miles”, gdzie po przekroczeniu odpowiedniej kwoty wydatków klienci otrzymywali podwójne mile Miles&More.

W 2009 roku Bank aktywnie uczestniczył w promocjach organizowanych przez wydawców kart -VISA oraz MasterCard. Klienci byli informowani zarówno o letniej oraz zimowej ofercie promocyjnej VISA, a także o promocji „Złoto Afryki” organizowanej przez MasterCard.

Bank aktywnie promuje korzystanie z kart kredytowych. W okresie świątecznym zorganizował promocję z hasłem „W te święta nie liczy się czy byłeś grzeczny”, w której oferował klientom możliwość skorzystania z bardzo atrakcyjnych rabatów w wybranych sklepach.

Program Rabatowy dla kart kredytowych Citibank w dalszym ciągu intensywnie się rozwija. Ilość punktów oferujących rabaty dla klientów używających Karty Kredytowej Citibank powiększyła się w ciągu roku o ponad 700, a Program Rabatowy obejmuje obecnie ponad 3900 punktów handlowo-usługowych w całej Polsce. Klienci mogą otrzymać zniżki sięgające nawet do 70%. Program rabatowy pozostaje największym tego typu programem na polskim rynku.

Od początku maja 2009 roku wszystkie karty kredytowe wydawane klientom indywidualnym posiadają mikroprocesor. Razem z podpisem, zdjęciem posiadacza karty oraz 72 godzinną ochroną w przypadku jej utraty Karty Kredytowej Citibank są jednymi z najbardziej bezpiecznych produktów tego typu na rynku. Świadczy o tym między innymi wyróżnienie dla Karty Kredytowej Citibank Silver za wysokie bezpieczeństwo, możliwość bezpłatnego blokowania karty i natychmiastową jej wymianę, przyznane przez Federację Konsumentów.

4.3 Bankowość Detaliczna

4.3.1 Rachunki bankowe

W 2009 roku Bank koncentrował swoje działania na pozyskiwaniu aktywnych klientów, a także na zwiększeniu aktywności już istniejących klientów. Klienci zasilający konto przelewem wynagrodzenia lub dokonujący regularnie transakcji bezgotówkowych kartą do konta, korzystali z niższej ceny prowadzenia rachunku, zgodnie ze zmienioną w połowie roku Tabelą Opłat i Prowizji. Niższe opłaty zostały wprowadzone w kanałach „samoobsługowych”, między innymi w Internecie, podczas gdy w innych kanałach część opłat uległa podwyższeniu. Bank nagradzał klientów z przelewem wynagrodzenia oferując im także możliwość skorzystania z innych produktów po obniżonej cenie (Konto SuperOszczędnościowe, Pakiet Medyczny, Pożyczka Gotówkowa, Karta Kredytowa czy Kredyt Hipoteczny).

Bank konsekwentnie poszerzał ofertę depozytową o nowe rozwiązania. W 2009 roku działania te szły dwutorowo – z jednej strony wprowadzono nowe rozwiązania w ramach istniejącej oferty, a z drugiej strony uzupełniono ofertę o przywileje niefinansowe. Do pierwszej grupy zaliczyć można Lokatę TurboProcent, która daje możliwość osiągnięcia oprocentowania nawet do 18% klientom dokonującym regularnie dużej ilości transakcji bezgotówkowych za pomocą karty do konta, ofertę Tanie Franki, w ramach, której posiadacze kont w Citi Handlowy mogą kupować CHF przy marży jedynie 1,5%, czy wreszcie możliwość podpięcia karty do konta w euro dla transakcji płatniczych, dzięki czemu płatności w strefie euro mogą bezpośrednio obciążać rachunek w euro, bez przeliczeń kursowych.

Przywileje niefinansowe były nowością na rynku i wyróżniły ofertę Banku. Bank wprowadził do oferty Pakiet Medyczny, umożliwiający posiadaczom konta osobistego i ich bliskim skorzystanie po preferencyjnej cenie z prywatnej opieki medycznej w sieci prywatnych placówek medycznych LUX MED, Medycyna Rodzinna lub Promedis. Kolejną innowacją było zaoferowanie klientom posiadającym konto osobiste w Banku i spłacającym z niego regularnie Kartę Kredytową Citibank – Plus, możliwości uzyskania dodatkowych punktów w Programie 5 Plus.

W czasach słabnącego zaufania klientów do sektora bankowego duży nacisk położony był na zatrzymanie salda depozytowego poprzez zapewnienie atrakcyjnej oferty. Cel ten był realizowany poprzez liczne oferty wysokooprocentowanych lokat, a w drugiej połowie roku poprzez zapewnienie korzystniejszego w stosunku do rynku oprocentowania środków na Koncie Oszczędnościowym Citibank oraz Koncie SuperOszczędnościowym Citibank. Promocję Konta Oszczędnościowego dodatkowo wzmacniał towarzyszący mu konkurs „Wygraj pensję na rok” i kampania billboardowo - radiowa. W ramach konkursu 10-ciu klientów z najciekawszymi propozycjami haseł promujących oszczędzanie z Citi Handlowy otrzymało roczną pensję po 3000 zł miesięcznie.

4.3.2 Produkty kredytowe

Pożyczka gotówkowa

W pierwszej połowie 2009 roku Bank realizował strategię obecności w bezpiecznych sektorach rynku poprzez wprowadzanie specjalnych ofert i materiałów marketingowych adresowanych do kilku głównych segmentów rynku takich, jak segment osób uzyskujących dochody na podstawie umowy o pracę, osób reprezentujących wybrane grupy w ramach wolnych zawodów oraz osób uzyskujących świadczenie emerytalne lub rentowe.

Bank udostępnił również poprzez platformę internetową Citibank Online indywidualną ofertę pożyczki klientom innych produktów bankowych korzystającym aktywnie z platformy internetowej. Pożyczka była także promowana w alternatywnych kanałach komunikacji z klientami w postaci wiadomości tekstowych wysyłanych za pośrednictwem telefonii komórkowej.

W marcu i maju 2009 roku zostały przeprowadzone kolejne edycje, cieszącej się dużym sukcesem wśród klientów, kampanii „Im więcej konsolidujesz, tym więcej zyskujesz” wspierającej sprzedaż pożyczki konsolidacyjnej we wszystkich kanałach dystrybucji. Oferta polegała na udzieleniu klientom niższego oprocentowania nawet o 1 p.p. od oprocentowania standardowego zależnie od wysokości konsolidowanej

kwoty kredytów i pożyczek. Akcja otrzymała wsparcie marketingowe głównie na poziomie lokalnym w postaci dedykowanych plakatów i ulotek czy też dystrybucji materiałów marketingowych w obszarach dużej koncentracji grupy docelowej.

W kwietniu 2009 roku Bank przeprowadził kampanię adresowaną do klientów, którym zależy na obniżeniu miesięcznych obciążeń budżetu domowego ze względu na wzmożone wydatki sezonowe. Każdy klient, który skorzystał z pożyczki gotówkowej w kwietniu mógł otrzymać obniżone oprocentowanie nominalne nawet o 5 p.p. przez okres do 3 miesięcy. Kampania otrzymała wsparcie w ramach lokalnych aktywności marketingowych.

W drugiej połowie 2009 roku Bank wprowadził szereg ofert specjalnych dla klientów Pożyczki Gotówkowej, poprzez które kontynuował strategię rozwoju akwizycji produktu w bezpiecznych segmentach rynku. Bank promował ofertę pożyczki wśród pracowników sektora budżetowego. Każdy klient w wieku minimum 27 lat, zatrudniony przez co najmniej 2 lata w instytucji administracji publicznej mógł skorzystać z pożyczki na preferencyjnych warunkach, a więc opłaty przygotowawczej obniżonej o 50% oraz w przypadku skorzystania z opcjonalnego konta bankowego, z którego zdecydował się dokonywać spłaty pożyczki, otrzymywał dodatkowo o 1 p.p. niższe oprocentowanie nominalne.

W odpowiedzi na sezonowe potrzeby klientów, Bank uruchomił również akcję promocyjną „Pożyczki Powakacyjnej” z obniżonym oprocentowaniem od 0,5 p.p. do 2 p.p., zależnie od kwoty zaciągniętej pożyczki. Akcja miała silne wsparcie mediowe w prasie ogólnopolskiej i w Internecie. Klienci mogli skorzystać z promocji od sierpnia do września 2009 roku.

We wrześniu 2009 roku Bank zwiększył także możliwości dystrybucji produktu poprzez uruchomienie pełnego procesu sprzedaży pożyczki w kanałach zdalnych dotychczas prowadzących jedynie akcje telefonicznej prezentacji oferty do klientów.

W listopadzie 2009 roku został wprowadzony specjalny Program Korzyści adresujący niefinansowe potrzeby klientów pożyczki gotówkowej mający na celu zachęcenie ich do długoterminowej współpracy z Bankiem. W programie wyróżniono trzy profile klientów o 3 różnych zakresach usług - osoby wykonujące wolne zawody, zatrudnione na umowę o pracę oraz renciści i emeryci. Każdy klient, który zawrze umowę pożyczki może otrzymać pakiet usług na okres 6 miesięcy. Uczestnictwo w programie daje poszczególnym grupom klientów możliwość skorzystania z bezpłatnych usług typu assistance domowy, medyczny, infolinie: prawną, dotyczącą pracy, kwestii medycznych, a nawet pielęgnacji ogrodu.

Bank zakończył rok kampanią marketingową o nazwie „Zabłyśnij na święta”. Oferta produktowa skierowana była do aktywnych klientów Banku oraz nowych klientów zainteresowanych otwarciem szerszej relacji z Bankiem. Każdy klient, który w okresie od 9 listopada do 31 grudnia skorzystał z pożyczki gotówkowej i jednocześnie posiadał lub otworzył konto osobiste w Citi Handlowy otrzymywał w prezencie 1% kwoty pożyczki na konto. W przypadku skorzystania z pożyczki w wysokości 120 000 zł można było otrzymać nawet 1 200 zł w prezencie. Oferta miała silne wsparcie w mediach ogólnopolskich w postaci kampanii telewizyjnej z wyróżniającą się reklamą oraz wsparciem w postaci własnych i wynajętych nośników reklamy zewnętrznej. Kampanii towarzyszył także, cieszący się ogromnym powodzeniem, konkurs na najlepszą animację świąteczną, którą każdy mógł wykonać w specjalnie przygotowanym serwisie internetowym www.zablysnijnaswieta.pl.

Linia kredytowa

Linia kredytowa jest oceniana przez Bank jako ważny produkt w ofercie, służący do utrzymania długoterminowej relacji z klientem. W 2009 roku Bank kontynuował sprzedaż linii kredytowej dla klientów, którzy przelewają wynagrodzenie i nadal jako jeden z nielicznych na rynku, nie pobierał odsetek za korzystanie z linii kredytowej do 7 dni w miesiącu. W ciągu całego roku Bank oferował promocje sprzedaży Linii Kredytowej w trakcie otwierania konta osobistego, które polegały na obniżeniu oprocentowania za wykorzystany limit kredytowy przy jednoczesnym braku naliczania opłaty rocznej za pierwszy rok użytkowania linii. W listopadzie 2009 roku wprowadzono sprzedaż linii kredytowej w zdalnych kanałach dystrybucji, co oznacza dla klienta możliwość złożenia wniosku o linię kredytową podczas rozmowy telefonicznej. Bank nadal kontynuował działania promocyjne polegające na sprzedaży krzyżowej linii kredytowej do istniejących klientów banku w celu nawiązania pełnej relacji.

Produkty hipoteczne

W 2009 roku Bank rozwijał ofertę produktów kredytowych m.in. poszerzając ofertę produktów hipotecznych. W październiku 2009 roku wprowadzone zostały znaczące zmiany w polityce kredytowej dotyczącej Kredytu Mieszkaniowego i Pożyczki Hipotecznej oferowanych w sieci oddziałów. Nowa oferta opiera się na kredytowaniu w PLN gotowych nieruchomości z maksymalnym okresem spłaty 30 lat w przypadku Kredytów Mieszkaniowych i 20 lat w przypadku Pożyczek Hipotecznych. Nowa oferta pozwoli Bankowi zaznaczyć swoją obecność na rynku produktów hipotecznych.

W 2009 roku Bank kontynuował również strategię Otwartej Architektury, w ramach, której, oferował klientom produkty z oferty partnerów Dombanku i Lukas Banku – kredyty mieszkaniowe, kredyty na budowę domu i pożyczki hipoteczne przeznaczone na konsolidację zobowiązań klienta lub na dowolny cel. Połączenie strategii oferowania własnych produktów hipotecznych wraz z ofertą Partnerów w ramach Otwartej Architektury zakłada najlepsze spełnienie potrzeb klienta i wyjście naprzeciw jego oczekiwaniom. Dzięki niej klient otrzymuje produkt najlepiej spełniający jego oczekiwania.

4.3.3 Produkty inwestycyjne i ubezpieczeniowe

a) Produkty inwestycyjne

Fundusze inwestycyjne

W styczniu 2009 roku klienci zyskali możliwość składania zleceń na Fundusze inwestycyjne BlackRock za pomocą całodobowej telefonicznej obsługi klienta CitiPhone Gold. Dzięki temu, z dowolnego miejsca na świecie i o każdej porze możliwe jest złożenie zlecenia dodatkowego nabycia, konwersji lub umorzenia funduszy zagranicznych.

W marcu 2009 roku Bank zorganizował dla klientów Citigold spotkanie inwestycyjne, podczas którego kluczowi ekonomiści i analitycy, na zaproszenie Franklin Templeton Investments, omówili trendy makroekonomiczne w światowych gospodarkach oraz zaprezentowali perspektywy zmian na rynku kapitałowym.

W kwietniu 2009 roku wprowadzono do oferty Banku nowe zagraniczne fundusze obligacji Schroders w walutach EUR i USD. Klienci mają możliwość składania zleceń na fundusze obligacji korporacyjnych, amerykańskich oraz zamiennych. Fundusze dłużne w walutach to element dywersyfikacji portfela, przeznaczony dla inwestorów o niskiej tolerancji ryzyka, posiadających zobowiązania w walucie obcej.

W czerwcu 2009 roku Bank przeprowadził subskrypcję certyfikatów inwestycyjnych Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego Legg Mason Akcji Skoncentrowany, produktu o selektywnej strategii inwestycyjnej. Oferta publiczna, przeprowadzona została za pośrednictwem rachunków maklerskich Domu Maklerskiego Banku Handlowego S.A. Na tle pozostałych członków konsorcjum dystrybucyjnego (PEKAO S.A., Deutsche Bank, BRE Bank) Bank uzyskał największą sprzedaż.

W lipcu 2009 roku Bank rozszerzył możliwość składania zleceń na fundusze inwestycyjne za pomocą CitiPhone Gold o fundusze inwestycyjne Schroders oraz Franklin Templeton.

We wrześniu 2009 roku Bank zorganizował seminarium dla 250 klientów pt. „Inwestowanie na rynkach finansowych”. Podczas spotkania miała miejsce prelekcja na temat sytuacji oraz perspektyw dla rynku surowców oraz panel dyskusyjny – prognozy dla gospodarki, inflacja i ceny surowców.

W listopadzie oraz grudniu 2009 roku Bank zorganizował seminaria z udziałem specjalisty funduszy akcyjnych BGF Emerging Europe, Global Emerging Markets z Londynu na temat sytuacji na rynkach emerging markets, a w szczególności w Europie Środkowo-Wschodniej.

W 2009 roku Bank zorganizował też liczne seminaria oraz szkolenia zarówno dla klientów, jak również doradców.

Produkty strukturyzowane

W 2009 roku Bank w dalszym ciągu rozwijał ofertę produktów strukturyzowanych, które nadal cieszyły się dużym zainteresowaniem wśród klientów. Oferty skierowane były z jednej strony do klientów, którzy poszukiwali produktów wypłacających stały kupon (6-7% w skali roku w PLN, 4-6% w USD i EUR), a z drugiej strony do klientów, którzy chcieli zainwestować na rynku akcji, walut lub surowców zachowując jednocześnie 100% ochronę kapitału. W ciągu roku w ofercie Banku znalazło się ponad 50 różnych obligacji strukturyzowanych, których emitentem był Citigroup Funding Inc. Obligacje były oferowane we wszystkich najpopularniejszych walutach: w PLN, USD, EUR, GBP. Ich okres trwania wahał się od 6 miesięcy do 5 lat, a powiązane były różnymi popularnymi wśród klientów/inwestorów indeksami (WIG20 S&P500, DJEuroStoxx50, Citi Comet Index, MSCI Emerging Market Index), cenami towarów (złoto, miedź, ropa naftowa) oraz walutami (BRIC - rupia indyjska, real brazylijski, rubel rosyjski, juan chiński) i rynkiem stopy procentowej (USD LIBOR, PLN WIBOR, EURIBOR). Jednak największą popularnością cieszyły się obligacje wypłacające stały kupon. Oprócz produktów oferowanych w subskrypcjach, w minionym roku 3 produkty strukturyzowane zostały skonstruowane na indywidualne zamówienie kilku klientów segmentu Citigold Select, którzy objęli całą emisję takiego produktu.

Ponadto w lutym 2009 roku ponownie wprowadzono do oferty Lokaty Inwestycyjne. Produkt ten jest połączeniem klasycznej lokaty bankowej, posiadającej gwarancję Bankowego Funduszu Gwarancyjnego i produktu strukturyzowanego. W pierwszej połowie 2009 roku było 9 subskrypcji Lokaty Inwestycyjnej o różnych okresach trwania (od 6 miesięcy do 3 lat), powiązanych z różnymi instrumentami - waluty, indeksy, surowce.

Po kilkumiesięcznej przerwie, Bank wprowadził we wrześniu trzyletnie inwestycyjne ubezpieczenie na życie, które jest innowacyjnym połączeniem ubezpieczenia z możliwością osiągnięcia wyższej stopy zwrotu niż na lokatach bankowych. Zysk z inwestycji jest zwolniony z podatku od zysków kapitałowych, a produkt zapewnia także ochronę ubezpieczeniową bez konieczności przeprowadzenia badań lekarskich.

Klienci mogli osiągnąć zysk uzależniony od zachowania indeksu WIG20, korzystając jednocześnie z ochrony kapitału oraz ubezpieczenia dostarczonego przez MetLife Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie S.A. W listopadzie 2009 roku w ofercie Banku pojawiła się kolejna subskrypcja tego produktu – tym razem klienci mogli osiągnąć zysk uzależniony od zachowania się kursu PLN względem EUR korzystając jednocześnie z ochroną kapitału oraz ubezpieczenia dostarczonego przez MetLife TUnŻ.

Usługi maklerskie

W 2009 roku Bank rozwijał usługi maklerskie, które wprowadził do swojej oferty rok wcześniej. We współpracy z Domem Maklerskim Banku Handlowego S.A., do którego przekazywane są zlecenia klientów Banku i który prowadzi rachunki inwestycyjne klientów, Bank przygotował specjalną ofertę skierowaną do nowych klientów. W promocyjnym okresie 3 miesięcy obniżona została prowizja od zleceń składanych za pośrednictwem usługi internetowej oferowanej przez DMBH. Dodatkowo klienci, którzy zdecydowali się przenieść papiery wartościowe na rachunek otwarty za pośrednictwem Banku, uzyskali możliwość zwrotu kosztu związanego z przeniesieniem papierów w postaci zwrotu prowizji od zleceń złożonych na nowym rachunku. Oferta kierowana była do klientów w okresie lipiec-wrzesień 2009 roku za pośrednictwem strony internetowej Banku oraz banerów reklamowych na zewnętrznych portalach internetowych.

Za pośrednictwem CitiPhone oraz w Punktach Przyjmowania Zleceń, klienci mieli możliwość składania zapisów na dwa produkty oferowane publicznie: certyfikaty inwestycyjne Legg Mason Akcji Skoncentrowany Fundusz Inwestycyjny Zamknięty oraz akcje nowej emisji PGE Polskiej Grupy Energetycznej (IPO).

Drugi rok obecności produktu w ofercie Banku przyniósł zdecydowany wzrost liczby nowych klientów. W 2009 pozyskaliśmy ponad 12 razy więcej klientów niż w roku poprzednim. Obecnie ponad 2 tysiące klientów Banku ma możliwość składania zleceń za pośrednictwem bankowych kanałów (CitiPhone i Punkty Przyjmowania Zleceń). Zdecydowanie wzrosła też liczba zleceń składanych za pośrednictwem Banku – ponad 90% zleceń więcej niż w 2008 roku, co odnotować należy jako dobry wynik biorąc pod uwagę fakt, że głównym kanałem wykorzystywanym przez klientów jest bankowość internetowa.

b) Produkty ubezpieczeniowe

W I kwartale 2009 roku Bank oferował ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym „Program Inwestycyjny Plus” oraz lokatami terminowymi. Klienci zawierający umowę Programu Inwestycyjnego Plus mieli możliwość otwarcia lokaty terminowej o preferencyjnym oprocentowaniu wynoszącym:

- 15% dla lokaty 3 miesięcznej,
- 12% dla lokaty 6 miesięcznej,
- 9% lub 11% dla lokaty 12 miesięcznej.

W I półroczu 2009 roku zanotowano rekordową sprzedaż ubezpieczenia na życie i dożycie - „Polisa na Dobre Życie”, które stanowi atrakcyjne i korzystne połączenie ochrony ubezpieczeniowej oraz bezpiecznej formy długoterminowego regularnego oszczędzania. Ilość zawieranych ubezpieczeń systematycznie wzrastała osiągając poziom blisko tysiąca umów ubezpieczenia miesięcznie.

W marcu 2009 roku wprowadzono do oferty Banku zmodyfikowaną wersję Ubezpieczenia na Życie i Dożycie „Polisa Gwarancyjna”. Zmieniono formę prawną umowy – z grupowej na indywidualną. „Polisa Gwarancyjna” oferowana jest ze składką jednorazową na okres 1, 3 lub 5 lat, zapewniając możliwość osiągnięcia konkurencyjnego zwrotu w porównaniu do lokat bankowych. Ubezpieczenie zapewnia gwarantowaną stopę wzrostu, dodatkowo umożliwia korzyści podatkowe w postaci braku podatku dochodowego od wypłacanych świadczeń po zakończeniu okresu ubezpieczenia.

W kwietniu 2009 roku wprowadzono do oferty Banku dwa nowe produkty ubezpieczeniowe:

- ubezpieczenie na życie dla klientów korzystających z linii kredytowych w rachunku osobistym. Ubezpieczenie zapewnia wypłatę świadczenia z tytułu śmierci klienta lub jego trwałej niezdolności do pracy spłacając zadłużenie linii kredytowej. Opłata za ubezpieczenie pokrywana jest miesięcznie i obliczana jest od kwoty zadłużenia w ramach linii kredytowej;
- pakiet ubezpieczenia na życie dla pracowników Małych i Średnich Firm. Ubezpieczenie oferowane jest w formie umowy grupowej zawieranej przez pracodawcę na rzecz pracowników.

W maju 2009 roku Bank wprowadził promocyjną ofertę lokat terminowych dla klientów zawierających jedną z umów ubezpieczenia z ubezpieczeniem na życie z ubezpieczeniowymi funduszami kapitałowymi:

- Program Inwestycyjny Plus,
- Globalny Portfel Inwestycyjny,
- Portfel Funduszy Zagranicznych Euro,
- Portfel Funduszy Zagranicznych Dolar,
- Plan Wypłat Gwarantowanych „Orchidea”.

Promocja została wprowadzona na okres od końca maja 2009 roku do końca grudnia 2009 roku. W ramach Promocji każdy klient, który w czasie obowiązywania Promocji zawarł umowę ubezpieczenia mógł otworzyć lokatę o preferencyjnym oprocentowaniu wynoszącym:

- 10% dla lokaty 3 miesięcznej,
- 8% dla lokaty 6 miesięcznej,
- 7% dla lokaty 12 miesięcznej.

W październiku 2009 roku oferta Banku została poszerzona o Otwarty Fundusz Emerytalny ING, a w zakresie ubezpieczenia „Bezpieczne Raty” do pożyczki gotówkowej wdrożono nowy wariant ubezpieczenia obejmujący swoim zakresem ubezpieczenie na wypadek utraty pracy oraz czasowej niezdolności do pracy.

Bank rozpoczął i realizował prace nad nowymi projektami ubezpieczeniowymi zaplanowanymi do wdrożenia w 2010 roku.

5. Osiągnięcia w poszczególnych kanałach dystrybucji

Obsługa klientów Banku oparta jest o sieć placówek, doradców bankowych, zewnętrznych agentów sprzedaży bezpośredniej oraz zdalnych kanałów dystrybucji, takich jak bankowość internetowa, centrum obsługi telefonicznej, IVR (automatyczna obsługa telefoniczna) i wielofunkcyjne bankomaty.

5.1. Sieć oddziałów

Na koniec 2009 roku sieć oddziałów Banku liczyła 184 placówki, na które składały się placówki typu L (dawne korporacyjne oraz CitiGold Wealth Management i Centrum Inwestycyjne), typu M (dawne wielofunkcyjne) oraz typu S (dawne oddziały CitiFinancial).

W 2009 roku, Bank kontynuował działania optymalizacyjne w ramach sieci oddziałów, co przyczyniło się do zwiększenia efektywności procesów operacyjnych, działań sprzedażowych, optymalnego wykorzystania zasobów ludzkich, jak i infrastruktury oraz ograniczenia kosztów związanych z zarządzaniem nieruchomościami Banku.

U źródeł zainicjowanych zmian, leżała konieczność transformacji sieci, w odpowiedzi na stale zmieniające się warunki rynkowe. Przeprowadzone działania zostały dokonane mając w szczególności na względzie dążenie do zmiany, umożliwiającej zaproponowanie klientom Banku szerszej gamy usług i produktów bankowych oraz zwiększenia jakości oferowanego serwisu.

W ramach optymalizacji sieci w 2009 roku, miały miejsce następujące działania:

- zwiększenie zakresu obsługi depozytowej klientów detalicznych w 21 dawnych placówkach typu S, obecnie typu M. Rozwinięcie zakresu oferowanych usług, nastąpiło poprzez wykorzystanie nowych rozwiązań technologicznych. Instalacja nowych urządzeń przyczyniła się między innymi do zwiększenia koszyka walut, wzrostu efektywności przeprowadzanych operacji oraz ograniczenia ryzyka operacyjnego, związanego z obrotem gotówkowym;
- przeprowadzenie 24 konsolidacji oddziałów, występujących dawniej głównie pod marką CitiFinancial. Działania te polegały na przeniesieniu działalności operacyjnej placówek do istniejących oddziałów wielofunkcyjnych, oferujących pełną gamę produktów,
- przeniesienie placówki typu L w Opolu mieszczącej się przy ul. 1-go Maja 3 do nowej lokalizacji przy ul. Koraszewskiego 7/9,
- konsolidacja placówek (typu L i S) w Rzeszowie przy ul. Ciepłińskiego 3 i przeniesienie do nowego oddziału typu L w Rzeszowie przy ul. Rejtana 23,
- przeniesienie placówki typu L w Bielsku Białej mieszczącej się przy Pl. Ratuszowym 4 do nowej lokalizacji przy ul. Cechowa 22,
- z przyczyn niezależnych od Banku, zamknięcie placówki typu M mieszczącej się w Gdyni przy ul. 10-go Lutego 7 - obsługa klientów została przeniesiona do pozostałych oddziałów w Gdyni,
- zamknięcie placówki typu M mieszczącej się w Gdańsku przy ul. Targ Drzewny 12/14 - obsługa klientów została przeniesiona do pozostałych oddziałów w Gdańsku,
- z uwagi na podjęcie decyzji o sprzedaży nieruchomości, zakończenie działalności operacyjnej w placówce typu L w Obornikach Wielkopolskich przy ul. Piłsudskiego 64 - obsługa klientów została przeniesiona do oddziałów w Poznaniu,
- zamknięcie placówki typu M w Warszawie przy ul. Mickiewicza 27 i przeniesienie jej do nowej lokalizacji przy ul. Krasińskiego 10,
- z uwagi na sprzedaż nieruchomości, zakończenie działalności operacyjnej w placówce typu L w Lublinie przy ul. Kowalskiej 5 – oddział został skonsolidowany z placówką typu L w Lublinie przy ul. Krakowskie Przedmieście 55,
- zamknięcie placówki typu M mieszczącej się w Szczecinie przy ul. Wyzwolenia 14- obsługa klientów została przeniesiona do oddziału przy pl. Rodła 8,

- zgodnie z przyjętą strategią Banku, zakończenie działalności operacyjnej w placówce typu L w Warszawie przy ul. Czerniowieckiej 9 - obsługa klientów została przeniesiona do oddziału przy ul. Polnej 11 w Warszawie,
- zgodnie z przyjętą strategią Banku, zakończenie działalności operacyjnej w placówce typu L w Tarnowie Podgórny przy ul. Poznańskiej 103 - obsługa klientów została przeniesiona do pozostałych oddziałów w Poznaniu,
- w ramach przyjętej przez Bank strategii, zakończenie współpracy z autoryzowanymi punktami sprzedaży.

Liczba oddziałów na koniec okresu:

	31.12.2009	31.01.2009*	zmiana
Liczba placówek:	184	240	(56)
- typu L	45	49	(4)
- typu M	87	69	+18
- typu S	52	96	(44)
- typu T	-	26	(26)
Pozostałe punkty sprzedaży/obsługi klienta:			
Mini-oddziały (w ramach „Citibank at Work”)	3	6	(3)
Liczba bankomatów własnych	161	167	(6)

*W związku ze zmianą struktury sieci placówek najstarsze dane porównawcze dostępne na dzień 31.01.2009.

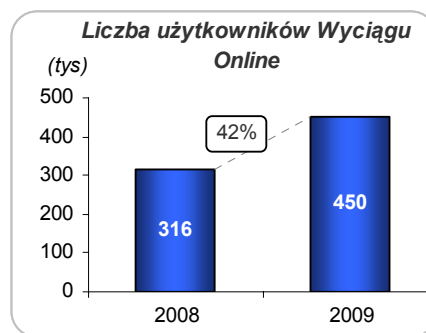
5.2. Bankowość Internetowa i Telefoniczna

Rok 2009 w rozwoju bankowości internetowej to przede wszystkim zwiększenie funkcjonalności platformy internetowej Citibank Online (CBOL). Bank wprowadził usługę „Płać z Citi Handlowy”, dzięki której klienci Banku mogą szybciej i łatwiej płacić za zakupy w Internecie. Dodatkowo wprowadzono możliwość doładowywania telefonów komórkowych bezpośrednio z konta oraz udostępniono możliwość zlecenia przelewów typu SEPA.

Rozszerzenie funkcjonalności jednorazowych kodów aktywacyjnych oraz wprowadzenie udogodnień związanych z realizacją przelewów i zarządzaniem usługami dodatkowymi zwiększyły bezpieczeństwo i wygodę korzystania z systemu. Ilość klientów zarejestrowanych w bankowości internetowej przekroczyła 550 tysięcy, co stanowi wzrost o ponad 62% w stosunku do roku poprzedniego.

Konsekwentnie Bank promował usługę „Wyciąg elektroniczny”, polegającą na prezentowaniu wyciągu z konta lub karty kredytowej w postaci pliku PDF dostarczanego do systemu bankowości internetowej lub na wskazany adres e-mail. Liczba użytkowników tej usługi przekroczyła 450 tysięcy, co stanowi wzrost o 42% w stosunku do roku ubiegłego.

Pod koniec 2009 roku modyfikacji uległ serwis internetowy przeznaczony dla klientów detalicznych Banku www.online.citibank.pl. Zwiększenie dostępności informacji o ofercie Banku oraz wprowadzenie nowoczesnego wyglądu serwisu to dwa główne cele osiągnięte dzięki tej zmianie.

W sierpniu 2009 roku wdrożona została nowa funkcjonalność sprzedaży CitiAlerts, usługi, która polega na przysyłaniu informacji o koncie osobistym lub karcie kredytowej w wiadomości SMS lub e-mail. Klient może samodzielnie zapisać się do tej usługi przy wykorzystaniu Automatycznego Bankiera (IVR) i bez udziału Doradcy CitiPhone.

5.3. Akwizycja pośrednia i bezpośrednia

W połowie marca 2009 roku Bank uruchomił innowacyjny w Polsce kanał sprzedaży karty kredytowej, polegający na oferowaniu klientom kart kredytowych we franczyzowych punktach sprzedaży operatora sieci komórkowej Polkomtel (salony agencyjne).

W pierwszych miesiącach 2009 roku współpraca opierała się na mocy umów dwustronnych pomiędzy Bankiem i Agentami Polkomtel, a sprzedaż była prowadzona w 68 punktach sprzedaży. We wrześniu 2009 roku Zarząd Banku zezwolił na rozszerzenie współpracy o salony subagencyjne (na mocy umów trójstronnych pomiędzy Bankiem, Agentem i Subagentem) i pod koniec listopada 2009 roku sieć została powiększona o kolejne 60 salonów. W grudniu 2009 roku klienci mogli skorzystać z oferty Karty Kredytowej Citibank-Plus w 130 salonach franczyzowych. W listopadzie i grudniu 2009 roku zostali wyszkoleni pracownicy kolejnych 18 salonów, w których sprzedaż zostanie uruchomiona na początku stycznia 2010 roku.

Niezmienne Bank opiera swoją sprzedaż na agencjach sprzedaży bezpośredniej. W roku 2009 działania Banku były ukierunkowane na zmianę modelu sprzedażowego w tym kanale. Głównym kryterium jest obecnie czynnik jakościowy, a doradcy dwóch z trzech kluczowych Agencji są wynagradzani za pozyskanie klientów aktywnie używających kart. Sprzedaż kart nadal powiązana jest ze sprzedażą produktów ubezpieczeniowych. W roku 2009 agencje sprzedaży bezpośredniej pozyskały dla Banku ponad 70 tysięcy kart kredytowych.

W 2009 roku Bank kontynuował rozpoczęty w grudniu 2008 projekt sprzedaży kart kredytowych na lotnisku Okęcie w Warszawie, a w połowie roku uruchomione zostały dwa kolejne punkty na lotniskach w Krakowie i Katowicach. Dodatkowo od grudnia na lotniskach został uruchomiony proces kierowania do oddziałów kontaktów potencjalnych klientów Citigold.

Biuro Citibank at Work (CBAW) oferujące produkty detaliczne Banku głównie dla pracowników firm będących klientami korporacyjnymi Banku, przeszło w 2009 roku gruntowne zmiany w stosunku do poprzednich lat. Wdrożono szereg zmian organizacyjnych i operacyjnych, które wpłynęły na zwiększenie efektywności akwizycji kanału CBAW. Dzięki nim podczas kontaktów z klientami Bank pozyskał ponad 7400 nowych klientów, sprzedając im ponad 16 tysięcy produktów.

W odróżnieniu od poprzednich lat, główną siłą napędową sprzedaży CBAW stanowiły rachunki depozytowe. Blisko 3 tysiące klientów pozyskanych przez ten kanał zasililo swoje konta osobiste przelewem wynagrodzenia. Bardzo duży wpływ na poprawę jakości pracy CBAW miała konkurencyjna na rynku oferta specjalna (bezpłatne wypłaty ze wszystkich bankomatów w Polsce).

Wśród nowatorskich i istotnych czynników poprawy efektywności należy wymienić nową formułę spotkań z klientami, które polegają na połączeniu prezentacji sprzedażowej z seminarium na temat zarządzania budżetem domowym, bezpiecznego oszczędzania i korzystania z produktów kredytowych i inwestycyjnych. Ta forma działań pozwoliła na zacieśnienie i rozszerzenie współpracy z częścią korporacyjną Banku, co przyczyniło się do powstania kolejnych, nowych pomysłów. Jednym z nich było zintensyfikowanie działań w zakresie małych i średnich przedsiębiorstw. Dzięki tej inicjatywie oferta CBAW została rozszerzona o rachunki firmowe, skutecznie kierowane do małych firm i indywidualnych przedsiębiorców. Od momentu wprowadzenia oferty ponad 200 klientów firmowych zostało pozyskanych przez kanał CBAW.

Ostatni kwartał 2009 roku upłynął pod znakiem dynamicznej rozbudowy struktur sprzedaży Biura Citibank at Work, która ma doprowadzić do dalszego wzrostu akwizycji nowych klientów w roku 2010.

6. Zmiany w zakresie technologii informatycznych

Zmiany w obszarze technologii mają na celu wdrażanie funkcjonalnych, efektywnych oraz bezpiecznych rozwiązań technologicznych, uwzględniających nowe standardy technologiczne, potrzeby produktowe, zmieniające się wymagania regulacyjne, a przede wszystkim długofalową strategię Banku.

W 2009 roku przeprowadzono konsolidację i ujednolicenie procesów oraz infrastruktury technologicznej Banku, jak również procesy integracji jednostek technologicznych części korporacyjnej i detalicznej Banku. Podjęto również szereg inicjatyw pozwalających uzyskać obniżenie kosztów w obszarze technologii.

Wszystkie projekty technologiczne były realizowane zgodnie z priorytetami uzgodnionymi w ramach strategii biznesowej.

Rozwiązania wprowadzone w 2009 roku, przyczyniające się do rozbudowy nowoczesnej oferty produktowej, poprawy jakości i konkurencyjności oferowanych produktów oraz zmniejszenia kosztów:

- automatyzacja wprowadzania transakcji FX dzięki połączeniu systemu e-Dealer z systemem Systematics,
- wdrożenie rozwiązań umożliwiających obsługę oraz wydawanie chipowych kart kredytowych i debetowych zgodnych ze standardem EMV,
- wdrożenie systemu ułatwiającego śledzenie i zapobieganie transakcjom dokonywanym z wykorzystaniem skradzionych kart debetowych,
- mobile banking – umożliwienie dostępu do kont bankowych z urządzeń mobilnych,
- znaczna rozbudowa systemów informatycznych w celu podniesienia efektywności pracy jednostek sprzedaży telefonicznej i windykacji,
- wdrożenie szeregu rozszerzeń dla platformy internetowej Java Financial Platform (JFP) obejmujące między innymi udostępnienie usługi automatycznego powiadamiania o stanie rachunku szerszej grupie klientów,
- wprowadzenie w bankowości elektronicznej dla klientów detalicznych (tak jak wcześniej dla klientów korporacyjnych) możliwości dokonywania rozliczeń w standardzie SEPA,
- uruchomienie nowego modułu do obsługi przelewów oraz wdrożenie automatycznej weryfikacji przelewów księgowanych w głównym systemie księgowym Banku (FlexCube) z listą podmiotów objętych międzynarodowymi sankcjami gospodarczymi i handlowymi, mające na celu dalszą automatyzację i zwiększenie efektywności procesowania transakcji po stronie Regionalnego Centrum Rozliczeniowego w Olsztynie,
- implementacja nowego systemu ESDK (Elektroniczny System Dystrybucji Komunikatów) w Biurze Usług Powierniczych do komunikacji elektronicznej z KDPW,
- wprowadzenie szeregu usprawnień w automatycznej generacji i dystrybucji wyciągów dla klientów korporacyjnych, umożliwiających przyspieszenie całego procesu,
- konsolidacja systemów wykorzystywanych przez bankowość detaliczną i korporacyjną, która umożliwiła ujednolicenie procesów biznesowych w obszarze zarządzania ryzykiem i obniżenie kosztów ich obsługi,
- Aspect Autodialer – Skomplikowany, wielopłaszczyznowy projekt dostarczenia nowego systemu Autodialera dla bankowości detalicznej,
- Autodialer – udostępnienie pełnej dostępnej funkcjonalności,
- implementacja systemu ACD, służącego do kontroli jakości obsługi rozmów telefonicznych w regionalnym Command Centre. Dzięki temu systemowi, obsługa telefonicznych zgłoszeń jest monitorowana przez kierownictwo, co pozwala na systematyczne poprawianie zadowolenia klientów wewnętrznych Command Centre poprzez skracanie czasu oczekiwania na odebranie zgłoszeń,
- upgrade technologiczny oraz powiększenie pasma międzynarodowych łącz transmisji danych WAN,
- wymiana infrastruktury firewall-owej w Polsce,
- wdrożenie nowej technologii voice recording: NICE Perform,
- sprawna realizacja projektów Biznesowych m.in. Autodialer, Mutual Funds via Phone, Branch Network Optimization,
- obniżenie kosztów infrastruktury telekomunikacyjnej Banku przy zachowaniu wysokiej jakości usług telekomunikacyjnych,
- konsolidacja zarządzania oddziałowymi centralami Avaya (m.in. Traugutta, Metropolitan, Olsztyn/Pstrowskiego) w oparciu o centralny system Avaya ACM w Warszawie,
- implementacja i udostępnienie NICE Perform w Polsce - nowej technologii w usłudze voice recording. Umożliwienie centralnego nagrywania rozmów wykorzystujących technologię IPT,
- projekt GTS – ESDK Poland - Upgrade linku do KDPW i upgrade systemu ESDK do rozliczeń z KDPW.

Trwające modyfikacje, które będą miały wpływ na działalność Banku w najbliższych okresach:

- wdrożenie platformy dla klientów instytucjonalnych usprawniającej obsługę w zakresie produktów finansowania handlu oraz operacji dokumentowych,
- wdrożenie modułu aplikacji Focus (na potrzeby Regionalnego Centrum Rozliczeniowego w Olsztynie) automatyzującego zarządzanie kosztami transakcji zagranicznych dla klientów korporacyjnych,
- uruchomienie nowego systemu bankowości elektronicznej dla klientów korporacyjnych, mającego na celu wzrost satysfakcji klientów Banku i poprawę jego konkurencyjności w tym obszarze usług bankowych,
- uruchomienie internetowego kanału komunikacji klientów systemu e-Orders z Bankiem, dającego możliwości rozszerzenia oferty produktowej m.in. o podpis elektroniczny,
- wdrożenie systemu klasy BPM (Business Process Management) umożliwiającego modelowanie procesów biznesowych oraz usprawnienie elektronicznego przetwarzania dokumentów w tych procesach,
- konsolidacja aplikacji typu CRM w celu usprawnienia relacji z klientami,
- zmiany w aplikacji FCOC umożliwiające redukcję strat operacyjnych oraz automatyzację procesów związanych z przyjmowaniem w oddziałach i przesyłaniem do Agentów Transferowych zleceń klientów Banku dotyczących funduszy inwestycyjnych,
- wprowadzenie znaczących usprawnień platformy internetowej umożliwiających lepszą obsługę klienta detalicznego, zmianę szaty graficznej oraz umożliwienie otwierania produktów depozytowych on-line, jak też usprawnienie procesu współpracy z systemem wsparcia sprzedaży,
- dalsza modyfikacja platformy do obsługi kart kredytowych ECS+ (Enhanced Card System) związana z wymaganiami regulatora i biznesu,
- wprowadzenie możliwości natychmiastowego rozpatrywania wniosku kredytowego i wydawania kart chipowych w oddziałach,
- modernizacja aplikacji biznesowych zgodnie z aktualnymi standardami infrastruktury IT (Windows XP/Vista, MS SQL, Java, HP OVCN, itp.),
- Upgrade technologiczny oraz powiększenie pasma międzynarodowych łącz transmisji danych WAN,
- wdrożenie projektów związanych z usługą voice recording,
- aktywny udział WTOC/Voice w trwającym biznesowym projekcie optymalizacji sieci oddziałów Banku,
- Data and Voice circuit management – wdrożenie w Polsce nowego globalnego systemu oraz procesu zarządzania wydatkami telekomunikacyjnymi,
- wdrożenie regionalnych procesów Hardware Asset Management bazujących na platformie HP Asset Center oraz optymalizacja lokalnych procesów Asset Management.

Łączna wartość wydatków inwestycyjnych Pionu Technologii poniesionych w obszarze detalicznym w 2009 roku wyniosła około 10,7 mln zł; w obszarze korporacyjnym – około 5,6 mln zł. Łączne nakłady inwestycyjne Pionu Technologii wyniosły w 2009 roku 16,3 mln zł.

7. Zaangażowania kapitałowe Grupy

Zaangażowania kapitałowe Banku podzielone są na portfele zaangażowań strategicznych i zaangażowań do zbycia. W roku 2009 Grupa Kapitałowa Banku kontynuowała obraną wcześniej politykę inwestycji kapitałowych. Jej wytycznymi dla portfela zaangażowań strategicznych były: maksymalizacja zysku w długim okresie czasu, wzrost udziałów rynkowych, rozwój współpracy z Bankiem oraz rozszerzanie oferty Grupy Kapitałowej Banku, a dla portfela zaangażowań do zbycia - optymalizacja wyniku finansowego transakcji kapitałowych oraz minimalizacja ryzyka w obszarach wynikających z tych transakcji.

7.1 Portfel zaangażowań strategicznych

Spółki strategiczne obejmują podmioty prowadzące działalność w sektorze finansowym, która wpływa na wynik z działalności bankowej Grupy, dzięki którym Bank poszerza swoją ofertę produktową, a także

zwiększa prestiż i wzmacnia pozycję konkurencyjną na rynku usług finansowych w Polsce (Handlowy-Leasing Sp. z o.o., Dom Maklerski Banku Handlowego S.A.). Do spółek strategicznych zaliczane są również spółki infrastrukturalne prowadzące działalność na rzecz sektora finansowego, których Bank nie kontroluje, ale które posiadają strategiczne znaczenie dla Banku ze względu na prowadzone przez nie operacje (np. Giełda Papierów Wartościowych S.A., Krajowa Izba Rozliczeniowa S.A., Biuro Informacji Kredytowej S.A.).

W przypadku zaangażowań strategicznych w tzw. spółkach infrastrukturalnych Bank planuje zachować swój udział i aktywnie uczestniczyć w wyznaczaniu strategicznych kierunków ich rozwoju w ramach możliwości wynikających z posiadanego prawa głosu. Nadrzędnym celem Banku przy sprawowaniu nadzoru korporacyjnego nad tymi spółkami jest dążenie do rozwoju spółek z zachowaniem niezagrożonej kontynuacji ich aktualnej działalności wykorzystywanej przez uczestników rynków finansowych, w tym również przez Bank.

7.2 Portfel zaangażowań do zbycia

Spółki do zbycia to podmioty, w których zaangażowanie Banku nie ma charakteru strategicznego i obejmują one zarówno same spółki posiadane przez Bank bezpośrednio jak i pośrednio (np. Pol-Mot Holding S.A.), a także celowe spółki inwestycyjne, za pośrednictwem których Bank prowadzi operacje kapitałowe (m.in. Handlowy Inwestycje Sp. z o.o.). Niektóre spośród spółek do zbycia stanowią zaangażowania restrukturyzacyjne, które to zaangażowania Bank objął w wyniku konwersji wierzytelności na udziały kapitałowe.

Założenia strategiczne Banku odnośnie spółek do zbycia przewidują stopniową redukcję zaangażowania Grupy w tych spółkach. Zakłada się, iż poszczególne podmioty będą sprzedawane w najbardziej dogodnym momencie wynikającym z uwarunkowań rynkowych. Portfel spółek do zbycia skupia zaangażowania kapitałowe bez określonej z góry stopy zwrotu. Bank nie planuje nowych inwestycji kapitałowych z przeznaczeniem do sprzedaży w późniejszym okresie. Jednakże portfel spółek do zbycia może powiększyć się o ewentualne zaangażowania objęte w wyniku konwersji wierzytelności na udziały kapitałowe oraz o zaangażowania, które Bank obejmie w związku z prowadzoną działalnością operacyjną.

8. Inne informacje o Grupie

8.1 Rating

Bank posiada pełny rating od międzynarodowej agencji ratingowej Moody's Investors Service „Moody's”. W 2009 roku miały miejsce następujące zmiany ratingów:

- w dniu 20 stycznia 2009 roku agencja Moody's zmieniła perspektywę ratingu ze stabilnej, umieszczając rating na liście obserwacyjnej z możliwością obniżenia dla depozytów długoterminowych Banku w walucie krajowej i obcej oraz siły finansowej Banku. Ratingi Banku tzn. ocena zobowiązań długo i krótkoterminowych oraz siła finansowa pozostały bez zmian (A2/P-1/C-). Powyższa zmiana była konsekwencją decyzji ratingowej dla Citigroup Inc. i Citibank N.A. w dniu 16 stycznia 2009 roku.

- w dniu 3 marca 2009 roku agencja Moody's obniżyła rating dla depozytów w walucie krajowej i obcej Banku z A2 na A3 nadal utrzymując rating na liście obserwacyjnej z możliwością obniżenia. Ratingi dla depozytów krótkoterminowych zostały obniżone z P-1 na P-2. Powyższe decyzje nie wpłynęły na rating siły finansowej Banku (BFSR), który pozostał na poziomie C- znajdując się nadal na liście obserwacyjnej z możliwością obniżenia. Powyższa zmiana ratingów była konsekwencją decyzji ratingowej dla Citigroup Inc. i Citibank N.A. podjętej w dniu 27 lutego 2009 roku.

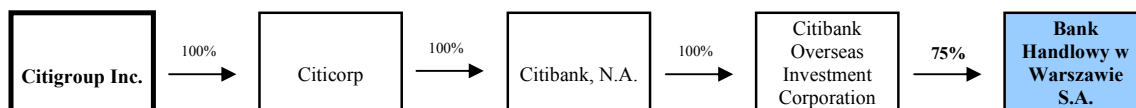
- w dniu 18 czerwca 2009 roku agencja Moody's obniżyła rating siły finansowej Banku (BFSR) z poziomu C- na D+ z perspektywą negatywną. Rating dla depozytów w walucie krajowej i obcej Banku został obniżony z A3 na Baal z perspektywą negatywną. Ratingi dla depozytów krótkoterminowych pozostały bez zmian (P-2). Powyższa zmiana ratingów była konsekwencją pogorszenia się otoczenia rynkowego głównie dotyczącego portfela detalicznego i korporacyjnego. Z drugiej strony, jak wskazywał Moody's pozycja kapitałowa Banku jako kredytodawcy netto pozostała stabilna, a współczynnik wypłacalności był jednym z najwyższych wśród ocenianych przez Moody's banków.

Na koniec 2009 roku Bank posiadał następujące ratingi nadane przez agencję Moody's:

Ocena dla depozytów długoterminowych w walucie krajowej	Baa1
Ocena dla depozytów długoterminowych w walucie obcej	Baa1
Ocena dla depozytów krótkoterminowych w walucie krajowej	Prime-2
Ocena dla depozytów krótkoterminowych w walucie obcej	Prime-2
Kondycja finansowa	D+
<i>Perspektywa dla ratingu siły finansowej</i>	<i>Negatywna</i>
<i>Perspektywa dla ratingu depozytów długoterminowych w walucie krajowej</i>	<i>Negatywna</i>

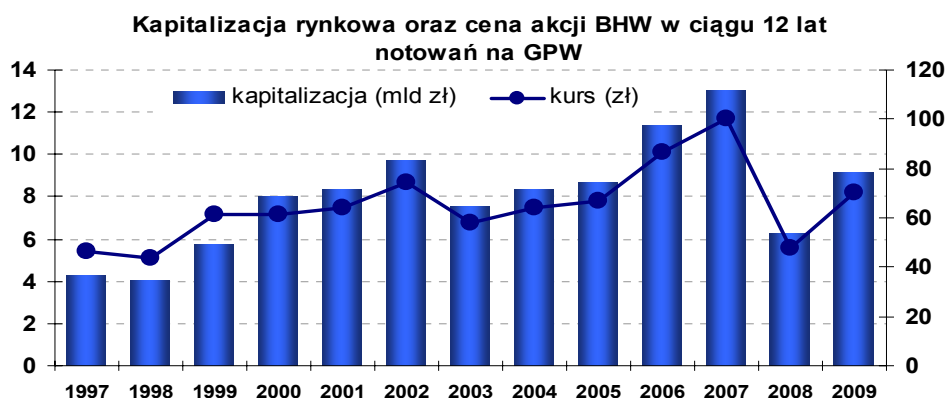
8.2 Notowania akcji Banku na Warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych

Jedynym akcjonariuszem Banku, który posiada co najmniej 5% udziałów w kapitale i głosach na Walnym Zgromadzeniu Banku jest Citibank Overseas Investment Corporation (COIC) – spółka w ramach grupy Citi skupiająca zagraniczne inwestycje. COIC jest jednocześnie strategicznym udziałowcem większościowym Banku. Na przestrzeni 2009 roku liczba akcji będących w posiadaniu COIC, a także jej udział w kapitale oraz głosach na Walnym Zgromadzeniu (WZ) nie ulegała zmianom i wynosiła 97 994 700, co stanowi 75% udziału w kapitale i głosach na WZ. Miejsce Banku Handlowego w Warszawie S.A. w strukturze grupy Citi pokazuje następujący diagram:

Pozostałe akcje (32 664 900, co równoznaczne jest z 25% kapitału akcyjnego) stanowią tzw. free float, czyli znajdują się w wolnym obrocie i są notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. (GPW).

W 2009 roku minęło 12 lat od pierwszego notowania Banku Handlowego w Warszawie S.A. na GPW. Rok 2009 był rokiem wzrostu notowań akcji Banku, a jego kapitalizacja na koniec 2009 wyniosła 9,1 mld zł (wobec 6,3 mld zł na koniec 2008). Wskaźniki giełdowe kształtowały się na poziomie: cena/zysk (P/E)- 18,1 (w 2008 roku 10,4); cena/wartość księgowa (P/BV)- 1,5 (wobec 1,1 w roku ubiegłym).

W 2009 roku kurs akcji Banku na GPW wzrósł o 40%, z 50 zł (5 stycznia 2009 rok) do 70 zł (31 grudnia 2009 rok).

W pierwszym półroczu cena akcji charakteryzowała się dość dużą zmiennością (wahania w przedziale 28 zł do 54 zł). Druga połowa 2009 roku przyniosła zwykły trend kursu wraz z mniejszą skalą jego wahań (od 49 zł do 76 zł).

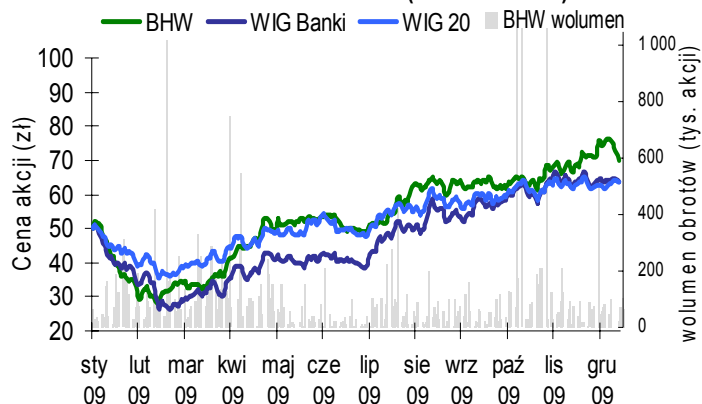
Kryzys finansowy i pogorszenie nastrojów wokół branży finansowej nie pozostały bez wpływu na notowania akcji Banku w pierwszych miesiącach 2009 roku.

Zgodnie z negatywnym trendem rynkowym cena akcji Banku spadała od drugiego tygodnia stycznia do połowy lutego, aby 17 lutego 2009 roku osiągnąć minimum na poziomie 28 zł. Od tego dnia rozpoczął się szybki wzrost ceny akcji, która 30 kwietnia 2009 roku przekroczyła poziom z początku roku i osiągnęła 52,20 zł. Od tego momentu, aż do końca

półroczna cena ustabilizowała się w przedziale pomiędzy 49 zł a 54 zł. Drugie półrocze 2009 roku to okres wzrostu kursu. Od 14 lipca 2009 roku, kiedy kurs wyniósł 50,80 zł notowania Banku zaczęły systematycznie rosnąć osiągając szczyt 22 grudnia 2009 roku (76,25 zł). Ostatecznie, 31 grudnia 2009 roku kurs ukształtował się na poziomie 70,0 zł za akcję.

Zmiany kursu akcji Banku wyróżniają go pozytywnie na tle sektora (WIG Banki zyskał w 2009 roku 27,7%). Zmiana cen akcji Banku była również lepsza niż zwrot z indeksu WIG20, który wyniósł 27,2%.

Notowania akcji BHW i wolumen obrotów na tle indeksów WIG-Banki oraz WIG20 (05/01/2009=50)

8.3 Stopy procentowe

Poniższe zestawienie prezentuje średnie ważone efektywnych stóp procentowych wyliczonych dla należności i zobowiązań w podziale na segmenty działalności Grupy:

Na dzień 31 grudnia 2009 roku

w %	Bankowość Korporacyjna			Bankowość Detaliczna		
	PLN	EUR	USD	PLN	EUR	USD
AKTYWA						
Należności od podmiotów sektora finansowego i niefinansowego						
- terminowe	5,28	2,38	3,18	17,09	4,53	7,40
Dłużne papiery wartościowe	4,95	4,80	3,62	-	-	-
PASYWA						
Zobowiązania wobec podmiotów sektora finansowego i niefinansowego						
- terminowe	3,18	0,62	0,35	5,25	0,78	0,62

Na dzień 31 grudnia 2008 roku

w %	Bankowość Korporacyjna			Bankowość Detaliczna		
	PLN	EUR	USD	PLN	EUR	USD
AKTYWA						
Należności od podmiotów sektora finansowego i niefinansowego						
- terminowe	7,24	4,63	3,11	19,17	4,14	7,40
Dłużne papiery wartościowe	5,57	4,08	5,49	-	-	-
PASYWA						
Zobowiązania wobec podmiotów sektora finansowego i niefinansowego						
- terminowe	5,53	2,95	1,87	7,39	3,78	2,93

8.4 Nagrody i wyróżnienia Banku

W 2009 roku Bank i Fundację Kronenberga uhonorowano prestiżowymi tytułami i nagrodami:

- Bank został wyróżniony Wyróżnieniem Honorowym oraz godłem Bank Przyjazny dla Przedsiębiorców w X edycji konkursu organizowanego przez Krajową Izbę Gospodarczą oraz Polsko-Amerykańską Fundację Doradztwa dla Małych Przedsiębiorstw;
- Bank został podwójnie certyfikowany dokumentami o międzynarodowym znaczeniu - certyfikatem ISO 27001 w zakresie bezpieczeństwa oraz certyfikatem BS 25999 dotyczącym ciągłości biznesu. Niezależni Audytorzy uznali nasze procedury za zgodne z najwyższymi międzynarodowymi standardami;
- Bank został uczestnikiem „RESPECT Index” i znalazł się w wąskim gronie 16 najbardziej odpowiedzialnych społecznie spółek giełdowych w Polsce. Bank otrzymał wysoki rating ("A") taki, który otrzymały firmy działające w oparciu o najlepsze biznesowe standardy. "RESPECT Index" uruchomiony na Warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych wyróżnia firmy, dla których odpowiedzialne podejście do biznesu jest stałym elementem zarządzania. Powstał on we współpracy miesięcznika Forbes z GPW i firmą doradcą Deloitte;
- Bank zajął pierwsze miejsce w rankingu najlepszych instytucji świadczących usługi zarządzania środkami finansowymi – „Best Cash Management Bank”. Wyróżnienie to przyznawane jest przez prestiżowy brytyjski magazyn „Euromoney” instytucjom finansowym w oparciu o głosy ich klientów. Po raz kolejny rozwiązania oferowane klientom globalnym przez Bank, zostały docenione za innowacyjność, elastyczność oraz unikalność oferty;
- Bank zajął pierwsze miejsce w „Rankingu Odpowiedzialnych Firm” organizowanym przez Gazetę Prawną w kategorii „Bankowość i ubezpieczenia”. Bank uzyskał najwyższe noty w kategoriach: „Podstawy społecznej odpowiedzialności” oraz „Zaangażowanie społeczne”;
- Zespół relacji inwestorskich Banku został uznany za jeden z dziesięciu najlepszych operujących na polskiej giełdzie w rankingu dziennika Puls Biznesu i instytutu badawczego Pentor Research International. „Relacje z inwestorami” to jedna z kilku kategorii rankingu „Giełdowa Spółka Roku”, którego realizację zlecił Puls Biznesu;
- Oferta Banku dla sektora Małych i Średnich Przedsiębiorstw została wyróżniona nagrodą "Róża bez kolców" w rankingu przygotowanym przez Instytut Analiz Gospodarczo-Ekonomicznych dla miesięcznika Home&Market;
- Fundacja została uhonorowana nagrodą „Mocni Wizerunkiem 2009” przyznaną za strategiczne zaangażowanie w projekt badań DNA, który pozwolił na zidentyfikowanie szczątków Mikołaja Kopernika. Tytuł Mocni Wizerunkiem przyznawany jest podczas corocznego Kongresu Public Relations podmiotom, które aktywnie wspierają promocję akcji charytatywnych i projektów społecznych. W bieżącym roku Fundacja otrzymała tę nagrodę po raz drugi.

8.5 *Mecenat kulturalny i zaangażowanie społeczne Banku*

8.5.1 *Zaangażowanie społeczne*

Misja zaangażowania społecznego realizowana jest za pośrednictwem Fundacji Kronenberga, która w imieniu Banku wspiera prace na rzecz dobra publicznego.

W 2009 roku działania Fundacji skupiały się w głównej mierze na prowadzeniu edukacji finansowej oraz promocji przedsiębiorczości i innowacyjności, koordynowaniu działań wolontariackich pracowników Banku na rzecz potrzebujących oraz ochronie dziedzictwa kulturowego.

Realizacja poszczególnych programów przedstawiała się następująco:

Od grosika do złotychki – to pierwszy program edukacji finansowej skierowany do uczniów szkół podstawowych w ramach kształcenia zintegrowanego realizowany we współpracy z Fundacją Młodzieżowej Przedsiębiorczości. Prowadzony jest przez nauczycieli i wolontariuszy z Banku przy współpracy rodziców. W swoich zamierzeniach program ma pomóc dzieciom w kształtowaniu nawyku oszczędzania, budowaniu poczucia wartości pracy, posługiwaniu się pieniędzmi oraz przygotowaniu do dokonywania racjonalnych zakupów. Program składa się z dwóch części – w II klasie szkoły podstawowej dzieci przez tydzień uczestniczą w module edukacyjnym, w czasie którego wędrują po „Galaktyce Finanse”, w III klasie natomiast mają jeden dzień warsztatów o oszczędzaniu, prowadzonych pod hasłem Grosikowe wędrówki.

W roku szkolnym 2009/2010 w ramach tego programu, 450 nauczycieli i ok. 17 000 rodziców wprowadza w świat finansów 11 340 uczniów uczęszczających do 208 szkół.

W warsztatach Grosikowe Wędrówki, zrealizowanych w ramach Światowego Dnia Citi dla Społeczności 2009, wzięło udział 1488 uczniów i 1310 rodziców. Ponadto odbyły się 2 konkursy plastyczne na temat oszczędzania i działania banku, w których wzięło udział ponad 700 uczniów.

Moje Finanse – to największy w Polsce program edukacji ekonomicznej, realizowany wspólnie z Narodowym Bankiem Polskim i Fundacją Młodzieżowej Przedsiębiorczości. Adresowany jest do uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Od listopada 2007 roku realizowana jest druga edycja programu, wzbogacona o nowe moduły tematyczne, w tym o część edukacyjną dla rodziców.

W 2009 roku trzy głównie moduły programu (Polubić banki, Moje inwestycje oraz Inwestycja w przyszłość) zostały zaktualizowane i dostosowane do aktualnych zagadnień. Dodane zostały także dwa nowe - Bezpieczne finanse oraz Świat finansów.

W czwartym kwartale 2009 roku przeprowadzonych zostało 80 warsztatów dla nauczycieli przygotowujących do realizowania modułu Bezpieczne finanse. Wzięło w nich udział 1650 nauczycieli.

Przeprowadzona została także druga edycja warsztatów dla uczniów pt. Zostać inwestorem. Pilotażowo włączono do ich realizacji 15 studentów uczelni ekonomicznych. Każdy z nich przeprowadził warsztaty z uczniami sześciu klas ze szkół realizujących program Moje finanse w regionie łódzkim i śląskim. W tej edycji warsztatów udział wzięło 2700 uczniów.

W roku szkolnym 2009/2010 liczba uczniów objętych programem wynosi 156 992, czyli przekroczyła o 8492 planowaną wielkość 148 500. Świadczy to o atrakcyjności programu zarówno dla uczniów jak i dla nauczycieli, przekonaniu o jego potrzebie oraz chęci zdobywania wiedzy finansowej, szczególnie w czasach złej koniunktury w gospodarce.

Banki w Akcji – to program edukacji ekonomicznej kierowany do uczniów szkół ponadgimnazjalnych wiążących swoją przyszłość z sektorem finansowym. Jego celem jest promowanie wśród uczniów wiedzy o zasadach funkcjonowania rynków finansowych, a zwłaszcza banków komercyjnych. Program realizowany jest przez Fundację Kronenberga wspólnie z Fundacją Młodzieżowej Przedsiębiorczości.

W 2009 roku realizowane były następujące elementy programu:

- **Banki w Akcji – Dzień Przedsiębiorczości** – to jeden dzień w roku, w którym uczniowie szkół ponadgimnazjalnych zostają zaproszeni do Banku, by zobaczyć, na czym polega praca bankowca. Przedsięwzięcie to realizowane jest w ramach ogólnopolskiego programu „Dzień Przedsiębiorczości”.
W 2009 roku "Dzień Przedsiębiorczości" odbył się 2 kwietnia. Na praktyki do Banku zgłosiło się 257 uczniów.

- **Olimpiada Wiedzy o Finansach – Banki w Akcji** – organizowana jest wspólnie z Narodowym Bankiem Polskim, Fundacją Młodzieżowej Przedsiębiorczości oraz grupą ośmiu Wyższych Szkół Bankowych. Olimpiada, wpisana na listę olimpiad przedmiotowych MEN, skierowana jest do uczniów szkół ponadgimnazjalnych, którzy są szczególnie zainteresowani ekonomią. W II edycji Olimpiady, rozgrywanej jesienią 2009 roku, udział wzięło 10 288 uczniów i 648 nauczycieli.
- **Promowanie wykorzystania symulacji Banks in action w pracy edukacyjnej** - Symulacja Banks in action to interaktywna symulacja banku komercyjnego. Uczeń wciela się w prezesa zarządu banku i konkurując z komputerem lub innymi uczniami podejmuje decyzje finansowe i marketingowe, przekładające się na kondycję ekonomiczną banku. W roku 2009 odbyło się 16 warsztatów, w których wzięło udział 325 nauczycieli. Nauczyciele, którzy wzięli udział w warsztatach przeprowadzili zajęcia z wykorzystaniem symulacji dla 15 000 uczniów na terenie całego kraju.

Tydzień dla Oszczędzania - ogólnopolska akcja społeczna, której celem jest zwrócenie uwagi Polaków na potrzebę planowania swojej przyszłości finansowej. Akcja ma charakter medialny i prowadzona jest przez wiele kanałów informacyjnych. W 2009 roku w tygodniku „Newsweek” ukazał się specjalny dodatek poświęcony oszczędzaniu, a w stacjach radiowych emitowane były spoty edukacyjne na ten temat. Akcję wspierał multimedialny portal edukacyjny <http://tdo.edu.pl>, w którym zamieszczono m.in.: artykuły, porady, prezentacje multimedialne, filmy i videoblogi na temat oszczędzania. W ramach akcji realizowany był także konkurs filmowy, oparty na multimedialnym portalu społecznościowym i mini konkurs e-learningowy. Na potrzeby programu przeprowadzone zostały badania opinii publicznej na temat postaw Polaków wobec oszczędzania. Wzbudziły one duże zainteresowanie zarówno prasy, jak i liderów opinii publicznej. Na podstawie dostępnych na rynku narzędzi badawczych szacujemy, że kontakt z materiałami edukacyjnymi o oszczędzaniu oraz promocyjnymi o TdO za pomocą mediów i Internetu miało 7,6 miliona osób.

Innowacje w bankowości – to ogólnopolski konkurs Fundacji Kronenberga i Banku, skierowany do studentów II-V roku wszystkich typów uczelni. Jego celem jest zainspirowanie młodych ludzi do zaproponowania innowacyjnych rozwiązań biznesowych. Pozwala to wykorzystać wiedzę i kreatywność młodych ludzi oraz zwiększyć ich wiarę w możliwości rozwijania swojej kariery.

W I edycji nagrodę główną, 10 000 zł oraz 3 miesięczny staż w Banku, otrzymał Paweł Tatomir z Uniwersytetu Warszawskiego. Dodatkowo przyznanych zostało pięć wyróżnień oraz nagrody w wysokości 2 000 zł.

W drugim, trzecim i czwartym kwartale 2009 roku trwały przygotowania do II edycji programu, który rusza w styczniu 2010 roku.

Konkurs Mikroprzedsiębiorca Roku 2009 – to konkurs dla właścicieli mikrofirm. Poprzez jego organizację Fundacja chce promować aktywną postawę w zakresie przedsiębiorczości, zachęcać do zakładania firm oraz pokazywać najlepsze z nich jako przykłady efektywnych działań gospodarczych.

Tegorocznym laureatem i zdobywcą prestiżowego tytułu Mikroprzedsiębiorca Roku 2009 została firma Nexwell Engineering z Wrocławia założona przez Michała Kowalczyka. Nagrodzona firma zajmuje się projektowaniem oraz produkcją nowoczesnych systemów. Zwycięzca otrzymał nagrodę w wysokości 30 000 zł. Przyznanie nagród poprzedziła prezentacja wyników badania pt. „*Barriere rozwoju mikroprzedsiębiorczości w Polsce*”, zrealizowanego przez Fundację Kronenberga przy merytorycznej współpracy Microfinance Centre. Badanie zostało przeprowadzone na próbie 500 mikrofirm przez Pentor Research International. Uroczystość wręczenia nagród w V edycji konkursu odbyła się 25 czerwca w sali New Connect Warszawskiej Giełdy Papierów Wartościowych.

Nagroda Banku Handlowego w Warszawie S.A. za szczególny wkład w rozwój nauki w sferze ekonomii i finansów – jest to konkurs, którego celem jest promowanie najbardziej wartościowych publikacji w dziedzinie teorii ekonomii i finansów. Nagroda ta jest uznawana za jedną z najbardziej prestiżowych polskich nagród w dziedzinie ekonomii.

Na XV edycję konkursu nadesłanych zostało 19 zgłoszeń. Ich oceny oraz wyboru laureata dokonało jury, w którego skład weszli: prof. Leszek Zienkowski (†) – przewodniczący, prof. Marek Belka, prof. Stanisław Gomułka, prof. Urszula Grzełowska, prof. Witold Koziński, prof. Adam Noga, prof. Zdzisław Sadowski, prof. Andrzej Sławiński,

Zwyciężczynią konkursu została dr Anna Moździerz z Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie za pracę pt. „Nierównowaga finansów publicznych”. Uroczyste przyznanie Nagrody odbyło się 15 października 2009 roku. Po ceremonii wręczenia Nagrody i wykładzie Laureata odbyła się konferencja ekonomiczna, której tematem były wyzwania polskiej polityki fiskalnej w obliczu kryzysu. Poprowadził ją Piotr Kalisz - starszy ekonomista Banku, a wśród zaproszonych panelistów znaleźli się: Ludwik Kotecki - Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów, prof. Stanisław Gomułka - Główny Ekonomista Business Centre Club, Rafał Antczak - Wiceprezes Deloitte Business Consulting oraz dr Anna Moździerz - laureatka tegorocznej Nagrody.

Konkurs „Czas na młodych”

W ramach popularyzacji pracy laureatki tegorocznej Nagrody Banku Handlowego opracowany został program konkursu „Czas na młodych”. W jego ramach studenci będą proponowali rozwiązania dotyczące polityki makroekonomicznej państwa. Zadaniem konkursowym jest napisanie pracy na temat "Zostałem Ministrem Finansów - co zrobić z deficytem budżetowym". Warunkiem udziału w konkursie jest umieszczenie w tekście przynajmniej jednego z 5 zaproponowanych cytatów, pochodzących ze zwycięskiej pracy laureatki tegorocznej edycji Konkursu o Nagrodę Banku Handlowego w Warszawie S.A., dr Anny Moździerz. Rozstrzygnięcie konkursu nastąpi 21 stycznia 2010 roku.

Program Wolontariatu Pracowniczego – to program, którego celem jest rozwijanie zaangażowania społecznego pracowników Banku. Do jego głównych filarów należą: angażowanie pracowników Banku w edukację finansową, Światowy Dzień Citi dla Społeczności oraz innowacyjny projekt pracy wolontariackiej podczas firmowych wyjazdów integracyjnych. Ponadto pracownicy Banku mogą skorzystać z ofert indywidualnej pracy wolontariackiej, wziąć udział w akcji „Zostań Asystentem Św. Mikołaja” czy pomóc przy przeprowadzeniu Festiwalu Zaczarowanej Piosenki, który wspiera osoby niepełnosprawne. Pracownicy służą pomocą indywidualnie oraz w zorganizowanych grupach.

W 2009 roku zrealizowanych zostało 126 projektów, a w akcje wolontariackie wolontariusze angażowali się prawie 2 500 razy. Największym przedsięwzięciem był Światowy Dzień Citi dla Społeczności, w ramach którego 1 500 pracowników Citi Handlowy, członków ich rodzin i przyjaciół, zrealizowało 97 projektów, w tym 65 stworzonych przez siebie w ramach konkursu „Wolontariusz na Bank!”.

Pomoc otrzymało ok. 17 000 potrzebujących.

Program Dotacji – to konkurs grantowy, poprzez który Fundacja wspiera najbardziej wartościowe projekty realizowane przez instytucje non-profit w sferze edukacji i rozwoju lokalnego.

W roku 2009 Zarząd Fundacji podjął decyzję o dofinansowaniu 54 projektów na łączną kwotę 854 177 zł. W tej liczbie znalazły się 42 projekty o charakterze lokalnym, rekomendowane przez dyrektorów oddziałów Banku, dofinansowane na łączną kwotę 424 277 zł.

Dotacje przyznano m.in. na projekt aktywizacji zawodowej osób w średnim wieku „50+ stawiam na przedsiębiorczość” Fundacji Wspierania Rozwoju Społecznego „Leonardo”, na szkolenie dla wyróżniających się studentów kierunków ekonomicznych „Akademia Liderów Rynku Kapitałowego” Fundacji im. Lesława A. Pagi, na nagrody w „Konkursie Wokalnym im. Jana, Edwarda i Józefiny Reszków” organizowanym przez Filharmonię Częstochowską, symulacyjną grę ekonomiczną organizowaną przez Instytut Psychologii Uniwersytetu Jagiellońskiego, konkurs wiedzy o Wielkopolsce organizowany przez Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Wielkopolski czy też na program edukacyjny „Nieznane dziedzictwo Krakowa, organizowany przez Muzeum Historyczne Miasta Krakowa.

Nowe inicjatywy na rzecz edukacji finansowej

Fundacja Kronenberga przy współpracy z Domem Badawczym Maison i Pentor przeprowadziła obszerne badania stanu wiedzy finansowej Polaków. Wykazały one, że Polakom brakuje podstawowej wiedzy ekonomicznej, która umożliwiałaby im sprawne funkcjonowanie w świecie finansów. Wyniki wskazują również, iż najlepszą drogą do większego włączenia Polaków w system finansowy jest edukacja finansowa.

Badania zostały zaprezentowane i omówione na XIX Forum Ekonomicznym w Krynicy, podczas panelu „Wykształceni są bogatsi. Wpływ wiedzy finansowej Polaków na rozwój gospodarczy”.

We wrześniu 2009 roku, na łamach dziennika Rzeczpospolita, ukazał się artykuł dotyczący stanu wiedzy finansowej Polaków. Opublikowane wyniki badań oraz oceny ekspertów, potwierdziły niską świadomość społeczeństwa w zakresie podstaw ekonomii oraz konieczność edukacji w tym obszarze.

W ramach realizowanego przez Fundację Kronenberga programu „Tydzień dla Oszczędzania” w tygodniku „Newsweek” został opublikowany dodatek poświęcony oszczędzaniu. Na bazie obszernego badania przeprowadzonego przez PENTOR, zdiagnozowano stan wiedzy i postawy Polaków wobec oszczędzania w obliczu kryzysu.

Fundacja współpracowała również ze Związkiem Banków Polskich biorąc aktywny udział w pracach powołanego przy ZBP Forum Edukacji Finansowej.

ZrozumFinanse.pl, portal edukacyjny Banku, który działa od listopada 2007 roku., do tej pory odwiedziło ponad 600 tysięcy użytkowników. W portalu zastosowano innowacyjną segmentację, która dzieli użytkowników na trzy grupy: „Singiel”, „Para” i „Rodzina”. Największą popularnością wśród dostępnych na stronie rozwiązań stale cieszy się Gra Strategiczna, która jest symulacją zarządzania finansami. Internauta w trakcie 30 tur (każda symbolizuje jeden miesiąc życia) ma za zadanie tak zarządzać osobistymi finansami, aby pod koniec gry dysponować jak największymi zasobami: gotówką, oszczędnościami (lokaty, fundusze inwestycyjne), majątkiem ruchomym (np. samochód) i nieruchomym (mieszkanie), a także odpowiednimi zabezpieczeniami finansowymi (fundusz emerytalny, ubezpieczenie na życie). Aby ułatwić poruszanie się po stronie, portal zbudowany jest z działów, w których treści są pogrupowane tematycznie. Użytkownik ma do wyboru następujące sekcje: Krok po kroku, Świat finansów, Co zrobić gdy, Poznaj skutki, Temat dnia, a także Słownik. Wśród wielu rozwiązań multimedialnych prezentowanych w portalu, można znaleźć prezentacje, filmy oraz sondę prezentującą praktyczne aspekty poszczególnych produktów bankowych.

8.5.2 *Mecenat kulturalny*

Na polu dziedzictwa kulturowego Fundacja Kronenberga po raz dziesiąty przyznała **Nagrodę im. prof. Aleksandra Gieysztora**. Jest to najbardziej prestiżowa nagroda przyznawana za starania na rzecz ochrony polskiego dziedzictwa kulturowego. Przyznawana jest corocznie instytucjom bądź osobom prywatnym, m.in. za:

- działalność muzealną, konserwatorską, archiwalną, biblioteczną,
- utrwalanie i ochronę polskiego dziedzictwa kulturalnego za granicą,
- inicjatywy mające na celu gromadzenie oraz ochronę śladów i pamiątek dziedzictwa kulturalnego,
- upowszechnianie wiedzy o potrzebie i metodach ochrony dziedzictwa kulturowego w Polsce.

Laureatem tegorocznej, jubileuszowej nagrody został prof. dr hab. Jan K. Ostrowski, dyrektor Zamku Królewskiego na Wawelu, inicjator wydania monumentalnego opracowania dorobku sztuki sakralnej na wschodnich ziemiach dawnej Rzeczypospolitej. Kapituła Nagrody im. Profesora Aleksandra Gieysztora nagrodziła prof. Jana K. Ostrowskiego za działania mające na celu rozpoznanie fragmentu dziedzictwa kulturowego ziem stanowiących niegdyś część Rzeczypospolitej, a obecnie pozostających poza granicami Polski. Prowadzony przez prof. Ostrowskiego program badawczy przewiduje pełną inwentaryzację zabytków sztuki sakralnej na wskazanym terenie, z uwzględnieniem stanu sprzed 1939 roku oraz zabytków zniszczonych i rozproszonych w wyniku II Wojny Światowej.

Bank był sponsorem wystawy rzeźbiarza Igora Mitoraja „**Lux In Tenebris**” oraz koncertu Włodzimierza Pawlika. Wystawa zorganizowana została w związku z jubileuszem 400-lecia istnienia Sanktuarium Matki Bożej Łaskawej, Patronki Warszawy. Podczas wystawy zaprezentowane zostały 22 rzeźby m.in.: „Alfeo”, „Angelo”, „Angelo II”, „Vulcano”, „Testa San Giovanni”.

9. **Celowe spółki inwestycyjne**

W 2009 roku Grupa prowadziła operacje kapitałowe za pośrednictwem trzech spółek inwestycyjnych, których działalność finansowana była przez Bank poprzez zwrotne dopłaty do kapitału spółek, pożyczki podporządkowane, kredyty oraz z wyników finansowych spółek. W związku z zamiarem ograniczenia tej działalności przewiduje się, iż część spółek inwestycyjnych będzie podlegała sukcesywnemu zbywaniu lub likwidacji. Według informacji dostępnych w dniu sporządzania sprawozdania finansowego (wstępne, niezaudytowane) podstawowe dane finansowe opisywanych podmiotów, wg stanu na 31 grudnia 2009 roku, przedstawiały się następująco:

w tys. zł

Nazwa jednostki	Siedziba	Udział Banku w kapitale zakładowym spółki %	Suma bilansowa 31.12.2009 tys. zł	Kapitał własny 31.12.2009 tys. zł	Wynik finansowy netto za 2009 rok tys. zł
Handlowy Inwestycje Sp. z o.o.	Warszawa	100,00	16 824	12 089	371
Handlowy Investments S.A	Luksemburg	100,00	29 230	28 991	1 588
Handlowy Investments II S.a.r.l	Luksemburg	100,00	7 138	6 927	104

VI. Istotne czynniki ryzyka związane z działalnością Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.

1. Istotne czynniki ryzyka i zagrożenia związane z otoczeniem Grupy

1.1 Gospodarka

Pomimo sygnałów ożywienia gospodarczego w gospodarce światowej, dynamika wzrostu PKB u najważniejszych partnerów handlowych Polski najprawdopodobniej utrzyma się w 2010 roku na relatywnie niskim poziomie. Słaby wzrost popytu zagranicznego jest potencjalnym czynnikiem ryzyka, który może przyczynić się do słabszego od oczekiwań wzrostu w Polsce.

Pogorszenie stanu finansów publicznych zwiększa ryzyko przekroczenia przez dług publiczny drugiego progu ostrożnościowego ustalonego na poziomie 55% PKB. Realizacja tego scenariusza mogłaby oznaczać konieczność szybkiego ograniczenia wydatków publicznych lub podniesienia podatków, prowadząc do głębokiego spowolnienia dynamiki PKB. Doprowadziłoby to do pogorszenia sytuacji na rynku pracy a w rezultacie również kondycji finansowej klientów banku.

Niepewność odnośnie stanu finansów publicznych oraz perspektyw wzrostu zwiększa ryzyko potencjalnych zawirowań na rynkach finansowych. Przyczyniać się do tego może również znaczne pogorszenie kondycji niektórych gospodarek strefy euro, które mogłoby doprowadzić do ponownego zwiększenia awersji do ryzyka.

1.2 Ryzyka związane z regulacjami prawnymi

Wszelkie zmiany w polityce gospodarczej i systemie prawnym mogą mieć znaczny wpływ na sytuację finansową Banku. Z punktu widzenia regulacji działalności sektora bankowego, szczególne znaczenie mają ustawy, a także akty wykonawcze do nich, w tym rozporządzenia Ministra Finansów, uchwały Zarządu Narodowego Banku Polskiego („NBP”) oraz zarządzenia Prezesa NBP i uchwały Komisji Nadzoru Finansowego („KNF”). Od 1 stycznia 2008 roku Komisja Nadzoru Finansowego przejęła kompetencje dotychczas działającej Komisji Nadzoru Bankowego („KNB”).

Wśród wyżej wskazanych regulacji jako najważniejsze można wymienić:

- dopuszczalny stopień koncentracji kredytów i sumy wierzytelności (Prawo Bankowe);
- maksymalny poziom kapitałów własnych, jakie mogą być przeznaczone na inwestycje na rynku kapitałowym (Prawo Bankowe);
- określenie standardów płynności, wypłacalności oraz standardów ryzyka kredytowego (uchwały KNB/KNF);
- zarządzanie ryzykiem w banku (Prawo bankowe, uchwały KNB/KNF)
- tworzenie i odprowadzanie rezerw obowiązkowych (Ustawa o NBP, Prawo Bankowe, uchwały KNB/KNF oraz uchwały Zarządu NBP);
- podatki i inne świadczenia o podobnym charakterze;

- ustawa z dnia 7 lipca 2005 roku o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz o zmianie niektórych innych ustaw ograniczających maksymalne oprocentowanie od kredytu konsumenckiego i maksymalne kwoty opłat związanych z tym kredytem;
- ograniczenia w udzielaniu kredytów walutowych zabezpieczanych hipotecznie wynikające z Rekomendacji S Komisji Nadzoru Bankowego;
- ustawa z dnia 16 lutego 2007 roku o ochronie konkurencji i konsumentów;
- ustawa z dnia 23 sierpnia 2007 roku o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym;
- ustawa z dnia 16 listopada 2000 roku o przeciwdziałaniu wprowadzaniu do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł oraz o przeciwdziałaniu finansowaniu terroryzmu;
- ustawa z dnia 29 lipca 2001 roku o kredycie konsumenckim;
- ograniczenia w udzielaniu kredytów walutowych zabezpieczanych hipotecznie wynikające z Rekomendacji S(II) Komisji Nadzoru Finansowego.

W związku z brakiem implementacji do prawa polskiego w wymaganym terminie, tj. do dnia 1 listopada 2009 roku Dyrektywy 2007/64/WE z dnia 13 listopada 2007 roku w sprawie usług płatniczych w ramach rynku wewnętrznego (tzw. Dyrektywa PSD), proces dostosowania działalności instytucji podlegających Dyrektywie PSD nie został przeprowadzony zgodnie z założeniami wytyczonymi przez Unię Europejską. W czwartym kwartale 2009 roku prowadzone były dalsze prace legislacyjne, mające na celu transpozycję regulacji europejskich do przepisów krajowych.

Ponadto, w związku z brakiem implementacji do prawa polskiego w wymaganym terminie, tj. do dnia 1 listopada 2007 roku Dyrektywy 2004/39/WE z dnia 21 kwietnia 2004 roku w sprawie rynków instrumentów finansowych (tzw. Dyrektywa MiFID) oraz aktów o charakterze wykonawczym do niej, tj. Rozporządzenia Komisji Nr 1287/2006 i Dyrektywy Komisji Nr 73/2006 (obydwa akty z dnia 10 sierpnia 2006 roku), proces dostosowania działalności instytucji podlegających Dyrektywie MiFID (firm inwestycyjnych oraz instytucji kredytowych prowadzących działalność inwestycyjną) nie został przeprowadzony zgodnie z założeniami wytyczonymi przez Unię Europejską. W 2008 roku były prowadzone dalsze prace legislacyjne, mające na celu transpozycję regulacji europejskich do przepisów krajowych, w szczególności do Ustawy o obrocie instrumentami finansowymi oraz rozporządzeń Ministra Finansów wydawanych na jej podstawie. Proces implementacji został jednak ukończony pod koniec 2009 r. po uwzględnieniu w treści przepisów zmian wynikających z orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, który zbadał je na wniosek Prezydenta. Ustawa zmieniająca przepisy dotychczas obowiązujące w zakresie obrotu instrumentami finansowymi została opublikowana w dniu 6 października 2009 roku i weszła w życie po 14 dniach od jej publikacji, a rozporządzenia wykonawcze do tej ustawy zostały opublikowane w dniu 2 grudnia 2009 roku i weszły w życie 16 grudnia 2009 roku. Od dnia wejścia w życie przepisów jest liczony sześciomiesięczny termin na dostosowanie się Banku do nowych wymogów i biorąc pod uwagę to, że termin na dostosowanie się do przepisów ustawy będzie różny od terminu na dostosowanie się do wymogów rozporządzeń, może to rodzić pewne ryzyka w okresie pomiędzy 21 kwietnia 2010 roku (termin na dostosowanie się wynikający z ustawy) a 16 czerwca 2010 roku (termin wynikający z rozporządzeń) wynikające z faktu, że ustawa wprowadza tylko wymogi ogólne, które są uszczegółowiane w przepisach wykonawczych.

Zmiany legislacyjne we wskazanym powyżej zakresie dotyczą również działalności spółki zależnej Banku – Domu Maklerskiego Banku Handlowego S.A.

1.3 Konkurencja w sektorze bankowym

Trudne warunki ekonomiczne odbiły się niekorzystnie na wynikach banków działających w Polsce, choć relatywnie do instytucji działających w innych krajach europejskich, można powiedzieć, iż polski sektor bankowy nie został poważnie dotknięty trwającym kryzysem gospodarczym. Nadal jednak priorytetem banków pozostaje zapewnienie stabilnych źródeł finansowania, które umożliwią kontynuowanie akcji kredytowej, niewątpliwie ograniczonej w 2009 roku. W tym celu kontynuowana będzie konkurencja o depozyty klientów, choć jej wymiar będzie zdecydowanie mniejszy, niż w 2009 roku, kiedy to niektóre instytucje były gotowe oferować klientom stawki depozytowe, poniżej kosztu pieniądza na rynku.

Zwiększone ryzyko kredytowe wywołane trudnym położeniem przedsiębiorstw, a także pogarszająca się ze względu na rosnące bezrobocie sytuacja klientów indywidualnych sprawiły, iż banki zdecydowanie ostrożniej oceniają zdolność kredytową swoich klientów. Z tego też powodu, banki przywiązywać będą większą wagę do podejmowania szerszej współpracy z obecnymi klientami, niż do pozyskiwania nowych. W długim terminie powinno przynieść to pozytywny skutek w postaci obniżenia kosztów ryzyka i poprawy wyników sektora bankowego.

Bank będąc świadomym występujących ryzyk jest dobrze przygotowany do konkutowania w trudnych warunkach, posiada silną bazę kapitałową i jest postrzegany jako stabilna i godna zaufania instytucja na polskim rynku. Istnieje jednak prawdopodobieństwo, iż nasilająca się konkurencja w sektorze bankowym oraz spowolnienie gospodarcze może mieć negatywny wpływ na osiągnięte przez Bank wyniki.

2. Istotne czynniki ryzyka i zagrożenia związane z Grupą i jej działalnością

2.1 Ryzyko płynności

Niezgodność w terminach zapadalności kredytów i finansujących je depozytów jest typowa dla działalności bankowej i występuje również w Banku. Może ona powodować potencjalne problemy z bieżącą płynnością w przypadku skumulowania się większych wypłat klientów. Za zarządzanie aktywami i pasywami Banku, w tym regulację i kontrolę ryzyka płynności, odpowiada Komitet ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami Banku, którego strategię realizuje Pion Skarbu.

Podstawowym zadaniem Komitetu ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami Banku jest zarządzanie strukturą bilansu w celu zwiększania jego dochodowości, określanie dopuszczalnych rozmiarów ryzyka finansowego podejmowanego w poszczególnych zakresach działalności, koordynacja polityki cenowej w zakresie stóp procentowych oraz podejmowanie decyzji w sprawie systemu cen transferowych w Banku.

W ramach zarządzania ryzykiem płynności Komitet ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami Banku odpowiada za przygotowanie i wdrożenie jednolitej polityki zarządzania ryzykiem płynności w Banku, zatwierdza roczne plany płynnościowe i plany finansowania strony aktywnej Banku oraz limity płynnościowe dla Banku, jak również plan działania w sytuacjach awaryjnych w zakresie płynności. Ustala ponadto wartości progowe (limity) dla poszczególnych źródeł finansowania oraz prowadzi cyklicznie przegląd raportów ryzyka płynności.

Baza depozytowa Banku jest stabilna i zdywersyfikowana. Ponadto Bank posiada duży portfel płynnych papierów wartościowych, dobrą dostępność do środków na rynku międzybankowym oraz wysokie fundusze własne. Poziom ryzyka płynności jest niski.

2.2 Ryzyko walutowe

Bank dokonuje operacji walutowych w imieniu klientów oraz na rachunek własny, utrzymując się w ramach ustalonych limitów na otwarte pozycje walutowe. W związku z tym Bank ponosi ryzyko kursowe i nie ma pewności, że przyszłe zmiany kursów wymiany walut nie będą mieć negatywnego wpływu na jego sytuację finansową. Za kontrolę ryzyka walutowego odpowiedzialny jest Departament Ryzyka Rynkowego, współpracujący z Pionem Skarbu zarządzającym płynnością i pozycją walutową. Poziom ryzyka rynkowego pozycji własnych banku jest umiarkowany, a limit wartości narażonej na ryzyko (VaR) z tytułu otwartych pozycji walutowych ustalony jest na poziomie poniżej 1% kapitałów własnych Banku.

2.3 Ryzyko stopy procentowej

Podobnie jak inne polskie banki, Bank jest narażony na ryzyko wynikające z niedopasowania terminów zmian stóp procentowych aktywów i finansujących je pasywów (ryzyko luki terminów przeszacowania), jak również wrażliwości wartości dłużnych papierów wartościowych oraz instrumentów pochodnych opartych o stopy procentowe na zmiany rynkowych stóp procentowych (ryzyk ceny). W aspekcie ryzyka luki przeszacowania ryzyko stopy procentowej może wystąpić w przypadku braku możliwości zrekompensowania spadku dochodów z tytułu obniżki stóp procentowych naliczanych od udzielonych kredytów poprzez obniżenie poziomu odsetek wypłacanych deponentom. Analogicznie, ryzyko dotyczy także sytuacji, gdy nie jest możliwe rekompensowanie wzrostu oprocentowania naliczanego deponentom.

poprzez podniesienie stóp oprocentowania naliczanych kredytobiorcom. W aspekcie ryzyka ceny ryzyko stopy procentowej może wystąpić w przypadku negatywnego wpływu zmian rynkowych stóp procentowych na wycenę portfela instrumentów portfela handlowego bezpośrednio na wynik finansowy banku lub na wartość funduszy własnych banku w przypadku portfela papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży. Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej należy do zadań Komitetu ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami Banku, który m.in. tworzy politykę cenową Banku w odniesieniu do ryzyka stopy procentowej. Poziom ryzyka stopy procentowej w 2009 roku kształtował się w przedziale niskim do średniego w przypadku portfeli handlowych oraz w przedziale średnim do wysokiego w przypadku portfeli bankowych.

2.4 Ryzyko związane z działalnością kredytową

Ryzyko kredytowe to potencjalna strata powstała w wyniku niezdolności klienta to uregulowania umownych zobowiązań w skutek niewypłacalności lub innych przyczyn, po uwzględnieniu zabezpieczenia, ochrony kredytowej nieruchomości oraz innych umów ograniczających stratę. Bank na bieżąco monitoruje portfel kredytowy, klasyfikując je zgodnie z odpowiednimi regulacjami i tworzy wymagane przepisami rezerwy na należności. Zdaniem Zarządu, obecny poziom rezerw jest właściwy. W związku z możliwością zmiany warunków zewnętrznych lub zaistnienia innych okoliczności, które mogłyby negatywnie wpłynąć na klientów, nie ma pewności, że w przyszłości konieczność tworzenia rezerw stosownych do istniejącego portfela kredytowego nie będzie miała negatywnego wpływu na sytuację finansową Banku, oraz że istniejące rezerwy i zabezpieczenia okażą się wystarczające dla pokrycia możliwych strat z działalności kredytowej.

2.5 Ryzyko związane z inwestycjami kapitałowymi

Inwestycje kapitałowe dzielą się na dwie kategorie: strategiczne i do zbycia. Portfel inwestycji strategicznych zawiera akcje i udziały Banku w polskich instytucjach finansowych o strategicznym znaczeniu dla Banku ze względu na prowadzone przez niego operacje. Zaangażowania do zbycia pochodzą między innymi z operacji polegających na konwersji wierzytelności na udziały kapitałowe, a także są pozostałościami po prowadzonej przez Bank w przeszłości działalności inwestycyjnej. Inwestycje realizowane są bezpośrednio przez Bank lub pośrednio przez spółki inwestycyjne Banku (ze 100% udziałem Banku). W przypadku części inwestycji kapitałowych ich wycena opiera się na założeniu znalezienia inwestora strategicznego dla spółki, w której Bank jest udziałowcem. Dlatego też utrzymanie się wysokiego poziomu inwestycji zagranicznych może być kluczowe z punktu widzenia wyceny tych inwestycji. Ponadto ze względu na szereg zjawisk makroekonomicznych, sytuację na rynku kapitałowym i inne czynniki mające wpływ na działalność spółek, w których Bank jest udziałowcem, cena sprzedaży posiadanych udziałów może okazać się niższa od spodziewanej, a nawet niższa od ich wartości w księgach Banku. Bank na bieżąco monitoruje i kontroluje inwestycje kapitałowe należące do jego portfela, poczynił już znaczące rezerwy związane z inwestycjami kapitałowymi, więc obecny poziom ryzyka związany z dalszym spadkiem wartości portfela inwestycyjnego Banku jest niski.

2.6 Ryzyko operacyjne

Ryzyko operacyjne to ryzyko strat związanych z nieadekwatnymi lub niewłaściwymi procedurami wewnętrznymi, błędami osób lub systemów technicznych, a także ryzyko strat wynikających z okoliczności zewnętrznych.

Ryzyko operacyjne obejmuje ryzyko związane z praktykami lub zwyczajami rynkowymi. Obejmuje ono również ryzyko nieprzestrzegania obowiązującego prawa oraz wewnętrznych regulacji Banku. Ryzyko operacyjne nie obejmuje ryzyka reputacji, ryzyka strategii lub ryzyka strat, które są tylko i wyłącznie skutkiem uprawnionych decyzji dotyczących podejmowania ryzyka kredytowego, rynkowego lub ubezpieczeniowego.

Procesy identyfikacji ryzyka, samooceny oraz raportowania, w zasadniczych aspektach, są ujednolicone i ogólnie przyjęte we wszystkich jednostkach organizacyjnych Banku. Procesy ograniczania, monitorowania oraz mierzenia ryzyka są określone dla każdej jednostki organizacyjnej i mogą być różne dla poszczególnych jednostek.

Procesy kontrolne wdrożone w Grupie służą ograniczaniu przyczyn wystąpienia negatywnych skutków zdarzeń operacyjnych (włącznie ze stratami operacyjnymi), zmniejszaniu prawdopodobieństwa ich wystąpienia oraz minimalizowaniu dotkliwości potencjalnych skutków. Przykładowe mechanizmy

kontrolne to: podział obowiązków w ramach funkcji wykonawca-kontroler (*maker-checker*), monitorowanie ustalonych limitów, wymogi polityki regulującej sprzedaż i zakup papierów wartościowych przez pracowników. Mechanizmy ograniczania ryzyka obejmują również transfer ryzyka (*outsourcing*, ubezpieczenia).

2.7 Wpłaty na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego

Na mocy Ustawy o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, Bank objęty jest obowiązkowym systemem gwarantowania depozytów ludności. Banki objęte systemem gwarancji depozytów mają obowiązek dokonywania określonych wpłat na rzecz funduszu.

Wskutek ogólnego pogorszenia się sytuacji w sektorze lub upadłości czy pogorszenia się kondycji finansowej jednego z banków należących do Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, może zaistnieć konieczność wysokiej wpłaty na rzecz funduszu przez Bank, jak i innych uczestników Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, w wysokości proporcjonalnej do wysokości utworzonego funduszu ochrony środków gwarantowanych w danym podmiocie. Może się to wiązać z negatywnymi skutkami dla wyników finansowych Banku.

VII. Perspektywy rozwoju Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.

1. Ogólne cele rozwoju Grupy

Głównym celem Banku pozostaje długoterminowe budowanie wartości dla akcjonariuszy poprzez zapewnienie odpowiedniego zwrotu z kapitału, jak również utrzymanie płynności oraz adekwatności kapitałowej na poziomie gwarantującym bezpieczeństwo naszym klientom oraz zaufanie do instytucji.

W najbliższym czasie Bank skupiać się będzie na zwiększaniu współpracy z dotychczasowymi klientami, oferując im obsługę dopasowaną do ich oczekiwań i preferencji. Nowa segmentacja klientów zostanie oparta o wzorce zachowań, jak również zakres współpracy klienta z Bankiem. Bank chce być liderem pod względem innowacyjności proponowanych rozwiązań koncentrując się przy tym na zapewnieniu najwyższej na rynku satysfakcji klientów. W tym celu Bank opracował odpowiednie standardy jakościowe dla poszczególnych grup klientów, jak również wprowadził parametry jakościowe w systemach motywacyjnych dla pracowników. Ponadto rozwój sieci usług bankowych odpowiadał będzie stylowi życia klientów i będzie zmierzał w kierunku integracji bankowości tradycyjnej z telefoniczną i internetową.

1.1 Bankowość przedsiębiorstw

Bank jest jedną z wiodących instytucji finansowych działających w segmencie usług bankowych dla przedsiębiorstw.

Udział rynkowy Banku w kredytach dla przedsiębiorstw wyniósł około 2,6% na koniec 2009 roku, natomiast w depozytach firm wyniósł 6,3%.

W roku 2010 Bank planuje znacząco rozszerzyć współpracę z obecnymi klientami, skupiając się na oferowanej jakości obsługi oraz zmianie modelu serwisowego, w taki sposób by jak najlepiej odpowiadał potrzebom naszych klientów. Nadrzędnym celem Banku jest istotne podniesienie zadowolenia klientów z oferowanych produktów i usług oraz osiągnięcie pozycji lidera innowacyjności, oferującego nowatorskie rozwiązania. Bank będzie dążył do umocnienia relacji z klientami korporacyjnymi i premiowania ich lojalności. W tym celu zostanie wprowadzony nowy sposób szkolenia i motywowania doradców bankowych promujący budowę trwałej i szerokiej relacji z klientem poprzez zwiększenie zakresu współpracy. Oznaczać to będzie także, zwiększenie czasu pracy doradcy bankowego na poznanie potrzeb klientów.

Istotna część przychodów Banku generowana będzie z obsługi handlu, zarządzania środkami finansowymi oraz produktów Pionu Skarbu, w tym w istotnej części z wymiany walutowej. Innowacyjne produkty najwyższej jakości stanowić będą jeden z najistotniejszych czynników przewagi konkurencyjnej Banku, szczególnie przy współpracy z wymagającymi klientami krajowymi oraz międzynarodowymi.

Wprowadzając zmiany związane z założeniami nowej strategii Bank koncentrować się będzie na osiągnięciu możliwie najwyższej efektywności operacyjnej.

1.2 Działalność maklerska

Udział rynkowy DMBH mierzony wartością obrotu akcjami na GPW w 2009 roku wzrósł do poziomu 12,5% w porównaniu z 12,2% rok wcześniej, dzięki czemu DMBH osiągnął pierwszą pozycję na rynku.

Rozwój działalności maklerskiej w dużej mierze jest i będzie zależny od koniunktury na polskim rynku kapitałowym, która ze względu na niepewność może charakteryzować się dużą zmiennością.

Dominującą grupą klientów DMBH pod względem udziału w przychodach są nadal klienci instytucjonalni. DMBH ma na celu utrzymanie udziału w tym segmencie.

Nie bez znaczenia jest także fakt, że spodziewane oferty publiczne o dużej wartości (m.in. PZU, Polkomtel, Tauron) mogą przyciągnąć inwestorów zagranicznych, którzy, oprócz krajowych instytucji finansowych, są główną grupą klientów obsługiwanych przez DMBH.

DMBH liczy, że obserwowany wzrost przychodów prowizyjnych w segmencie klientów detalicznych, jaki miał miejsce w IV kwartale 2009 roku, utrzyma się, a nawet przyspieszy w 2010 roku.

1.3 Bankowość detaliczna

W 2010 roku Bank będzie skupiał swoje działania na określonych segmentach rynku bankowości detalicznej w Polsce zgodnie z przyjętą strategią na lata 2010-2012. Prowadzone działania zmierzać będą do wyraźnego zróżnicowania modeli serwisowych dla każdego z segmentów oraz wdrożenia niezbędnych zmian pozwalających wyróżnić ofertę i poziom serwisu Banku na tle konkurentów. W I kwartale 2010 roku rozpoczęte zostało wdrożenie standardów dla każdego z segmentów.

Celem strategicznym Banku będzie umacnianie relacji z już obsługiwanymi klientami poprzez zwiększenie ilości produktów, z których korzystają klienci. Szczególnym obszarem będą oferty kierowane do klientów posiadających w Banku wyłącznie kartę kredytową. Bank będzie się starał zaktywizować tę grupę klientów proponując atrakcyjne produkty oszczędnościowe oraz inwestycyjne.

Oprócz produktów o charakterze inwestycyjnym lub oszczędnościowym rozwijana jest oferta produktów ubezpieczeniowych dopasowanych do zróżnicowanych potrzeb klientów dotyczących ochrony ubezpieczeniowej w zakresie życia i zdrowia, jak również ubezpieczeń o charakterze majątkowym. Wraz z ofertą produktową rozwijane są nowe kanały dystrybucji, w tym kanał telefoniczny oraz internetowy.

W obszarze klientów zamożnych celem będzie utrzymanie wiodącej pozycji na rynku poprzez promowanie modelu obsługi, zapewniającego szczegółowe poznanie potrzeb klienta poprzedzające przedstawienie oferty inwestycyjno-ubezpieczeniowej. W pierwszej połowie 2010 roku Bank planuje również zaoferowanie klientom zamożnym możliwości skorzystania z nowych, innowacyjnych usług dodatkowych stanowiących uzupełnienie oferty produktów finansowych.

1.4 Sieć dystrybucji

W perspektywie rozwoju na 2010 rok Bank będzie kontynuował działania zapewniające właściwy poziom obsługi klienta. Jednocześnie będzie reagował na zmiany zachodzące na rynku.

Zgodnie z przyjętą strategią, w 2010 roku we wszystkich oddziałach na rynkach G9 (największe miasta w kraju, strategicznie ważne z punktu widzenia rozwoju działalności detalicznej) i Tier1 (duże miasta z wysokim poziomem aktywności gospodarczej) kontynuowany będzie program „Citi Grow”, którego celem jest standaryzacja jakości sprzedaży i obsługi klienta. Sieć placówek bankowych wspierana będzie aktywnie przez zdalne kanały obsługi klientów (CitiPhone, platforma internetowa, TeleSprzedaż), które zapewniają całodobową obsługę transakcji i dostosowaną do potrzeb klienta sprzedaż produktów bankowych.

Kolejne placówki będą dostosowane do zwiększonego zakresu obsługi depozytowej klientów detalicznych. Prowadzone będą również prace mające na celu rozbudowę sieci oddziałów o nowe placówki na rynkach G9.

VIII. Oświadczenie Banku Handlowego w Warszawie S.A. o stosowaniu w Banku zasad ładu korporacyjnego w 2009 r.

Zasady ładu korporacyjnego, które stosuje Bank Handlowy w Warszawie S.A. („Bank”, „Spółka”)

Bank pragnie stać się najbardziej szanowaną instytucją finansową w Polsce, o wysokim poczuciu odpowiedzialności biznesowej i społecznej. Od 2003 roku Bank przestrzega zasad ładu korporacyjnego przyjętych przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. w formie „Dobrych praktyk w spółkach publicznych 2005” oraz od 1 stycznia 2008 roku w formie „Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW” (DPSN). Głównym celem przyjęcia zasad ładu korporacyjnego jako standardu funkcjonowania Banku było i jest zbudowanie przejrzystych relacji pomiędzy wszystkimi organami i podmiotami zaangażowanymi w funkcjonowanie Spółki, a także zapewnienie, aby zarządzanie Spółką oraz jej przedsiębiorstwem było wykonywane w sposób właściwy, staranny oraz lojalny wobec wszystkich akcjonariuszy. Chęć zapewnienia transparentności działania Banku Handlowego w Warszawie S.A., w tym w szczególności relacji i procesów zachodzących pomiędzy organami statutowymi Spółki, doprowadziła do przyjęcia w celu stosowania w Banku dobrych praktyk objętych dokumentem Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW. Dokument ten jest dostępny na stronie internetowej Giełdy Papierów Wartościowych. Uchwałą z dnia 13 maja 2008 roku Zarząd Banku, a Rada Nadzorcza uchwałą z dnia 20 maja 2008 roku, zadeklarowały wolę przestrzegania przez Bank zasad ładu korporacyjnego zawartych w DPSN z wyjątkiem trzech zasad, które nie znajdują zastosowania w praktyce Banku.

Bank stale podejmuje działania, których celem jest osiągnięcie większej przejrzystości organizacji Banku, podziału kompetencji i funkcjonowania poszczególnych jego organów oraz ich wzajemnych relacji. W tym celu:

- Bank publikuje swoje sprawozdania finansowe zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) od 1 stycznia 2005 roku;
- połowa składu Rady Nadzorczej składa się z członków niezależnych, w tym niezależnego Przewodniczącego Rady;
- w ramach Rady Nadzorczej Banku funkcjonuje Komitet ds. Audytu, w którego skład powinni wchodzić dwaj członkowie niezależni, w tym jeden jest Przewodniczącym Komitetu;
- wynagrodzenia członków organów spółki odpowiadają wielkości spółki i odzwierciedlają zakres obowiązków i odpowiedzialności;
- wszystkie istotne regulacje wewnętrzne, a także dokumenty i informacje związane z Walnymi Zgromadzeniami Banku, dostępne są w siedzibie Banku oraz na jego stronach internetowych.

Zasady ładu korporacyjnego zawarte w DPSN, które nie były przez Bank stosowane w 2009 r.

Bank zadeklarował wolę przestrzegania DPSN z wyjątkiem następujących trzech zasad:

- (i) zasady II.3 (skierowanej do Zarządu) i zasady III.9 (skierowanej do Rady Nadzorczej), dotyczących aprobowania przez Radę Nadzorczą istotnych transakcji/umów z podmiotami powiązanymi, w odniesieniu do umów zawieranych w ramach bieżącej działalności operacyjnej, w szczególności związanej z zarządzaniem płynnością; oraz
- (ii) zasady IV.8 dotyczącej zapewnienia zmiany podmiotu uprawnionego do badania sprawozdania finansowego przynajmniej raz na siedem lat obrotowych.

Zasady II. 3 i III. 9 DPSN nie były przez Bank stosowane wyłącznie w odniesieniu do umów zawieranych z podmiotami powiązanymi w ramach bieżącej działalności operacyjnej, w szczególności związanej z zarządzaniem płynnością.

Biorąc pod uwagę charakter i ilość transakcji zawieranych w ramach bieżącej działalności operacyjnej, nie jest możliwe z punktu widzenia operacyjnego uzyskanie zgód Rady Nadzorczej na ich zawieranie. Należy wskazać równocześnie, iż w okresach miesięcznych Rada Nadzorcza otrzymuje raport z bieżącego

monitorowania działalności Banku, zawierający między innymi informacje o transakcjach zawartych z podmiotami powiązanymi o wartości przekraczającej 100.000 zł.

Stosowanie zasady IV. 8 DPSN nie jest możliwe, ponieważ Bank należy do grupy kapitałowej Citi i objęty jest skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym Citigroup Inc., która stosuje odrębne zasady współpracy z podmiotami badającymi sprawozdania finansowe. Jednocześnie Bank informuje, że przestrzega przepisów obowiązującego prawa nakładających obowiązek rotacji biegłych rewidentów, zgodnie z dyrektywą 2006/43/WE Parlamentu Europejskiego z dnia 17 maja 2006 roku w sprawie ustawowych badań rocznych sprawozdań finansowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych.

System kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem w procesie sporządzania sprawozdań finansowych Banku

Skonsolidowane sprawozdania finansowe Grupy sporządzane są przez Departament Sprawozdawczości Finansowej i Kontroli stanowiący wyodrębnioną organizacyjnie jednostkę działającą w Pionie Finansowym w ramach struktury Sektora Zarządzania i Wsparcia podlegającą bezpośrednio Dyrektorowi Finansowemu – Wiceprezesowi Zarządu Banku.

Proces sporządzania skonsolidowanych sprawozdań finansowych objęty jest systemem kontroli wewnętrznej Grupy mającym na celu wspomaganie procesów decyzyjnych przyczyniających się do wiarygodności i rzetelności sprawozdawczości finansowej. System kontroli wewnętrznej obejmuje mechanizmy kontroli ryzyk związanych z procesem sporządzania sprawozdań finansowych, badanie zgodności działania Grupy w tym zakresie z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi oraz audyt wewnętrzny.

Kontrola wewnętrzna funkcjonalna sprawowana jest przez każdego pracownika oraz dodatkowo przez jego bezpośredniego zwierzchnika i osoby z nim współpracujące oraz przez kierowników jednostek organizacyjnych Grupy w zakresie jakości i poprawności wykonywania przez poszczególnych pracowników ich czynności celem zapewnienia zgodności tych czynności z procedurami i mechanizmami kontroli Grupy. W ramach wewnętrznych funkcji kontrolnych wyodrębniona jest funkcja kontroli finansowej wykonywana przez Pion Finansowy oraz proces samooceny. Kontrola finansowa w Grupie obejmuje obszar polityki rachunkowości oraz sprawozdawczości finansowej. Kwartalna Samoocena jest procesem oceny oraz proaktywnego i efektywnego zarządzania wszelkimi istotnymi kategoriami ryzyka, integralnie związanymi z procesem sporządzania sprawozdań finansowych. Zarządzanie ryzykami odbywa się za pomocą wewnętrznych mechanizmów kontrolnych. Proces Kwartalnej Samooceny stanowi podstawowe narzędzie do monitorowania poziomu narażenia na ryzyko oraz zmian w środowisku sprawozdawczości finansowej, identyfikowania nowych zagrożeń i budowania planów naprawczych. W ramach procesu monitorowania ryzyka operacyjnego w Grupie wdrożono efektywnie funkcjonujące mechanizmy w zakresie bezpieczeństwa systemów technologicznych. Stosowane systemy informatyczne wykorzystywane w procesie sporządzania sprawozdawczości finansowej objęte są bankowym planem awaryjnym na wypadek ich utraty.

Nadzór nad systemem kontroli funkcjonalnej sprawuje Zarząd Banku za pośrednictwem Komitetu ds. Ryzyka.

Audyt wewnętrzny w Grupie przeprowadzany jest przez Departament Audytu stanowiący wyodrębnioną organizacyjnie jednostkę działającą w ramach struktury Banku, podlegającą bezpośrednio Zarządowi. Zadaniem Departamentu Audytu jest badanie i ocena w sposób niezależny i obiektywny ryzyka związanego z działalnością jednostek uczestniczących w procesie sporządzania sprawozdawczości finansowej Banku i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej. W tym celu regularnie kontroluje i dokonuje oceny ich działalności w zakresie zgodności ich działania z prawem, wewnętrznymi aktami normatywnymi, jak również ponoszonego ryzyka.

Nadzór nad funkcjonowaniem systemu kontroli wewnętrznej i działalnością Departamentu Audytu sprawuje Rada Nadzorcza Banku. Rada Nadzorcza wykonuje swoje funkcje poprzez Komitet ds. Audytu, który w ramach sprawowanego nadzoru dokonuje weryfikacji z Zarządem Banku i biegłym rewidentem Banku rzetelności sporządzanych sprawozdań finansowych i prawidłowości funkcjonowania procesów związanych z ich sporządzaniem oraz przedstawia rekomendacje zatwierdzenia rocznych i okresowych sprawozdań finansowych przez Radę Nadzorczą Banku.

Kierujący Departamentem Audytu okresowo, co najmniej raz w roku, przekazuje Radzie Nadzorczej oraz Zarządowi informacje na temat stwierdzonych nieprawidłowości i wniosków wynikających z przeprowadzonych audytów wewnętrznych oraz działań podejmowanych w celu usunięcia nieprawidłowości lub realizacji tych wniosków. Osoba kierująca Departamentem Audytu jest uprawniona do uczestniczenia w posiedzeniach Zarządu i Rady Nadzorczej, na których rozpatrywane są zagadnienia związane z działaniem kontroli wewnętrznej w Grupie.

Znaczne pakiety akcji

Akcjonariuszem Banku posiadającym znaczny pakiet akcji Banku jest Citibank Overseas Investment Corporation (COIC) podmiot zależny od Citibank N.A., który posiada 97.994.700 akcji co stanowi 75% udziału w kapitale zakładowym Banku. Liczba głosów wynikających z posiadanych przez COIC akcji wynosi 97.994.700 co stanowi 75% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Banku.

Wszystkie wyemitowane przez Bank akcje są akcjami zwykłymi na okaziciela, akcje te nie dają żadnych specjalnych uprawnień kontrolnych w stosunku do Banku.

Ograniczenia wynikają z Prawa Bankowego – art. 25 – i objęcie lub nabycie akcji banku powyżej 10%, 20%, 25% 33% 50% 66% lub 75 % wymaga zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego, zezwolenia wymaga też zbycie akcji, jeśli podmiot uprzednio przekroczył powyżej wskazane progi. Statut Banku nie przewiduje innych ograniczeń dla przenoszenia akcji Banku.

Zasady powoływania i odwoływania członków Zarządu

Zarząd Banku składa się z pięciu do dziewięciu członków. W skład Zarządu wchodzi: Prezes Zarządu Spółki, Wiceprezesi Zarządu Spółki, oraz Członkowie Zarządu. Co najmniej połowa członków Zarządu powinna legitymować się obywatelstwem polskim. Każdy członek Zarządu powoływany jest przez Radę Nadzorczą na okres indywidualnej kadencji trzech lat. Dwóch członków Zarządu Banku w tym Prezes są powołani do Zarządu za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego.

Mandat członka Zarządu wygasa:

- 1) z dniem odbycia Walnego Zgromadzenia zatwierdzającego sprawozdanie Zarządu z działalności Banku i sprawozdanie finansowe za ostatni pełny rok obrotowy pełnienia funkcji członka Zarządu,
- 2) z chwilą śmierci członka Zarządu,
- 3) z dniem odwołania członka Zarządu,
- 4) z dniem złożenia na ręce Przewodniczącego Rady Nadzorczej rezygnacji na piśmie.

Zarząd w drodze uchwały podejmuje decyzje w sprawach Spółki niezastrzeżonych przez prawo i statut do kompetencji innych organów Spółki, w szczególności:

- 1) określa strategię Spółki,
- 2) tworzy i znosi komitety Spółki oraz określa ich właściwość,
- 3) ustala i przedkłada Radzie Nadzorczej do zatwierdzenia swój regulamin,
- 4) ustala i przedkłada Radzie Nadzorczej do zatwierdzenia regulaminy gospodarowania funduszami specjalnymi tworzonymi z zysku netto,
- 5) określa daty wypłaty dywidendy w terminach ustalonych przez Walne Zgromadzenie,
- 6) ustanawia prokurentów oraz pełnomocników ogólnych i pełnomocników ogólnych z prawem substytucji,
- 7) decyduje w sprawach określonych w regulaminie Zarządu,
- 8) rozstrzyga w sprawach wniesionych przez Prezesa Zarządu, Wiceprezesa lub członka Zarządu,
- 9) decyduje samodzielnie o nabyciu i zbyciu nieruchomości, użytkowania wieczystego lub udziału w nieruchomości,
- 10) uchwała projekt rocznego planu finansowego Spółki, przyjmuje plany inwestycyjne oraz sprawozdania z ich wykonania,
- 11) przyjmuje sprawozdania z działalności Spółki i sprawozdania finansowe,

- 12) formułuje wnioski w sprawie podziału zysku albo sposobu pokrycia strat,
- 13) zatwierdza politykę kadrową, kredytową i zasady prawne działalności Spółki,
- 14) zatwierdza zasady gospodarowania kapitałem Spółki,
- 15) zatwierdza strukturę zatrudnienia,
- 16) ustala zasadniczą strukturę organizacyjną Spółki, powołuje i odwołuje Szefów Sektorów, powołuje i odwołuje Szefów Pionów oraz ustala ich właściwość,
- 17) ustala plan działań kontrolnych w Spółce oraz przyjmuje sprawozdania z przeprowadzonych kontroli,
- 18) rozstrzyga w innych sprawach, które zgodnie ze Statutem podlegają przedłożeniu Radzie Nadzorczej lub Walnemu Zgromadzeniu,
- 19) podejmuje decyzje o zaciągnięciu zobowiązań lub rozporządzeniu aktywami, których łączna wartość w stosunku do jednego podmiotu przekracza 5% funduszy własnych Spółki lub udziela upoważnienia wskazanym osobom do podjęcia takiej decyzji, jednakże w odniesieniu do spraw wchodzących do kompetencji Komitetów powołanych w Spółce, decyzje są podejmowane po zasięgnięciu opinii właściwego Komitetu,
- 20) określa organizację i zakres działania Departamentu Audytu, w tym mechanizmy zapewniające niezależność audytu.

Zarząd Banku projektuje, wprowadza oraz zapewnia działanie systemu zarządzania w Spółce. Zarząd opracowuje, wprowadza, zatwierdza oraz aktualizuje pisemne strategie, procedury, plany i analizy oraz podejmuje inne działania w zakresie systemu zarządzania ryzykiem, kontroli wewnętrznej oraz szacowania kapitału wewnętrznego, jak również dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego. Do wnoszenia spraw, w celu ich rozpatrzenia przez Zarząd są uprawnieni członkowie Zarządu oraz szefowie wskazanych w Regulaminie Zarządu jednostek organizacyjnych, w sprawach objętych zakresem funkcjonowania tych jednostek.

Prezes Zarządu:

- 1) kieruje pracami Zarządu, w tym wyznacza spośród członków Zarządu osobę zastępującą Prezesa podczas jego nieobecności oraz ustala sposób zastępowania nieobecnych członków Zarządu,
- 2) zwołuje posiedzenia Zarządu i przewodniczy im,
- 3) prezentuje stanowisko Zarządu wobec władz Spółki, organów państwowych i samorządowych oraz opinii publicznej,
- 4) wnioskuję do Rady Nadzorczej o powołanie lub odwołanie członków Zarządu oraz ustalenie ich wynagrodzenia,
- 5) wydaje wewnętrzne przepisy regulujące działalność Spółki oraz może upoważnić pozostałych członków Zarządu lub innych pracowników Spółki do wydawania tych przepisów,
- 6) decyduje o sposobie wykorzystania wyników kontroli wewnętrznej oraz informuje o podjętej w tym zakresie decyzji jednostkę kontrolowaną,
- 7) wykonuje inne uprawnienia wynikające z regulaminów, uchwalonych przez Radę Nadzorczą.

Prezes Zarządu może powierzyć poszczególnym członkom Zarządu oraz Szefom Pionów wykonywanie poszczególnych kompetencji, przewidzianych powyżej, z wyłączeniem określonych w punktach 1) i 4).

Zmiany statutu Spółki

Zmiany statutu Banku dokonuje Walne Zgromadzenie Banku. Zmiana statutu wymaga wpisu do rejestru. Stosownie do art. 34 ust.2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo Bankowe zmiana statutu Banku wymaga zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego, jeżeli dotyczy:

- 1) firmy Banku,
- 2) siedziby, przedmiotu działania i zakresu działalności Banku,
- 3) organów i ich kompetencji, ze szczególnym uwzględnieniem kompetencji członków Zarządu, powołanych za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego oraz zasady podejmowania decyzji, podstawowej

struktury organizacyjnej Banku, zasad składania oświadczeń w zakresie praw i obowiązków majątkowych, trybu wydawania regulacji wewnętrznych oraz trybu podejmowania decyzji o zaciągnięciu zobowiązań lub rozporządzeniu aktywami, których łączna wartość w stosunku do jednego podmiotu przekracza 5 % funduszy własnych,

- 4) zasad funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej,
- 5) funduszy własnych oraz zasad gospodarki finansowej,
- 6) uprzywilejowania lub ograniczenia akcji co do prawa głosu.

Opis sposobu działania Walnego Zgromadzenia i jego zasadniczych uprawnień oraz praw akcjonariuszy i sposobu ich wykonywania

Opis sposobu działania Walnego Zgromadzenia

Walne Zgromadzenie w Banku Handlowym w Warszawie S.A. działa zgodnie z Regulaminem Walnego Zgromadzenia Banku, Statutem i przepisami prawa. Walne Zgromadzenia Banku (Walne Zgromadzenie) posiada stabilny Regulamin określający szczegółowe zasady prowadzenia obrad i podejmowania uchwał.

Zgodnie z przyjętą w Spółce praktyką Walne Zgromadzenie odbywa się w siedzibie Spółki, w Warszawie. Zwyczajne Walne Zgromadzenie zwołuje Zarząd Banku. Powinno ono się odbyć w terminie sześciu miesięcy po upływie każdego roku obrotowego. W Spółce przyjęto zasadę, iż Zwyczajne Walne Zgromadzenia zwoływane są nie później niż w ostatnim tygodniu czerwca, w godzinach przedpołudniowych. Radzie Nadzorczej przysługuje prawo zwołania zwyczajnego Walnego Zgromadzenia, jeżeli Zarząd nie zwoła go w terminie ustalonym w Statucie oraz nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia, jeżeli zwołanie go uzna za wskazane. Zarząd zwołuje nadzwyczajne Walne Zgromadzenie z własnej inicjatywy oraz na żądanie akcjonariusza lub akcjonariuszy reprezentujących co najmniej jedną dwudziestą część kapitału zakładowego. Żądanie zwołania nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia należy złożyć Zarządowi na piśmie lub w postaci elektronicznej. Jeżeli w terminie dwóch tygodni od dnia przedstawienia Zarządowi żądania, nadzwyczajne Walne Zgromadzenie nie zostanie zwołane, sąd rejestrowy, w drodze postanowienia, może upoważnić do zwołania nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia akcjonariusza lub akcjonariuszy występujących z tym żądaniem. Upoważniony przez sąd rejestrowy akcjonariusz lub upoważnieni akcjonariusze w zawiadomieniu o zwołaniu nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia powołują się na postanowienie sądu rejestrowego, o którym mowa w zdaniu poprzednim. Sąd rejestrowy wyznacza przewodniczącego tego nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie może być zwołane również przez akcjonariuszy reprezentujących co najmniej połowę kapitału zakładowego Banku lub co najmniej połowę ogólnej liczby głosów w Banku. Przewodniczący tego Zgromadzenia jest wyznaczany przez akcjonariuszy. Walne Zgromadzenie jest zwoływane przez ogłoszenie na stronie internetowej Banku oraz w sposób określony dla przekazywania informacji bieżących przez spółki publiczne, z zastrzeżeniem, że takie ogłoszenie powinno być dokonane co najmniej na dwadzieścia sześć dni przed terminem Walnego Zgromadzenia. Akcjonariusze uprawnieni do żądania umieszczenia określonej sprawy w porządku obrad Walnego Zgromadzenia, w celu wykonania tego uprawnienia do uzupełnienia porządku obrad powinni zgłosić wnioski do Zarządu Banku na piśmie lub w postaci elektronicznej, wraz z uzasadnieniem oraz projektem uchwały dotyczącej proponowanego punktu porządku obrad, nie później niż na dwadzieścia jeden dni przed wyznaczonym terminem Walnego Zgromadzenia. Zarząd umieszcza zgłoszoną sprawę w porządku obrad najbliższego Walnego Zgromadzenia niezwłocznie, nie później jednak niż na osiemnaście dni przed wyznaczonym terminem Walnego Zgromadzenia. Odwołanie Walnego Zgromadzenia możliwe jest jedynie w sytuacji, gdy stanie się ono bezprzedmiotowe lub w sytuacji zaistnienia nadzwyczajnej przeszkody do jego odbycia. Odwołanie oraz zmiana terminu odbycia Walnego Zgromadzenia następuje w taki sam sposób jak zwołanie, z zastrzeżeniem, że nie stosuje się dwudziestosześciodniowego terminu. Odwołanie oraz zmiana terminu odbycia Walnego Zgromadzenia powinny być dokonane w sposób powodujący jak najmniejsze ujemne skutki dla Banku i dla akcjonariuszy. Walne Zgromadzenie może podjąć uchwałę o zaniechaniu rozpatrywania sprawy umieszczonej w porządku obrad, jak również o zmianie kolejności spraw objętych porządkiem obrad. Jednakże zdjęcie z porządku obrad bądź zaniechanie rozpatrywania sprawy umieszczonej w porządku obrad na wniosek akcjonariuszy wymaga uprzedniej zgody wszystkich obecnych akcjonariuszy, którzy zgłosili taki wniosek, popartej 80% głosów Walnego Zgromadzenia. Wnioski w powyższych sprawach powinny być szczegółowo umotywowane.

.Pełny tekst dokumentacji, która ma zostać przedstawiona podczas Walnego Zgromadzenia wraz z projektami uchwał (a w przypadku, gdy w danej sprawie nie jest przewidziane podjęcie uchwały – uwagi Zarządu) jest zamieszczona na stronie internetowej Banku od dnia zwołania Walnego Zgromadzenia jak i inne informacje dotyczące Walnego Zgromadzenia. Materiały na Walne Zgromadzenie są nadto udostępniane w siedzibie Banku w czasie, o którym Bank powiadamia w ogłoszeniu o zwołaniu Walnego Zgromadzenia. Niezależnie od powyższego Bank wykonuje wszystkie wynikające z powszechnie obowiązujących przepisów obowiązki informacyjne dotyczące zwołania Walnych Zgromadzeń.

Walne Zgromadzenie otwiera Przewodniczący Rady Nadzorczej, a w przypadku jego nieobecności kolejno Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej lub jeden z członków Rady Nadzorczej. Zgodnie z przyjętą w Spółce praktyką prowadzenia Walnych Zgromadzeń, po otwarciu Zgromadzenia zarządza się niezwłocznie wybór Przewodniczącego Zgromadzenia. Przed wyborem Przewodniczącego Walne Zgromadzenie nie podejmuje żadnych rozstrzygnięć.

Zarząd Banku każdorazowo za pośrednictwem osoby otwierającej Walne Zgromadzenie przekazuje Przewodniczącemu Walnego Zgromadzenia instrukcję dotyczącą wykonywania tej funkcji w sposób zapewniający przestrzeganie powszechnie obowiązujących przepisów, zasad ładu korporacyjnego, Statutu i innych regulacji wewnętrznych Banku. Na Walnym Zgromadzeniu powinni być obecni członkowie Zarządu i Rady Nadzorczej Banku oraz biegły rewident Banku, jeśli przedmiotem Walnego Zgromadzenia są sprawy finansowe.

Głosowanie na Walnym Zgromadzeniu jest jawne. Tajne głosowanie zarządza się przy wyborach oraz nad wnioskami o odwołanie członków organów Spółki lub likwidatorów, o pociągnięciu ich do odpowiedzialności, jak również w sprawach osobowych. Poza tym należy zarządzić tajne głosowanie na żądanie choćby jednego z akcjonariuszy obecnych lub reprezentowanych na Walnym Zgromadzeniu.

Walne Zgromadzenie jest ważne bez względu na ilość reprezentowanych na nim akcji z zastrzeżeniem przypadków określonych w przepisach prawa. Uchwały Walnego Zgromadzenia zapadają bezwzględną większością głosów obecnych, o ile przepisy prawa lub Statutu nie stanowią inaczej.

Głosowanie odbywa się w praktyce przy pomocy komputerowego systemu oddawania i obliczania głosów, zapewniającego oddawanie głosów w liczbie odpowiadającej liczbie posiadanych akcji, jak również eliminującego - w przypadku głosowania tajnego - możliwość identyfikacji sposobu oddawania głosów przez poszczególnych akcjonariuszy.

Przewodniczący Walnego Zgromadzenia powinien w taki sposób formułować uchwały, aby każdy uprawniony, który nie zgadza się z meritem rozstrzygnięcia stanowiącym przedmiot uchwały miał możliwość jej zaskarżenia. Przewodniczący Walnego Zgromadzenia ma za zadanie czuwać nad tym, aby uchwały były formułowane w jasny i przejrzysty sposób. Zarząd Spółki zapewnia także możliwość skorzystania przez Przewodniczącego z pomocy obsługi prawnej Spółki.

Uchwały Walnego Zgromadzenia są protokołowane przez notariusza. W protokole należy stwierdzić prawidłowość zwołania Walnego Zgromadzenia i jego zdolność do powzięcia uchwał, wymienić powzięte uchwały, liczbę głosów oddanych za każdą uchwałą i zgłoszone sprzeciwy. Do protokołu należy dołączyć listę obecności z podpisami uczestników Walnego Zgromadzenia. Dowody zwołania Walnego Zgromadzenia Zarząd powinien dołączyć do księgi protokołów.

Odpis protokołu Zarząd umieszcza w księdze protokołów.

W obradach Walnego Zgromadzenia mogą uczestniczyć przedstawiciele mediów.

Zasadnicze Uprawnienia Walnego Zgromadzenia

Przedmiotem Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia powinno być:

- 1) rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu z działalności Spółki i sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy oraz skonsolidowane sprawozdanie finansowe grupy kapitałowej Spółki,
- 2) podjęcie uchwały o podziale zysku albo o pokryciu straty,
- 3) udzielenie członkom organów Spółki absolutorium z wykonania przez nich obowiązków.

Do kompetencji Walnego Zgromadzenia, oprócz innych przewidzianych bezwzględnie obowiązującymi przepisami prawa, należą sprawy:

- 1) zbycia i wydzierżawienia przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części oraz ustanowienia na nich ograniczonego prawa rzeczowego,
- 2) zmiany Statutu,
- 3) podwyższenia lub obniżenia kapitału zakładowego Spółki,
- 4) ustalenia dnia prawa poboru akcji nowej emisji,
- 5) ustalenia dnia dywidendy za ubiegły rok obrotowy oraz terminów wypłaty dywidendy,
- 6) tworzenia i znoszenia funduszy specjalnych tworzonych z zysku,
- 7) powoływania oraz odwoływania członków Rady Nadzorczej,
- 8) ustalania wynagrodzenia dla członków Rady Nadzorczej,
- 9) połączenia lub likwidacji Spółki,
- 10) powołania i odwołania likwidatorów,
- 11) umorzenia akcji Spółki,
- 12) użycia kapitału zapasowego i rezerwowego, w tym kapitału (fundusz) rezerwowego utworzonego, w celu gromadzenia zysku niepodzielonego (nieprzeznaczonego na dywidendę w danym roku obrotowym) oraz funduszu ogólnego ryzyka.

Walne Zgromadzenie decyduje o podziale zysku, określając wysokość odpisów na:

- 1) kapitał zapasowy, tworzony corocznie z odpisów z zysku w wysokości co najmniej 8% zysku za dany rok obrotowy, dopóki kapitał ten nie osiągnie co najmniej jednej trzeciej kapitału zakładowego. Walne Zgromadzenie może podjąć uchwałę nakazującą dokonywanie dalszych odpisów,
- 2) kapitał rezerwowy,
- 3) fundusz ogólnego ryzyka,
- 4) dywidendę,
- 5) fundusze specjalne,
- 6) inne cele.

W razie likwidacji Spółki, Walne Zgromadzenie wyznacza na wniosek Rady Nadzorczej jednego lub więcej likwidatorów oraz określa sposób prowadzenia likwidacji.

Prawa Akcjonariuszy i sposób ich Wykonywania

Akcje Spółki są akcjami na okaziciela i są zbywalne. Akcjonariusze mają prawo do udziału w zysku wykazanym w sprawozdaniu finansowym, zbadanym przez biegłego rewidenta, który został przeznaczony przez Walne Zgromadzenie do wypłaty akcjonariuszom. Zysk rozdziela się w stosunku do liczby akcji.

W Walnym Zgromadzeniu Banku jako spółki publicznej mają prawo uczestniczyć tylko osoby będące akcjonariuszami Banku na szesnaście dni przed datą walnego zgromadzenia (Dzień Rejestracji uczestnictwa w walnym zgromadzeniu). Akcjonariusz uczestniczący w Walnym Zgromadzeniu ma prawo do głosowania, stawiania wniosków i zgłaszania sprzeciwów, jak również do przedstawiania związłego uzasadnienia swego stanowiska.

Projekty uchwał proponowanych do przyjęcia przez Walne Zgromadzenie oraz inne istotne materiały powinny być przedstawione akcjonariuszom wraz z uzasadnieniem i opinią Rady Nadzorczej przed Walnym Zgromadzeniem w czasie umożliwiającym zapoznanie się z nimi i dokonanie oceny.

Akcjonariusz, ma prawo uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu oraz wykonywać prawo głosu osobiście lub przez pełnomocnika.

Każdy akcjonariusz ma prawo kandydować na Przewodniczącego Walnego Zgromadzenia, jak również zgłosić do protokołu kandydaturę na stanowisko Przewodniczącego Walnego Zgromadzenia.

Przy rozpatrywaniu każdego punktu porządku obrad akcjonariusz ma prawo do wystąpienia i repliki.

Zarząd jest obowiązany do udzielenia akcjonariuszowi na jego żądanie informacji dotyczących spółki, jeżeli jest to uzasadnione dla oceny sprawy objętej porządkiem obrad. Zarząd powinien odmówić udzielenia informacji w przypadku, gdy:

- 1) mogłoby to wyrządzić szkodę Spółce albo spółce z nią powiązanej albo spółce zależnej, w szczególności przez ujawnienie tajemnic technicznych, handlowych lub organizacyjnych przedsiębiorstwa,
- 2) mogłoby narazić członka Zarządu na poniesienie odpowiedzialności karnej, cywilnoprawnej lub administracyjnej.

W uzasadnionych przypadkach Zarząd może udzielić informacji na piśmie nie później niż w terminie 2 (dwóch) tygodni od dnia zakończenia Walnego Zgromadzenia.

Organy Spółki nie ograniczają informacji, ale jednocześnie przestrzegają przepisów Ustawy o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych, Ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, Rozporządzenia w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim, a także przepisów Kodeksu spółek handlowych.

Walne Zgromadzenie jest ważne bez względu na ilość reprezentowanych na nim akcji z zastrzeżeniem przypadków określonych w przepisach prawa. Uchwały Walnego Zgromadzenia zapadają bezwzględna większością głosów obecnych, o ile przepisy prawa lub Statutu Banku nie stanowią inaczej.

Akcjonariusz ma prawo do zgłoszenia sprzeciwu wobec treści uchwały Walnego Zgromadzenia i zgłaszając sprzeciw ma możliwość przedstawienia swoich argumentów i uzasadnienia sprzeciwu.

Każdy akcjonariusz ma prawo wnoszenia propozycji zmian i uzupełnień do projektów uchwał, objętych porządkiem obrad Walnego Zgromadzenia - do czasu zamknięcia dyskusji nad punktem porządku obrad, obejmującym projekt uchwały, której ta propozycja dotyczy. Propozycje te wraz z krótkim uzasadnieniem winny być składane na piśmie.

Akcjonariusz na Walnym Zgromadzeniu może zgłosić wniosek w sprawie formalnej. Za wnioski w sprawach formalnych uważa się wnioski, co do sposobu obradowania i głosowania.

Akcjonariusze mają prawo zgłaszania swych kandydatów do Rady Nadzorczej Banku na piśmie na ręce Przewodniczącego Walnego Zgromadzenia lub ustnie do protokołu, przy czym zarówno w jednym jak i w drugim przypadku kandydaturę zgłasza się z krótkim uzasadnieniem.

Akcjonariusze mają prawo przeglądania księgi protokołów, jak również żądania wydania, poświadczonych przez Zarząd, odpisów uchwał.

Akcjonariuszowi, który głosował przeciwko uchwale Walnego Zgromadzenia, a po jej powzięciu zażądał zaprotokołowania sprzeciwu, akcjonariuszowi bezzasadnie niedopuszczonemu do udziału w Walnym Zgromadzeniu, i akcjonariuszom, którzy nie byli obecni na Walnym Zgromadzeniu, jedynie w przypadku wadliwego zwołania Walnego Zgromadzenia lub też powzięcia uchwały w sprawie nieobjętej porządkiem obrad, służy prawo do wytoczenia powództwa o uchylenie uchwały Walnego Zgromadzenia.

Akcjonariuszom przysługuje prawo do wytoczenia przeciwko Spółce powództwa o stwierdzenie nieważności uchwały Walnego Zgromadzenia sprzecznej z ustawą.

Akcje Spółki mogą być umarzone za zgodą akcjonariusza w drodze nabycia akcji przez Spółkę (umorzenie dobrowolne). Umorzenie akcji wymaga uchwały Walnego Zgromadzenia. Uchwała powinna określać w szczególności podstawę prawną umorzenia, wysokość wynagrodzenia przysługującego akcjonariuszowi umorzonej akcji bądź uzasadnienie umorzenia akcji bez wynagrodzenia oraz sposób obniżenia kapitału zakładowego.

Bank zapewnia należyłą ochronę praw mniejszości w granicach, w jakich pozwala na to kapitałowy charakter Banku i związany z nim prymat większości nad mniejszością. W szczególności, dla równego traktowania akcjonariuszy, Bank stosuje m.in. następujące praktyki:

- walne Zgromadzenia Banku zawsze odbywają się w siedzibie Banku, która mieści się w Warszawie;
- umożliwia się przedstawicielom mediów obecność na Walnych Zgromadzeniach;
- zgodnie z praktyką przyjętą w Banku, wszystkie istotne materiały na Walne Zgromadzenie, w tym projekty uchwał wraz z uzasadnieniem i opinią Rady Nadzorczej, udostępniane są akcjonariuszom najpóźniej na 14 dni przed terminem odbycia Walnego Zgromadzenia w siedzibie Banku oraz na jej stronie internetowej;
- walne Zgromadzenie posiada stabilny regulamin określający szczegółowo zasady prowadzenia obrad i podejmowania uchwał;
- w Walnym Zgromadzeniu uczestniczą członkowie Rady Nadzorczej i Zarządu, którzy, w ramach swoich kompetencji, udzielają uczestnikom Zgromadzenia wyjaśnień i informacji o Banku;
- uczestnikom Walnego Zgromadzenia zgłaszającym sprzeciw wobec uchwały zapewnia się możliwość uzasadnienia sprzeciwu. Dodatkowo, każdy uczestnik Zgromadzenia ma możliwość złożenia swojego pisemnego oświadczenia do protokołu posiedzenia.

Integralnym elementem polityki informacyjnej Banku, której celem jest zaspokajanie potrzeb informacyjnych wszystkich osób i instytucji zainteresowanych informacjami o Spółce, są relacje inwestorskie, zapewniające informacje obecnym i potencjalnym inwestorom oraz analitykom rynku kapitałowego. Narzędziami polityki informacyjnej w relacjach inwestorskich są:

- systematyczne kontakty z analitykami i inwestorami w formie telekonferencji i spotkań, również w siedzibie Banku, w których biorą udział członkowie Zarządu Banku;
- wsparcie Biura Relacji Publicznych podczas kwartalnych konferencji prasowych dla mediów, organizowanych po publikacji sprawozdań okresowych;
- publikowanie na stronie internetowej na bieżąco informacji na temat Banku i jego przedsięwzięć, a także wszystkich raportów okresowych i bieżących. Strona internetowa umożliwia również kontakt z zespołem Relacji Inwestorskich, który dysponuje szeroką wiedzą na temat Banku i jego grupy kapitałowej;
- umożliwienie przedstawicielom mediów obecności na Walnych Zgromadzeniach Banku.

Skład Osobowy i zmiany w Zarządzie i Radzie Nadzorczej Banku, zasady działania organów zarządzających i nadzorczych Banku

Zarząd

Zarząd Banku składa się z pięciu do dziewięciu członków. W skład Zarządu wchodzi: Prezes Zarządu Spółki, Wiceprezesi Zarządu Spółki, oraz Członkowie Zarządu. Co najmniej połowa członków Zarządu powinna legitymować się obywatelstwem polskim. Każdy członek Zarządu powoływany jest przez Radę Nadzorczą na okres trzech lat.

Aktualnie Zarząd Spółki składa się z pięciu członków. W skład Zarządu Spółki wchodzi:

Sławomir S. Sikora – Prezes Zarządu;

Michał H. Mrozek – Wiceprezes Zarządu;

Sonia Wędrychowicz-Horbatowska – Wiceprezes Zarządu;

Witold Zieliński – Wiceprezes Zarządu;

Iwona Dudzińska- Członek Zarządu.

Wyżej wymienione osoby wchodziły również w skład Zarządu w roku 2009. W skład Zarządu Banku w 2009 wchodził także Peter Rossiter – Wiceprezes Zarządu.

Zarząd Spółki działa w oparciu o przepisy powszechnie obowiązujące, statut Spółki oraz Regulamin Zarządu Banku Handlowego w Warszawie S.A.

Regulamin Zarządu Banku Handlowego w Warszawie S.A. określa zakres i tryb pracy Zarządu oraz tryb podejmowania uchwał.

Posiedzenia Zarządu zwołuje i przewodniczy im Prezes Zarządu. Prezes Zarządu może ustalić stałe terminy odbywania posiedzeń.

Organizację pracy Zarządu zapewnia Biuro Organizacyjne w Departamencie Komunikacji Korporacyjnej i Marketingu Spółki zwane dalej Biurem Organizacyjnym.

Obecność członków Zarządu na posiedzeniu Zarządu jest obowiązkowa. Nieobecność musi być usprawiedliwiona. W posiedzeniach Zarządu, oprócz jego członków, udział mogą brać:

- 1) Szefowie Pionów,
- 2) Dyrektor Biura Organizacyjnego lub osoba przez niego wyznaczona,
- 3) Dyrektor Departamentu Monitoringu Zgodności,
- 4) Szef Pionu Prawnego.

Przy rozpatrywaniu przez Zarząd zagadnień związanych z działaniem kontroli wewnętrznej w Spółce w posiedzeniach Zarządu może brać udział osoba kierująca Departamentem Audytu. Na wniosek członków Zarządu, w posiedzeniach mogą uczestniczyć właściwi dla danej sprawy pracownicy Spółki lub osoby spoza Spółki. Przewodniczący posiedzenia może zarządzić obrady bez udziału osób nie będących członkami Zarządu.

Do ważności uchwał Zarządu wymagana jest obecność na posiedzeniu, co najmniej połowy członków Zarządu. Uchwały Zarządu zapadają bezwzględną większością głosów.

Zarząd podejmuje uchwały w głosowaniu jawnym. Przewodniczący posiedzenia może zarządzić tajne głosowanie z własnej inicjatywy lub na wniosek członka Zarządu. Uchwała Zarządu obowiązuje z dniem powzięcia, chyba że przewidziano w niej inny termin wejścia w życie.

W uzasadnionych przypadkach uchwała Zarządu może być podjęta w trybie obiegowym na podstawie decyzji Prezesa Zarządu Spółki lub członka Zarządu zastępującego Prezesa. Warunkiem podjęcia uchwały w trybie obiegowym jest zawiadomienie wszystkich członków Zarządu o podejmowaniu uchwały. Uchwała podjęta w trybie obiegowym stanowi załącznik do protokołu najbliższego posiedzenia Zarządu.

Z przebiegu posiedzenia Zarządu sporządzany jest protokół. Sporządzenie protokołu należy do Biura Organizacyjnego. Protokoły z posiedzeń Zarządu opatrzone są klauzulą „zastrzeżone bankowe”. Protokół powinien zawierać:

- 1) porządek obrad,
- 2) imiona i nazwiska osób biorących udział w posiedzeniu,
- 3) informację o usprawiedliwieniu nieobecności lub o przyczynach nieobecności członków Zarządu na posiedzeniu,
- 4) treść podjętych uchwał,
- 5) liczbę głosów oddanych na poszczególne uchwały oraz zdania odrębne,
- 6) nazwę jednostki lub komórki organizacyjnej, bądź imię i nazwisko osoby, której powierzono wykonanie uchwały, oraz
- 7) termin wykonania uchwały.

Protokół sporządzany jest nie później niż w terminie 3 (trzech) dni roboczych po dacie posiedzenia. Protokół podpisują wszyscy członkowie Zarządu obecni na posiedzeniu niezwłocznie po otrzymaniu.

Zarząd przekazuje Radzie Nadzorczej następujące informacje finansowe:

- 1) z chwilą ich przygotowania, lecz nie później niż po 30 (trzydziestu) dniach do końca każdego miesiąca, miesięczne oraz okresowe (obejmujące okres od początku roku do upływu poprzedniego

miesiąca) informacje finansowe wraz z ich porównaniem do budżetu przyjętego w planie rocznym, oraz w odniesieniu do ubiegłego roku,

- 2) niezwłocznie po ich przygotowaniu, lecz nie później niż 120 (sto dwadzieścia) dni po upływie każdego roku obrotowego, roczne jednostkowe i skonsolidowane sprawozdania finansowe, przygotowane zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej, zweryfikowane przez biegłego rewidenta Spółki,
- 3) niezwłocznie po jego przygotowaniu, lecz w każdym przypadku nie później niż przed końcem każdego roku, projekt planu rocznego na następny rok obrotowy, oraz
- 4) niezwłocznie, inne dostępne dane finansowe odnoszące się do działalności Spółki i jej stanu finansowego oraz działalności i stanu finansowego podmiotów zależnych Spółki, których członek Rady Nadzorczej może w sposób uzasadniony zażądać.

Rada Nadzorcza Spółki

Rada Nadzorcza Spółki składa się z pięciu do dwunastu członków, z których każdy powoływany jest przez Walne Zgromadzenie na trzyletnią kadencję. Co najmniej połowa członków Rady w tym jej Przewodniczący powinna legitymować się obywatelstwem polskim.

Aktualnie w skład Rady Nadzorczej Spółki wchodzi:

Przewodniczący: Stanisław Sołtysiński;

Wiceprzewodniczący: Shirish Apte, Andrzej Olechowski;

Członkowie: Igor Chalupec, Sanjeeb Chaudhuri, Goran Collert, Mirosław Gryszka, Stephen Simcock, Aneta Polk, Wiesław A. Smulski, Alberto Verme, Stephen Volk.

Połowę składu Rady Nadzorczej Spółki stanowią członkowie niezależni. Kryteria niezależności członków Rady Nadzorczej zostały ustalone w Statucie Spółki.

Rada Nadzorcza Spółki działa w oparciu o przepisy powszechnie obowiązujące, statut Spółki oraz Regulamin Rady Nadzorczej Banku Handlowego w Warszawie S.A.

Rada Nadzorcza wykonuje czynności przewidziane w przepisach prawa oraz w Statucie Spółki, zgodnie z Regulaminem Rady Nadzorczej Banku Handlowego w Warszawie S.A.

Do kompetencji Rady Nadzorczej, oprócz praw i obowiązków przewidzianych w przepisach prawa, należą uchwały w sprawach:

- 1) powołanie i odwołanie w głosowaniu tajnym Prezesa Zarządu Spółki,
- 2) powołanie i odwołanie, na wniosek Prezesa Zarządu, w tajnym głosowaniu Wiceprezesów oraz innych członków Zarządu Spółki,
- 3) ustalenie warunków umów regulujących stosunek pracy lub inny stosunek prawny, łączący członków Zarządu ze Spółką,
- 4) wyrażenie zgody na otwarcie lub zamknięcie za granicą oddziału,
- 5) uchwalanie regulaminu Rady Nadzorczej oraz zatwierdzenie ustalanych przez Zarząd Spółki:
  - a) regulaminu Zarządu Spółki,
  - b) regulaminów gospodarowania funduszami specjalnymi tworzonymi z zysku netto,
- 6) wyrażanie uprzedniej zgody na dokonanie czynności rozporządzającej środkami trwałymi Spółki, których wartość przekracza 1/10 kapitału zakładowego Spółki,
- 7) wybór biegłego rewidenta Spółki,
- 8) wyrażanie zgody na zatrudnianie i zwalnianie osoby kierującej Departamentem Audytu, na wniosek Zarządu,

- 9) sprawowanie nadzoru nad funkcjonowaniem kontroli wewnętrznej w Spółce, na zasadach ustalonych odrębnie w Statucie Spółki oraz Regulaminie Komitetu ds. Audytu.
- 10) świadczenia z jakiegokolwiek tytułu przez Spółkę i jakiekolwiek podmioty powiązane ze Spółką na rzecz członków Zarządu oraz wyrażania zgody na zawarcie przez Spółkę lub podmiot od niego zależny istotnej umowy z podmiotem powiązanym ze Spółką, członkiem Rady Nadzorczej albo Zarządu oraz z podmiotami z nimi powiązanymi.
- 11) sprawowanie nadzoru nad wprowadzeniem systemu zarządzania w Spółce oraz ocena adekwatność i skuteczność tego systemu.

Do kompetencji Rady Nadzorczej należy również zawieszanie, z ważnych powodów, w czynnościach poszczególnych lub wszystkich członków Zarządu oraz delegowanie członków Rady Nadzorczej, na okres nie dłuższy niż trzy miesiące, do czasowego wykonywania czynności członków Zarządu, którzy zostali odwołani, złożyli rezygnację albo z innych przyczyn nie mogą sprawować swoich czynności.

Członkowie Rady Nadzorczej wykonują swoje obowiązki osobiście. Rada Nadzorcza wykonuje swoje czynności kolegialnie, przy czym każdy członek Rady Nadzorczej ma prawo do otrzymania od Zarządu informacji niezbędnych do wykonywania swoich obowiązków. Posiedzenia Rady Nadzorczej odbywają się, co najmniej raz na kwartał. Posiedzenie Rady Nadzorczej, zwołuje Przewodniczący Rady Nadzorczej, a pod jego nieobecność jeden z Wiceprzewodniczących Rady Nadzorczej, z własnej inicjatywy, na wniosek członka Rady Nadzorczej albo na wniosek Zarządu Spółki. Przewodniczący Rady Nadzorczej może wyznaczyć stałe terminy odbywania posiedzeń Rady Nadzorczej. Zawiadomienie o zwołaniu posiedzenia, zawierające porządek obrad i materiały będące przedmiotem obrad, Sekretarz Rady Nadzorczej wysyła członkom Rady Nadzorczej co najmniej na 7 (siedem) dni przed terminem posiedzenia.

Rada Nadzorcza zbiera się w dniu Walnego Zgromadzenia zatwierdzającego sprawozdanie Zarządu z działalności Spółki i sprawozdanie finansowe za ostatni pełny rok obrotowy pełnienia funkcji członka Zarządu, w którym wygasają mandaty członków Zarządu, w celu dokonania wyboru członków Zarządu Spółki.

Rada Nadzorcza corocznie podejmuje uchwałę, w sprawie sprawozdania z działalności Rady, w której zawarta jest ocena Rady Nadzorczej na temat sytuacji Spółki, ocena pracy Rady Nadzorczej, systemu kontroli wewnętrznej i systemu zarządzania ryzykiem istotnym dla Banku oraz wyniki oceny sprawozdań finansowych Spółki w tym wnioski Zarządu, co do podziału zysku. Dokument ten Rada Nadzorcza przedkłada Walnemu Zgromadzeniu do zatwierdzenia.

Członkowie Rady Nadzorczej mogą brać udział w podejmowaniu uchwał, oddając swój głos na piśmie za pośrednictwem innego członka Rady Nadzorczej. Rada Nadzorcza może podejmować uchwały w trybie pisemnym lub przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość.

Posiedzeniom Rady Nadzorczej przewodniczy Przewodniczący Rady Nadzorczej, a w razie jego nieobecności jeden z Wiceprzewodniczących Rady Nadzorczej, zaś w razie nieobecności ich obu – członek Rady Nadzorczej wybrany przez pozostałych członków.

Do ważności uchwał Rady Nadzorczej wymagana jest obecność na posiedzeniu, co najmniej połowy członków Rady Nadzorczej. Uchwały Rady Nadzorczej zapadają bezwzględną większością głosów. Bez zgody większości niezależnych członków Rady Nadzorczej nie powinny być podejmowane uchwały w sprawach:

- 1) świadczenia z jakiegokolwiek tytułu przez Spółkę i jakiekolwiek podmioty powiązane ze Spółką na rzecz członków Zarządu,
- 2) wyrażenia zgody na zawarcie przez Spółkę lub podmiot od niego zależny istotnej umowy z podmiotem powiązanym ze Spółką, członkiem Rady albo Zarządu oraz z podmiotami z nimi powiązanymi,
- 3) wyboru biegłego rewidenta dla przeprowadzenia badania sprawozdania finansowego Spółki.

Każdy członek Rady Nadzorczej obowiązany jest niezwłocznie poinformować o zaistniałym konflikcie interesów pozostałych jej członków i powstrzymać się od zabierania głosu w dyskusji oraz od głosowania nad przyjęciem uchwały w sprawie, w której zaistniał konflikt.

Rada Nadzorcza podejmuje uchwały w głosowaniu jawnym z wyjątkiem powołania i odwołania w głosowaniu tajnym Prezesa Zarządu Spółki oraz powołania i odwołania, na wniosek Prezesa Zarządu, w tajnym głosowaniu Wiceprezesów oraz innych członków Zarządu Spółki. Przewodniczący obrad może zarządzić tajne głosowanie w innych sprawach z własnej inicjatywy lub na wniosek członka Rady Nadzorczej.

Uchwała Rady Nadzorczej obowiązuje z dniem powzięcia, chyba że przewidziano w niej późniejszy termin wejścia w życie.

Z posiedzeń Rady Nadzorczej sporządzane są protokoły, zawierające: porządek obrad, nazwiska i imiona obecnych członków Rady Nadzorczej, liczbę członków nieobecnych na posiedzeniu wraz z podaniem przyczyny nieobecności, liczbę głosów oddanych na poszczególne uchwały, zdania odrębne, pełne brzmienie podjętych uchwał. Lista obecnych na posiedzeniu członków Rady Nadzorczej oraz innych osób uczestniczących w posiedzeniu stanowi załącznik do protokołu. Protokoły podpisują wszyscy obecni na danym posiedzeniu członkowie Rady Nadzorczej. Protokoły posiedzeń Rady Nadzorczej za okres jej kadencji gromadzone są w odrębnym zbiorze, przechowywanym przez Spółkę.

W posiedzeniach Rady Nadzorczej, z wyjątkiem posiedzeń dotyczących bezpośrednio Zarządu, biorą udział członkowie Zarządu Spółki. Na wniosek Przewodniczącego Rady Nadzorczej lub na wniosek Zarządu Spółki w posiedzeniach mogą uczestniczyć właściwi dla danej sprawy pracownicy Spółki lub osoby spoza Spółki. Podczas rozpatrywania przez Radę Nadzorczą zagadnień związanych z działaniem kontroli wewnętrznej w Spółce w posiedzeniach Rady Nadzorczej może brać także udział osoba kierująca Departamentem Audytu. W szczególnie uzasadnionych okolicznościach Przewodniczący Rady Nadzorczej może zarządzić obrady bez udziału osób nie będących członkami Rady Nadzorczej, nawet jeśli co innego wynika z postanowień poprzedzających.

Komitety Rady Nadzorczej

Stałymi Komitetami Rady Nadzorczej są:

- 1) Komitet ds. Audytu, oraz
- 2) Komitet ds. Wynagrodzeń,
- 3) Komitet ds. Ryzyka i Kapitału.

Rada Nadzorcza w drodze uchwały może powoływać inne komitety niż wymienione powyżej złożone wyłącznie z członków Rady Nadzorczej. Uchwała Rady Nadzorczej określa zakres działania takiego komitetu.

W tym trybie w 2003 r. Rada Nadzorcza powołała **Komitet ds. Strategii i Zarządzania**, którego zadaniem ma być bieżąca analiza wszystkich zagadnień związanych z pracą organów Banku oraz poprawianiem ich funkcjonowania. W skład tego Komitetu wchodzi: Shirish Apte jako Przewodniczący oraz Andrzej Olechowski jako Wiceprzewodniczący, Alberto Verme jako Wiceprzewodniczący oraz Igor Chalupiec, Sanjeeb Chaudhuri, Goran Collert, Mirosław Gryszka, i Stanisław Sołtysiński i Stephen Volk. jako członkowie Komitetu. Komitet obraduje na posiedzeniach zwoływanych przez Przewodniczącego.

Komitet ds. Audytu

W skład Komitetu ds. Audytu wchodzi:

- 1) Mirosław Gryszka – Przewodniczący Komitetu,
- 2) Stephen Simcock – Zastępca Przewodniczącego Komitetu,
- 3) Shirish Apte - członek Komitetu,,
- 4) Aneta Polk - członek Komitetu,
- 5) Wiesław Smulski - członek Komitetu.

Komitet ds. Audytu, jest stałym komitetem Rady Nadzorczej Spółki.

Do kompetencji i obowiązków Komitetu ds. Audytu należy nadzór nad sprawozdawczością finansową, wewnętrzną kontrolą, zarządzaniem ryzykiem oraz wewnętrznymi i zewnętrznymi audytami.

Członkowie Komitetu wykonują swoje kompetencje na podstawie art. 390 Kodeksu spółek handlowych. Komitet składa Radzie Nadzorczej roczne sprawozdania ze swej działalności. Sprawozdanie za każdy kolejny rok kalendarzowy składane jest do końca pierwszego kwartału roku następnego. Sprawozdania są udostępniane akcjonariuszom poprzez umieszczenie ich na stronach internetowych Banku. Na kolejnym, najbliższym posiedzeniu Rady Nadzorczej Komitet składa Radzie sprawozdanie z każdego spotkania Komitetu oraz zaleceń Komitetu omawianych na jego spotkaniach

W skład Komitetu ds. Audytu powinno wchodzić dwóch członków niezależnych, a jeden z nich powinien być Przewodniczącym tego Komitetu. Przynajmniej jeden członek Komitetu powinien spełniać warunki niezależności, o których mowa w art. 56 ust.3 pkt 1, 3, 5 Ustawy o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz nadzorze publicznym i posiadać kwalifikacje w dziedzinie rachunkowości lub rewizji finansowej.

.Aby uchwały Komitetu były ważne, w spotkaniu musi uczestniczyć, co najmniej trzech jego członków.

Posiedzenia Komitetu ds. Audytu zwołuje Przewodniczący Komitetu z własnej inicjatywy lub na wniosek członka Komitetu. Gdyby Przewodniczący Komitetu nie mógł z jakichkolwiek przyczyn zwołać posiedzenia, zwołuje je Zastępca Przewodniczącego. Posiedzenia zwoływane są też na wniosek członka Komitetu lub Przewodniczącego Rady Nadzorczej.

Zawiadomienie o zwołaniu posiedzenia, zawierające porządek obrad i materiały będące przedmiotem obrad przesyła członkom Komitetu ds. Audytu Sekretarz Komitetu, którym jest Sekretarz Rady Nadzorczej. Posiedzenia Komitetu ds. Audytu odbywają się, co najmniej cztery razy do roku w terminach ustalonych przez Przewodniczącego w porozumieniu z Zastępcą Przewodniczącego Komitetu.

Przynajmniej raz do roku Komitet ds. Audytu spotyka się:

- 1) z Dyrektorem Departamentu Audytu bez udziału kierownictwa,
- 2) z biegłym rewidentem Spółki bez udziału kierownictwa,
- 3) jedynie we własnym składzie.

Komitet ds. Audytu, wedle uznania, może się spotkać również z poszczególnymi członkami kierownictwa Spółki.

Porządek obrad Komitetu ds. Audytu obejmuje punkty stałe oraz sprawy rozpatrywane na wniosek. Lista stałych punktów rozpatrywanych na posiedzeniach Komitetu ustalana jest w drodze uchwały Komitetu. Prawo wnoszenia spraw na posiedzenia Komitetu przysługuje Radzie Nadzorczej oraz poszczególnym członkom Komitetu i pozostałym członkom Rady Nadzorczej.

Sekretarz Komitetu ds. Audytu, na podstawie otrzymanych materiałów opracowuje projekt porządku posiedzenia wraz z listą osób zaproszonych i przekazuje go Przewodniczącemu Komitetu i Zastępcy Przewodniczącego do akceptacji. Zaakceptowany przez Przewodniczącego Komitetu i Zastępcę Przewodniczącego projekt porządku posiedzenia przekazywany jest wraz z materiałami członkom Komitetu.

W posiedzeniu Komitetu ds. Audytu mają obowiązek uczestniczyć wszyscy jego członkowie. Członek Komitetu, który nie może wziąć udziału w posiedzeniu powinien zawiadomić o tym Sekretarza Komitetu na siedem dni przed ustaloną datą posiedzenia. Komitet może korzystać z opinii doradców oraz zapraszać na swoje posiedzenia pracowników Spółki lub inne osoby w celu omówienia lub zbadania spraw poruszanych przez Komitet. W posiedzeniu Komitetu lub w odpowiedniej jego części posiedzenia biorą udział osoby zaproszone przez Przewodniczącego Komitetu lub Zastępcę Przewodniczącego Komitetu.

Przewodniczący Komitetu ds. Audytu przewodniczy posiedzeniom Komitetu. W przypadku nieobecności Przewodniczącego obradom Komitetu przewodniczy Zastępca Przewodniczącego. Przewodniczący Komitetu w porozumieniu z Zastępcą Przewodniczącego Komitetu może zdecydować o zdjęciu sprawy z porządku obrad, w szczególności w celu uzupełnienia wniosku lub uzyskania opinii.

Uchwały Komitetu ds. Audytu zapadają bezwzględną większością głosów obecnych członków Komitetu. Przewodniczący Komitetu ds. Audytu w porozumieniu z Zastępcą Przewodniczącego Komitetu może podjąć decyzję o rozpatrzeniu sprawy w pisemnym trybie obiegowym.

Komitet ds. Wynagrodzeń

W skład Komitetu ds. Wynagrodzeń wchodzi:

- 1) Stanisław Sołtyński - Przewodniczący Komitetu,
- 2) Alberto Verme – Zastępca Przewodniczącego Komitetu,
- 3) Shirish Apte - członek Komitetu,
- 4) Andrzej Olechowski – członek Komitetu.

Komitet ds. Wynagrodzeń jest stałym komitetem Rady Nadzorczej Spółki.

Komitet ds. Wynagrodzeń jest ciałem doradczym Rady Nadzorczej, a członkowie Komitetu wykonują swoje kompetencje na podstawie art. 390 Kodeksu spółek handlowych. Komitet składa Radzie Nadzorczej roczne sprawozdania ze swej działalności. Sprawozdanie za każdy kolejny rok kalendarzowy składane jest do końca pierwszego kwartału roku następnego. Sprawozdania są udostępniane akcjonariuszom poprzez umieszczenie ich na stronach internetowych Banku. Na kolejnym, najbliższym posiedzeniu Rady Nadzorczej Komitet składa Radzie sprawozdanie z każdego spotkania Komitetu oraz zaleceń Komitetu omawianych na jego spotkaniach

Do kompetencji Komitetu ds. Wynagrodzeń należą następujące sprawy:

- 1) dokonywanie, na tle warunków rynkowych, oceny wynagrodzeń otrzymywanych przez członków Zarządu Spółki. Ocena polega na analizowaniu raportów niezależnych ekspertów lub niezależnych biur badania rynku i informowaniu Rady Nadzorczej o istotnych zmianach w rynkowych warunkach wynagradzania członków zarządów konkurencyjnych przedsiębiorców,
- 2) dokonywanie oceny wynagrodzeń otrzymywanych przez członków Zarządu Spółki w odniesieniu do zakresu obowiązków członków Zarządu Spółki i sposobu ich wykonywania. Ocena polega na analizowaniu relacji zachodzących pomiędzy wynagrodzeniami poszczególnych członków Zarządu Spółki a aktualnym zakresem ich zadań i sposobu wykonywania obowiązków przez członków Zarządu Spółki oraz informowaniu Rady Nadzorczej o istotnych zmianach w relacjach, o których mowa powyżej,
- 3) przedkładanie Radzie Nadzorczej rekomendacji co do wysokości wynagrodzenia członka Zarządu Spółki, każdorazowo przed jej ustaleniem lub zmianą. Rekomendacja przedstawiana jest po dokonaniu oceny kwalifikacji i zakresu obowiązków członka Zarządu Spółki i przedstawieniu propozycji adekwatnego wynagrodzenia. Propozycja Komitetu ds. Wynagrodzeń winna dotyczyć zarówno łącznej wysokości wynagrodzenia, jak i jego poszczególnych składników,
- 4) dokonywanie ogólnej oceny prawidłowości polityki Spółki w sprawie wynagradzania kadry kierowniczej Spółki nie wchodzącej w skład Zarządu.

W skład Komitetu ds. Wynagrodzeń wchodzi co najmniej 3 (trzech) członków Rady Nadzorczej, w tym 1 (jeden) niezależny członek Rady Nadzorczej. Członkowie Komitetu, w tym Przewodniczący i Zastępca Przewodniczącego, wybierani są przez Radę Nadzorczą w głosowaniu jawnym.

Posiedzenia Komitetu ds. Wynagrodzeń zwołuje Przewodniczący Komitetu z własnej inicjatywy lub gdyby Przewodniczący Komitetu nie mógł z jakichkolwiek przyczyn zwołać posiedzenia, Zastępca Przewodniczącego. Posiedzenia zwoływane są też na wniosek członka Komitetu lub Przewodniczącego Rady Nadzorczej. Posiedzenia Komitetu odbywają się, co najmniej 2 (dwa) razy do roku w terminach ustalonych przez Przewodniczącego Komitetu. Porządek obrad Komitetu ds. Wynagrodzeń obejmuje punkty stałe oraz sprawy rozpatrywane na wniosek..

Sekretarz Komitetu ds. Wynagrodzeń, na podstawie otrzymanych materiałów opracowuje projekt porządku posiedzenia wraz z listą osób zaproszonych i przekazuje go Przewodniczącemu Komitetu do akceptacji..

W posiedzeniu Komitetu ds. Wynagrodzeń mają obowiązek uczestniczyć wszyscy jego członkowie. Członek Komitetu, który nie może wziąć udziału w posiedzeniu powinien zawiadomić o tym Sekretarza Komitetu na 7 (siedem) dni przed ustaloną datą posiedzenia. W posiedzeniu Komitetu lub w odpowiedniej części posiedzenia biorą udział osoby zaproszone przez Przewodniczącego Komitetu, a w szczególności osoby referujące poszczególne sprawy.

Uchwały Komitetu ds. Wynagrodzeń zapadają bezwzględną większością głosów obecnych członków Komitetu.

Przewodniczący Komitetu ds. Wynagrodzeń może podjąć decyzję o rozpatrzeniu sprawy w pisemnym trybie obiegowym. Członek Komitetu ds. Wynagrodzeń głosujący przeciwko może żądać zamieszczenia w protokole zdania odrębnego.

Posiedzenia Komitetu ds. Wynagrodzeń są protokołowane. Protokół podpisuje Przewodniczący i Sekretarz. Protokół z posiedzenia Komitetu podlega zatwierdzeniu przez członków Komitetu na kolejnym, najbliższym posiedzeniu Komitetu.

Komitet ds. Ryzyka i Kapitału

W skład Komitetu ds. Ryzyka i Kapitału wchodzi:

- 1) Alberto Verme – Przewodnicząca Komitetu,
- 2) Igor Chalupec – Zastępca Przewodniczącego Komitetu,
- 3) Andrzej Olechowski – członek Komitetu,
- 4) Aneta Polk – członek Komitetu,
- 5) Stephen Simcock – członek Komitetu,
- 6) Sanjeeb Chaudhuri- członek Komitetu.

Członkowie Komitetu wykonują kompetencje określone w niniejszym Regulaminie na podstawie art. 390 Kodeksu spółek handlowych. Komitet składa Radzie Nadzorczej roczne sprawozdania ze swej działalności. Sprawozdanie za każdy kolejny rok kalendarzowy składane jest do końca pierwszego kwartału roku następnego. Sprawozdania są udostępniane akcjonariuszom poprzez umieszczenie ich na stronach internetowych Banku oraz w jego siedzibie. Na kolejnym, najbliższym posiedzeniu Rady Nadzorczej Komitet składa Radzie sprawozdanie z każdego spotkania Komitetu oraz zaleceń Komitetu omawianych na jego spotkaniach. Regulamin Komitetu jest udostępniany na stronach internetowych Banku oraz w jego siedzibie.

Do kompetencji Komitetu należy nadzór nad wprowadzeniem przez Zarząd w Banku systemu zarządzania ryzykiem oraz ocenę adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem oraz nadzór nad procesem szacowania kapitału wewnętrznego i zarządzania kapitałowego.

W skład Komitetu wchodzi co najmniej czterech członków Rady Nadzorczej, z których jeden jest Przewodniczącym Komitetu. Aby uchwały Komitetu były ważne, w spotkaniu musi uczestniczyć co najmniej trzech jego członków.

Posiedzenia Komitetu zwołuje Przewodniczący Komitetu z własnej inicjatywy lub na wniosek członka Komitetu. Gdyby Przewodniczący Komitetu nie mógł z jakichkolwiek przyczyn zwołać posiedzenia, zwołuje je Zastępca Przewodniczącego. Posiedzenia zwoływane są też na wniosek członka Komitetu lub Przewodniczącego Rady Nadzorczej.

Posiedzenia Komitetu odbywają się, co najmniej raz na pół roku w terminach ustalonych przez Przewodniczącego Komitetu w porozumieniu z Zastępcą Przewodniczącego Komitetu.

Zawiadomienie o zwołaniu posiedzenia, zawierające porządek obrad i materiały będące przedmiotem obrad przesyła członkom Komitetu Sekretarz Komitetu, którym jest Sekretarz Rady Nadzorczej. Zawiadomienie powinno zawierać porządek obrad oraz materiały dotyczące tematów omawianych na posiedzeniu. Porządek obrad Komitetu obejmuje punkty stałe oraz sprawy rozpatrywane na wniosek. Prawo wnoszenia spraw na posiedzenia Komitetu przysługuje Radzie Nadzorczej oraz poszczególnym członkom Komitetu i pozostałym członkom Rady Nadzorczej.

W posiedzeniu Komitetu mają obowiązek uczestniczyć wszyscy jego członkowie.

Komitet może korzystać z opinii doradców oraz zapraszać na swoje posiedzenia pracowników Banku lub inne osoby w celu omówienia lub zbadania spraw poruszanych przez Komitet.

W posiedzeniu Komitetu lub w odpowiedniej jego części posiedzenia biorą udział osoby zaproszone przez Przewodniczącego Komitetu lub Zastępcę Przewodniczącego Komitetu.

Przewodniczący Komitetu przewodniczy posiedzeniom Komitetu. W przypadku niobecności Przewodniczącego obradom Komitetu przewodniczy Zastępca Przewodniczącego.

Uchwały Komitetu zapadają bezwzględną większością głosów obecnych członków Komitetu. Przewodniczący Komitetu w porozumieniu z Zastępcą Przewodniczącego Komitetu może podjąć decyzję o rozpatrzeniu sprawy w trybie obiegowym (pisemnym).

Posiedzenia Komitetu są protokolowane.

Dobre praktyki w Domu Maklerskim Banku Handlowego S.A. i Handlowym Leasing Spółka z o.o. spółkach z grupy kapitałowej Banku

Dom Maklerski Banku Handlowego S.A (DMBH) i Handlowy Leasing Spółka z o.o (HL) nie są spółkami publicznymi i nie mają obowiązku poddania się Dobrym Praktykom Spółek Notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. i składania oświadczeń w tym zakresie, jednak z uwagi na istotną rolę pełnioną przez te podmioty w grupie kapitałowej, należy wskazać na poniższe okoliczności.

DMBH jest członkiem Izby Domów Maklerskich - jako członek Izby jest zobowiązany do przestrzegania Kodeksu Dobrej Praktyki Domów Maklerskich, opracowanego przez Izbę Domów Maklerskich. Kodeks ten nie reguluje kwestii ładu korporacyjnego, ale przede wszystkim dotyczy zasad ochrony tajemnicy zawodowej, relacji z klientami, postępowania pracowników domu maklerskiego, w tym w relacjach z innymi domami maklerskimi. DMBH jest podmiotem regulowanym ustawą o obrocie instrumentami finansowymi i w związku z tym przestrzega poza przepisami kodeksu spółek handlowych pewnych elementów ładu korporacyjnego wynikających z przepisów tej ustawy i rozporządzeń wykonawczych, między innymi zgodnie z art. 103 ww. ustawy w skład zarządu powinny wchodzić, co najmniej 2 osoby posiadające wykształcenie wyższe, co najmniej 3 letni staż pracy w instytucjach finansowych oraz dobrą opinię w związku ze sprawowanymi funkcjami. Komisja Nadzoru Finansowego jest informowana przez DMBH o zmianach w zarządzie. Dodatkowo DMBH ma obowiązki raportowe do KNF (w tym o zmianach w Zarządzie, o treści określonych uchwał walnego zgromadzenia). Ustawa o obrocie reguluje też kwestie nabycia akcji domu maklerskiego. Przewiduje, że centrala domu maklerskiego jest na terytorium Polski.

Spółka Handlowy Leasing Spółka z o.o. (HL) działa jako spółka w branży leasingowej. Branża leasingowa zrzeszona w Związku Polskiego Leasingu dopiero pracuje nad opracowaniem Dobrych Praktyk przedsiębiorstw leasingowych.

HL działa zgodnie z kodeksem spółek handlowych. W HL został ustanowiony organ nadzoru w postaci Rady Nadzorczej mimo braku wymogu kodeksowego w tym zakresie, celem sprawowania ciągłego nadzoru nad działalnością spółki.

IX. Inne informacje o władzach Banku Handlowego w Warszawie S.A. i zasady zarządzania

1. Wynagrodzenia i nagrody (w pieniądzu i w naturze), łącznie z wynagrodzeniami z zysku, wypłacone lub należne osobom zarządzającym i nadzorującym

Łączna wartość wynagrodzeń, nagród i korzyści wypłaconych lub należnych obecnym i byłym członkom Zarządu Banku za 2009 rok:

w tys. zł	Wynagrodzenia, nagrody i korzyści krótkoterminowe		Przekazane nagrody kapitałowe
	Wynagrodzenie zasadnicze i nagrody	Inne świadczenia	
Sławomir S. Sikora	3 354	291	107
Michał H. Mrozek	1 468	45	36
Sonia Wędrychowicz-Horbatowska	1 599	118	28
Witold Zieliński	1 361	113	30

w tys. zł	Wynagrodzenia, nagrody i korzyści krótkoterminowe		Przekazane nagrody kapitałowe
	Wynagrodzenie zasadnicze i nagrody	Inne świadczenia	
Iwona Dudzińska	1 187	29	22
<i>Byli członkowie Zarządu:</i>			
Peter Rossiter ⁽¹⁾	1 205	165	34
Edward Wess ⁽²⁾	-	479	-
Reza Ghaffari ⁽³⁾	-	6	-
Sanjeeb Chaudhuri ⁽⁴⁾	-	50	-
	10 174	1 296	257

(1) świadczenie pracy do dnia 31 października 2009 roku

(2) świadczenie pracy do dnia 30 listopada 2008 roku

(3) świadczenie pracy do dnia 31 maja 2006 roku

(4) świadczenie pracy do dnia 21 września 2006 roku

Łączna kwota „Wynagrodzenia zasadniczego i nagród” obejmuje wartość brutto wypłaconego i należnego za 2009 rok wynagrodzenia zasadniczego oraz przyznanej nagrody za 2009 rok.

Zgodnie z decyzją Rady Nadzorczej kwota przyznanych członkom Zarządu Banku nagród za 2008 rok, wypłaconych w 2009 roku wyniosła łącznie 4 488 tys. zł.

Łączna kwota „Inne świadczenia” obejmuje wartość brutto wypłaconego wynagrodzenia dotyczącego odszkodowania z tytułu rozwiązania umowy o pracę, wypłaconych opcji menadżerskich, świadczeń rzeczowych, ryczałtu z tytułu używania samochodu służbowego, składki z tytułu polis ubezpieczeniowych, ekwiwalentu za urlop, dywidendy, świadczeń dodatkowych zgodnych z umową o pracę pracowników zagranicznych.

„Przekazane nagrody kapitałowe” obejmują wartość akcji Citigroup przyznanych w latach ubiegłych a przekazanych w roku 2009 oraz wartość opcji na akcje Citigroup, do których w roku 2009 zostało przyznane prawo do realizacji.

Łączna wartość wynagrodzeń, nagród i korzyści wypłaconych lub należnych obecnym i byłym członkom Zarządu Banku za 2008 rok:

w tys. zł	Wynagrodzenia, nagrody i korzyści krótkoterminowe		Przekazane nagrody kapitałowe
	Wynagrodzenie zasadnicze i nagrody	Inne świadczenia	
Sławomir S. Sikora	2 771	574	239
Peter Rossiter	1 030	377	-
Sonia Wędrychowicz-Horbatowska	1 505	115	81
Witold Zieliński	1 262	97	90
Michał H. Mrozek	1 432	35	105
<i>Byli członkowie Zarządu:</i>			
Lidia Jabłonowska-Luba ⁽¹⁾	377	44	65
Edward Wess ⁽²⁾	2 151	1 330	139
Reza Ghaffari ⁽³⁾	-	969	-
Philip King ⁽⁴⁾	-	13	-
Sanjeeb Chaudhuri ⁽⁵⁾	-	253	-
	10 528	3 807	719

(1) świadczenie pracy do dnia 1 kwietnia 2008 roku

(2) świadczenie pracy do dnia 30 listopada 2008 roku

(3) świadczenie pracy do dnia 31 maja 2006 roku

(4) świadczenie pracy do dnia 31 października 2005 roku

(5) świadczenie pracy do dnia 21 września 2006 roku

Łączna kwota „Wynagrodzenia zasadniczego i nagród” obejmuje wartość brutto wypłaconego i należnego za 2008 rok wynagrodzenia zasadniczego oraz przyznanej nagrody za 2008 rok.

Zgodnie z decyzją Rady Nadzorczej kwota przyznanych członkom Zarządu Banku nagród za 2007 rok, wypłaconych w 2008 roku wyniosła łącznie 5 082 tys. zł.

Łączna kwota „Inne świadczenia” obejmuje wartość brutto wypłaconego wynagrodzenia dotyczącego odszkodowania z tytułu rozwiązania umowy o pracę, świadczeń rzeczowych, ryczału z tytułu używania samochodu służbowego, składki z tytułu polis ubezpieczeniowych, ekwiwalentu za urlop, dywidendy, świadczeń dodatkowych zgodnych z umową o pracę pracowników zagranicznych.

„Przekazane nagrody kapitałowe” obejmują wartość akcji Citigroup przyznanych w latach ubiegłych a przekazanych w roku 2008 oraz wartość opcji na akcje Citigroup, do których w roku 2008 zostało przyznane prawo do realizacji.

Łączna wartość wynagrodzeń, nagród i korzyści wypłacanych lub należnych obecnym i byłym członkom Rady Nadzorczej Banku w 2009 oraz 2008 roku:

<i>w tys. zł</i>	2009	2008
Stanisław Sołtysiński	240	240
Göran Collert	120	120
Mirosław Gryszka	168	168
Andrzej Olechowski	216	216
Wiesław Smulski	120	120
Aneta Polk	76	-
Igor Chalupec	76	-
<i>Byli członkowie Rady:</i>		
Krzysztof L. Opolski	119	216
Sabine Hansen Peck	78	-
	1 213	1 080

Wynagrodzenie wypłacone i należne za 2009 oraz 2008 rok osobom zarządzającym jednostkami podporządkowanymi wyniosły odpowiednio 4 922 tys. zł i 3 859 tys. zł.

Osoby nadzorujące jednostki podporządkowane nie pobierały w 2009 i 2008 roku wynagrodzenia z tytułu pełnienia funkcji.

2. Informacje o łącznej liczbie i wartości nominalnej akcji Banku oraz akcji i udziałów w jednostkach powiązanych Banku, będących w posiadaniu członków Zarządu oraz członków Rady Nadzorczej

Informacje o łącznej liczbie i wartości nominalnej akcji Banku oraz akcji i udziałów w jednostkach powiązanych Banku, będących w posiadaniu członków Zarządu oraz członków Rady Nadzorczej według stanu na dzień 31 grudnia 2009 roku przedstawia poniższa tabela:

	Akcje Banku Handlowego w Warszawie S.A.		Akcje Citigroup Inc.	
	Liczba akcji (w szt.)	Wartość nominalna (w zł)	Liczba akcji (w szt.)	Wartość nominalna (w zł)
Członkowie Zarządu Banku				
Sławomir S. Sikora	-	-	21 866	623
Sonia Wędrychowicz-Horbatowska	-	-	4 068	116

	Akcje Banku Handlowego w Warszawie S.A.		Akcje Citigroup Inc.	
	Liczba akcji (w szt.)	Wartość nominalna (w zł)	Liczba akcji (w szt.)	Wartość nominalna (w zł)
Witold Zieliński	-	-	5 355	153
Iwona Dudzińska	600	2 400	3 667	105
Członkowie Rady Nadzorczej Banku				
Stanisław Sołtysiński	-	-	141 000	4 019
Shirish Apte	-	-	118 283	3 371
Andrzej Olechowski	1 200	4 800	-	-
Sanjeeb Chaudhuri	-	-	33 640	959
Goran Collert	-	-	10 000	285
Stephen Simcock	-	-	10 302	294
Alberto Verme	-	-	2 734 513	77 942
Stephen Volk	-	-	1 166 370	33 245

Żaden członek Zarządu i Rady Nadzorczej nie posiada akcji i udziałów w podmiotach zależnych Banku.

3. Informacje o wszelkich umowach zawartych między Bankiem, a członkami Zarządu, przewidujących rekompensatę w przypadku ich rezygnacji lub zwolnienia z zajmowanego stanowiska bez ważnej przyczyny lub gdy ich odwołanie lub zwolnienie następuje z powodu połączenia Banku przez przejęcie

Spośród umów o pracę zawartych między Bankiem, a członkami Zarządu, wyłącznie jedna umowa zawiera postanowienie mówiące o rekompensacie pieniężnej w wypadku jej rozwiązania.

Każdy z członków Zarządu Banku zawarł z Bankiem odrębną umowę o zakazie konkurencji. Odpowiedni paragraf każdej z zawartych umów określa, iż w okresie 12 miesięcy od dnia rozwiązania umowy o pracę z Bankiem, Członek Zarządu jest obowiązany powstrzymać się od zajmowania się działalnością konkurencyjną wobec Banku, i z tytułu powyższego ograniczenia Bank wypłacać mu będzie odszkodowanie.

4. Zasady zarządzania

W 2009 roku nie nastąpiły zmiany zasad zarządzania Bankiem, a zasady te przedstawione zostały w informacji dodatkowej do Sprawozdania Finansowego Banku.

X. Umowy zawarte z podmiotem uprawnionym do badania i przeglądu sprawozdań finansowych

W dniu 19 marca 2009 roku Rada Nadzorcza Banku dokonała wyboru podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych - firmy KPMG Audyt Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, przy ul. Chłodnej 51 (zwanego dalej „KPMG”), wpisanego na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych pod numerem 458, któremu powierzone zostało badanie i przegląd sprawozdań finansowych Banku i Grupy Kapitałowej Banku za 2009 rok. Wybór firmy KPMG Audyt Sp. z o.o. został dokonany zgodnie z obowiązującymi przepisami i normami zawodowymi.

Wynagrodzenie KPMG netto wynikające z zawartych umów (należne lub wypłacone) dotyczące 2009 roku i 2008 roku przedstawia poniższa tabela:

	Dotyczące roku	2009	2008
<i>w tys. zł</i>			
Wynagrodzenie z tytułu badania w odniesieniu do Banku – jednostki dominującej (1)		607	607
Wynagrodzenie z tytułu przeglądu w odniesieniu do Banku – jednostki dominującej (2)		300	300
Wynagrodzenie z tytułu badania w odniesieniu do jednostek zależnych (3)		345	355
Wynagrodzenie za usługi pokrewne (4)		125	125
		1 377	1 387

(1) Wynagrodzenia z tytułu badania obejmują kwoty wypłacone lub należne KPMG za usługi związane z badaniem rocznego jednostkowego sprawozdania finansowego Banku oraz rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Banku - jednostki dominującej (dotyczące 2009 roku-umowa z dnia 30 listopada 2009 roku).

(2) Wynagrodzenia z tytułu przeglądu obejmują kwoty wypłacone lub należne KPMG za usługi związane z przeglądem półrocznego jednostkowego sprawozdania finansowego Banku oraz półrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Banku (dotyczące 2009 roku-umowa z dnia 17 czerwca 2009 roku).

(3) Wynagrodzenia z tytułu badania obejmują kwoty wypłacone lub należne KPMG za profesjonalne usługi związane z badaniem sprawozdań finansowych jednostek zależnych.

(4) Wynagrodzenie za usługi pokrewne obejmują pozostałe kwoty wypłacone KPMG. Obejmują one usługi poświadczające związane z badaniem lub przeglądem sprawozdań finansowych Banku – jednostki dominującej oraz jednostek zależnych, ale nieuwzględnione w (1), (2) i (3) powyżej.

Pozostałe informacje wymagane Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. Nr 33 poz. 259 z późn. zm.), zostały uwzględnione w sprawozdaniu finansowym Banku.

podpisy Członków Zarządu

10.03.2010 roku ..... Data	Sławomir S. Sikora ..... Imię i nazwisko	Prezes Zarządu ..... Stanowisko/funkcja	..... Podpis
10.03.2010 roku ..... Data	Michał H. Mrozek ..... Imię i nazwisko	Wiceprezes Zarządu ..... Stanowisko/funkcja	..... Podpis
10.03.2010 roku ..... Data	Sonia Wędrychowicz-Horbatowska ..... Imię i nazwisko	Wiceprezes Zarządu ..... Stanowisko/funkcja	..... Podpis
10.03.2010 roku ..... Data	Witold Zieliński ..... Imię i nazwisko	Wiceprezes Zarządu ..... Stanowisko/funkcja	..... Podpis
10.03.2010 roku ..... Data	Iwona Dudzińska ..... Imię i nazwisko	Członek Zarządu ..... Stanowisko/funkcja	..... Podpis